

ROLDUC'S JAARBOEK

ONDER REDACTIE VAN
J. DAMEN, Pr.
H. TURLINGS, Pr.
C. COENEN, Pr.

XXV
1945

TER INLEIDING

Nu met het eerste deel van dit dubbel-nummer, waarin de geschiedenis van Rolduc gedurende het bevrijdingsjaar vervat is, de 25ste jaargang van Rolduc's Jaarboek verschijnt, willen wij — mede namens de abonné's — hartelijk dank zeggen in de eerste plaats aan onze voorgangers :

Dir. L. Linssen en Prof. Dr. F. Sassen, van wie het initiatief voor de uitgave van het Jaarboek is uitgegaan en die het hebben aangedurfd om met de stimulerende medewerking van Directeur van de Venne z.g. in 1921 de redactie op zich te nemen ;

J. Metzmakers z.g., die met een zichzelf vergetende werklust en liefde het jaarboek gedurende zovele jaren, van 1930 tot aan zijn dood in 1944, is blijven verzorgen en aan wie het vooral te danken is, dat het Jaarboek is uitgegroeid tot wat het geworden is ;

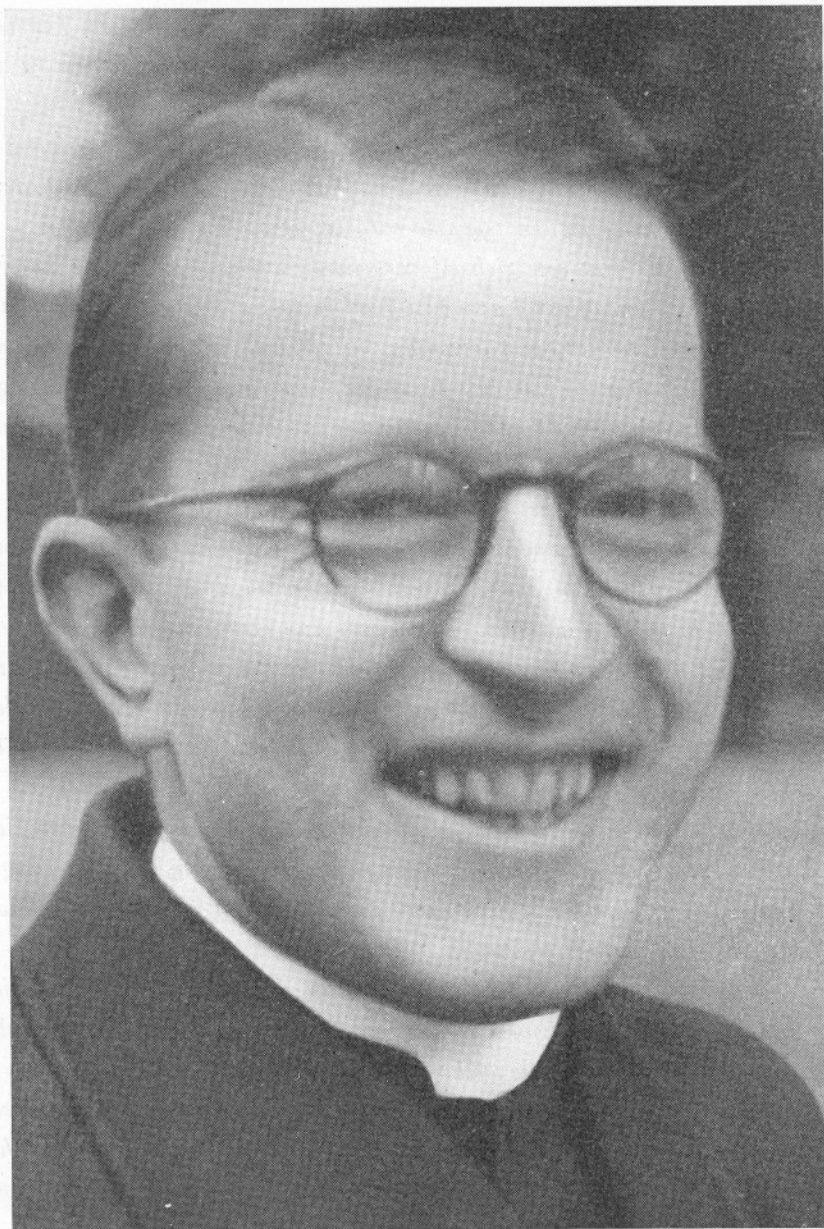
Dr. R. Huysmans en J. Damen, van wie de laatste samen met J. Metzmakers gegevens is blijven verzamelen ook tijdens de stopzetting en die daardoor de uitgave van Jaarboeken over de oorlogsjaren 1942—1945 heeft mogelijk gemaakt.

De gestadige toename van het aantal abonné's bewijst, dat het doel dat zij zich stelden verwezenlijkt is : een blijvende band leggen tussen Rolduc en alle Rolduciens ; onze oud-leerlingen doen terugdenken aan de jaren hunner jeugd en jong-Rolduc van nu in die herinnering een aansporing doen vinden voor hun eigen toekomst. Deze verwezenlijking zal voor hen de schoonste voldoening zijn voor het ondernemen van dit werk.

In de tweede plaats gaat die dank uit naar onze talrijke medewerkers die door hun bijdragen gedurende deze 25 jaren in het Jaarboek inderdaad een echte familiekring gevormd hebben van oude en jonge Rolduciens.

Tegelijkertijd is met het tweede deel van dit dubbel-nummer de 26ste jaargang voltooid en de lacune aangevuld die was ontstaan tengevolge van de stopzetting van de verschijning door den bezetter. Hiermede hebben wij de belofte vervuld die gedaan werd in de inleiding van Jaarboek 1943 . 1944. Wij zijn weer „bij”.

Wij hopen, dat Rolduc's Jaarboek — en Rolduc — zich in de komende jaren in even grote belangstelling mag blijven verheugen als in het verleden. Zoals alle oud-Rolduciens ook in het nieuwe Rolduc welkom zullen zijn, zo zullen hun bijdragen welkom blijven in Rolduc's Jaarboek. Wij rekenen op hen in de volle overtuiging van de waarheid van het woord van Mgr. Dr. R. Corten, dat het slot vormt van de kroniek van het afgelopen schooljaar : C'est bien là ton privilège, Rolduc: quiconque a habité sous ton toit, s'il a le coeur noble, ne t'oubliera jamais.

Dr. PAUL GEURTS †

Dr. Paul Geurts †

In de namiddag van 12 October 1944, toen het Zuiden van onze provincie reeds bevrijd was en Noord-Limburg nog in de gevechtsszone lag, werd door geallieerde vliegtuigen een bombardement uitgevoerd op Horst. In zijn ouderlijk huis is daarbij ook omgekomen onze priesterleraar Dr. Paul Geurts tegelijk met zijn moeder, een van zijn broers en diens vrouw en kinderen. Eerst in de tweede helft van November bereikte ons hier in het Zuiden de tijding van hun dood.

Rolduc betreurt het verlies van zijn leraar Geurts zeer. Het bidprentje, dat bij gelegenheid van de eerste jaardienst voor den overledene, in October 1945, aan ons werd uitgereikt, vermeldt in het kort Geurts' uitstekende kwaliteiten, en daarmee het grote verlies voor Rolduc in hem. „In de vroomheid van zijn priesterlijk leven, in de hartelijkheid van zijn vriendschap, in de geestdrift en trouw van zijn plichtsvervulling en in zijn bezielende leraarstalenten zien zijn medeleraren en zijn leerlingen een stralend voorbeeld van den idealen opvoeder der rijpende jeugd en der toekomstige priesterschap. Smartelijk voelen zij het zware verlies van zoveel heerlijke geestesgaven voor het Seminarie, voor welks verheven doel al deze talenten zo gul en geestdriftig ter beschikking werden gesteld". Hoe kan het anders dan dat men met veel voldoening en respectvolle zorg de door Rolduc's Jaarboek verschaftte gelegenheid gebruikt om over dezen eminenten priesterleraar en charmanten collega een necrologie te schrijven?

In 1932, het jaar van zijn priesterwijding, werd Paul Geurts te Rolduc benoemd. De toenmalige Directeur van de Venne stuurde hem aanstonds naar Nijmegen om er Geschiedenis te gaan studeren. In September 1938 kwam Geurts voorgoed naar Rolduc om er zijn vak te doceren in verschillende klassen van het Gymnasium en de H.B.S., Kerkelijke Geschiedenis op de Philosophie, en nog Apologie in een enkele klas van het Gymnasium en de H.B.S. In zijn laatste

schooljaar 1943-1944 was hij uitsluitend geschiedenisleraar van het Gymnasium en van de afdeling A van de H.B.S. Toen nam hij ook voor het eerst eindexamen af van zijn leerlingen aan beide scholen. Voortaan zouden de leerlingen ten volle van zijn bekwaamheden en toewijding voordeel gaan hebben; en Rolduc zou nog extra profijt hebben van zijn veelzijdige talenten, doordat hij, na reeds enige jaren bibliothecaris en archivaris geweest te zijn, in Juni 1944 ook nog tot mederedacteur benoemd werd van ons Jaarboek.

Toen kwam zo geheel onverwacht en op tragische wijze de dood. Geurts was, na de jaarlijks gehouden retraite te Rolduc, in de eerste dagen van September weer teruggereisd naar Horst om het tot onbepaalde datum uitgestelde einde van de zomervacantie af te wachten. Het oorlogsfront naderde toen al meer en meer ons land. En het was hoofdzakelijk terwille van zijn bejaarde moeder, dat hij na enig beraad besloot de niet-ongevaarlijke treinreis naar Horst te ondernemen. Tot hun beider laatste levensuur heeft hij trouw de schone kinderplicht vervuld met zijn moeder tot genoegen en troost te zijn door zijn aanwezigheid.

Overall waar Geurts een deel van zijn leven heeft doorgebracht, eerst terwille van zijn persoonlijke vorming en daarna om zijn aangevoelen levenstaak te vervullen, heeft hij een voortreffelijke indruk achtergelaten. Dit moet evenzeer gezegd worden van zijn jeugd-studiejaren en van zijn seminarietijd, als van zijn studententijd te Nijmegen en zijn „curriculum vitae" te Rolduc. Helaas is dit laatste slechts een „curriculum exiguum" geworden, doch lang genoeg om iedereen zijn sympathieke persoonlijkheid en zijn benijdenswaardige bekwaamheden te laten kennen. Geurts had geen lange tijd nodig om zich bij zijn medeleraren en leerlingen vereerd en bemind te maken. Hij had evenmin lange jaren van ervaring nodig om grondig ingeleefd te zijn in zijn werkzaamheden, van welke aard die ook mochten zijn.

Volgens menselijke berekening zou zijn werkzaam leven te Rolduc lang en vooral zeer vruchtbaar gaan worden. Het is helaas slechts tot enkele jaren beperkt gebleven. Doch zijn doceren bleef daarom nog niet steken in een zekere onvolmaaktheid van vorm. Geurts bleek van begin af aan berekend te zijn voor elke opdracht, die hij te vervullen had. Hij verrichtte zijn werkzaamheden in een stijlvolle vorm en met een perfectie, die zelfs menig ouder confrater hem terecht benijden kon.

Geurts deed alles goed; voortreffelijk zelfs. Hij was nu eenmaal superieur van kwaliteiten. En zonder dat het ooit in hem opgekomen is om van deze superioriteit pralerig blij te geven aan zijn omgeving, moest ze iedereen dadelijk opvallen, die hem in zijn doen en laten kon observeren. Dit was dan ook het geval bij zijn leerlingen en medeleraren, die dagelijks van nabij met hem te doen hadden. Doch ook degenen, die slechts voor kortere tijd met hem in aanraking kwamen, bleken al dadelijk te hebben gemerkt met een hoogstaand talentvol man te doen te hebben. Ik herinner me in dit verband uitingen van mensen, die hij wel eens een keer tezamen met mij bezocht heeft; en ook de sympathieke waardering, die de gecommiteerde bij het eindexamen van het Gymnasium in 1944 al onmiddellijk bleek te gevoelen voor den geschiedenisleraar.

In de bewogen tijd vóór en na onze bevrijding in het Zuiden des lands, toen er weinig of geen contact mogelijk was om elkaars belevenissen uit te wisselen, heeft menigeen van ons dagboek-notities gemaakt om zodoende vast te leggen, wat er buiten en in hem omging in die tijd van vreugde en vrees, van opluchting en telkens terugkerende bezorgdheid voor eigen leven en dat van anderen. Ziehier, wat mijn journaal vermeldt op de dag, waarop ik het bericht ontving van de ramp, die Geurts en zijn familie getroffen had: „Rolduc verliest aan Geurts een van zijn knapste docenten; wij leraren een allerprettigst collega; enkelen van ons onzen besten Rolducsen vriend. — Steeds sloot ik mij het liefst bij zijn gezelschap aan. Dat ik hem hoog achtte, bleek hieruit, dat ik op de dag van onze terugkeer van een vacantie, steeds hem het eerst trachtte te ontmoeten. — Ook heb ik hem meer dan eens tegenover mensen buiten Rolduc

geschilderd als een model-mens, waarin je alle kwaliteiten, die een man, priester en geleerde sieren, verenigd vond. En hij was dat alles als het ware van nature: door en door gentleman, vroom priester zonder overdrijving, boeiend en rustig-doorwerkend docent, gezagvol surveillant zonder vreeswekkendheid voor de jongens, een zeer aangenaam-voorkomend en tevens fijngeestig gezelschapsmens; een voordrachtskunstenaar ook, vroeger bij ons dilettantentoneel, later op de preekstoel; tenslotte een muziek- en ander kunstliefhebber van het klassieke soort. — Ik voel me best in staat om over dezen alleszins beminnelijken en door allen die hem kenden, ook echt beminden confrater een nog uitvoeriger lofrede te schrijven. — Ik zal zijn nagedachtenis persoonlijk heel mijn leven hoog in ere houden, niet het minst door hem veel te blijven gedenken in mijn gebed, maar daarnaast ook door mij zijn voorbeeld graag te blijven voorhouden.”

Misschien komt het een of anderen lezer van bovenstaande karakterschets lichtelijk ongewoon voor, dat tussen Rolducse leraren onderling een dergelijke personencultus bestaat of bestaan heeft; en ik geef gaarne toe, dat wij er ook doorgaans niet gemakkelijk toe over gaan om een collega in zulke persoonlijke uitingen zoveel lof en alleen maar lof toe te zwaaien. Maar Geurts had nu eenmaal veel van een ideaal aan zich: en dat is ook lichtelijk ongewoon; tenminste zulke verscheidenheid van ideale trekken in een zelfde persoonlijkheid bij een te vinden. Alwie onbevangen en toch met redelijke critiek, welwillend en toch zonder overdreven waardering, jarenlang en dan steeds van nabij, met Geurts kennis en vriendschap gehad heeft, zal bovenstaande optekening kunnen begrijpen en onderschrijven.

En alwie hem ooit wel eens in vertrouwen nam bij meer particuliere aangelegenheden, werd steeds opnieuw getroffen en, voor zover het nodig was, bemoeidigd door zijn begrip voor eens anders zaak, zijn hartelijk meelevens, zijn gevoelvolle afwezigheid van gekunsteldheid of aanstellerij. Hij was rechtuit, maar nooit vierkant; hij zei het eerlijk, maar nooit onhartelijk. Zo was hij tegenover zijn collega's en ook tegenover zijn leerlingen. Tegenover deze laatsten was hij nooit onheus; doch een verdiende en nuttige afstraffing kon hij geven met een sne-

dige opmerking, die wel eens als sarcastisch betiteld werd, doch het hatelijke van echt sarcasme niet had.

Verder viel bij Geurts op de schijnbare afwezigheid van het besef, dat hij zich in menig opzicht onderscheidde van zijn medeleraren. Dat hij dit besef in feite niet miste, bleek genoeg, wanneer hij bij voorkomende gelegenheden iets van zijn opvatting over het leraarschap te Rolduc en over het werk, dat dit met zich medebracht, in een gesprek ten beste gaf. Maar nooit deed hij dat zo, dat hij daarbij den ander duidelijk maakte, dat hij zich zelf in een of ander opzicht superieur wist in vergelijking met anderen.

Tijdens zijn Rolducse jaren is over Geurts wel eens de goed-bedoelde opmerking gemaakt, dat hij niet al zijn studietalenten ten volle gebruikte, doch menig uur aan het gezelligheidsleven of ontspanning besteedde, dat volgens de opmerkers nuttiger besteed kon worden aan de verdere beoefening van zijn wetenschap, vooral met het oog op de reproductie daarvan tot algemener nut. Het is mogelijk, — het had de schijn! — dat er enige reden tot het maken van deze opmerking bestaan heeft. Maar er moet onmiddellijk daartegenover gezegd worden, dat hij zich geheel, met hart en ziel, gaf aan de werkzaamheden, die de eenvoudige plicht ambts-halve van hem eiste. En die werkzaamheden waren talrijk, en ze lieten hem ook wel eens hun zwaarte voelen; ook hij kon er wel eens zijn handen mee vol hebben. Zijn vele lessen vroegen ook van hem onophoudelijke en langdurige voorbereiding. Daarbij komt dan nog, dat hij behalve het leraarschap ook, en niet alleen maar in waardigheid, het ambt van bibliothecaris, archivaris en in het laatst van Jaarboekredacteur bekleedde. Geurts was trouwens ook niet iemand van een ijzeren gestel, ook al heeft hem nooit een serieuze ziekte gedwongen het bed te houden. Een wijze matiging bij inspanning en ontspanning, een door ervaring ingegeven inachtneming van zijn gezondheid, in het bijzonder wat behoorlijke nachtrust betreft, hield hem steeds fit en fris om zijn dagelijks werk goed, en dan ook voortreffelijk, te kunnen verrichten. En tenslotte zocht hij niet steeds eigener beweging gezelschap ter verpozing, maar werd hij vaker door collega's tot hun

gezelschap uitgenodigd. Zulke uitnodiging moest hem dan werkelijk heel erg ongelegen komen, als hij zich tegen zijn collegiale gevoel in niet liet bewegen aan het verzoek gevolg te geven. En wie van ons ontmoette niet graag bij voorkeur dezen fijnen gezelschapsmens in een grotere of kleinere groep? Ieder van ons deed daarom ook vaker een beroep op zijn bereidwilligheid om zijn eigen bezigheden te laten rusten, en zich met zijn hartelijkheid en zijn geroemde gevatheid aan te sluiten bij zijn collega's.

Overigens was Geurts op en top historicus. Om die kwaliteit erkenden wij het gezag van zijn meningen over de gebeurtenissen van de dag gedurende de woelige jaren vlak vóór en tijdens de laatste oorlog. Met een zekere feilloosheid van inzicht kon hij de ontwikkeling van actuele situaties volgen, en vaak te voren aanduiden. Met een nuchtere kijk op de reële dingen kon hij onbevooroordeelde en weldoordachte opinies ten beste geven aangaande frontbewegingen en diplomatieke activiteiten. De latere feiten, die hij zelf helaas niet meer heeft kunnen beleven, hebben hem vaak in het gelijk gesteld. Thans kan ik me persoonlijk nog menige visie herinneren, die ik destijds van hem vernemen kon, en die meer of minder bevestigd geworden is door de tegenwoordige ontwikkeling der zaken van de grote politiek.

Zo zouden er nog vele andere dingen over Geurts in de herinnering opgeroepen kunnen worden; allerlei, waaruit behalve zijn schoonmenselijke en vroom-priesterlijke kwaliteiten, ook zijn wetenschappelijkheid, even evenwichtig als bedreven, zouden kunnen blijken. Doch liever wil ik eindigen met nog eens samenvattend alles in herinnering te roepen, wat hij in de enkele jaren van zijn Rolduc's leraarschap aan werk en goeds tot stand gebracht heeft voor Rolduc, zijn leerlingen en medeleraren. Hij imponeerde ons door zijn levensstijl, en hij nam iedereen voor zich in door zijn persoonlijke omgang. Helder en boeiend waren zijn lessen, gezagsvol en toch sympathiek zijn handelend optreden. Onwillekeurig ging er een leiding van hem uit in elke positie. En met zijn gezonde vroomheid en degelijke plichtsbetrachting spoorde hij als vanzelf iemand tot navolging aan. Aldus kan hij ook nu nog bij wie hem eens ken-

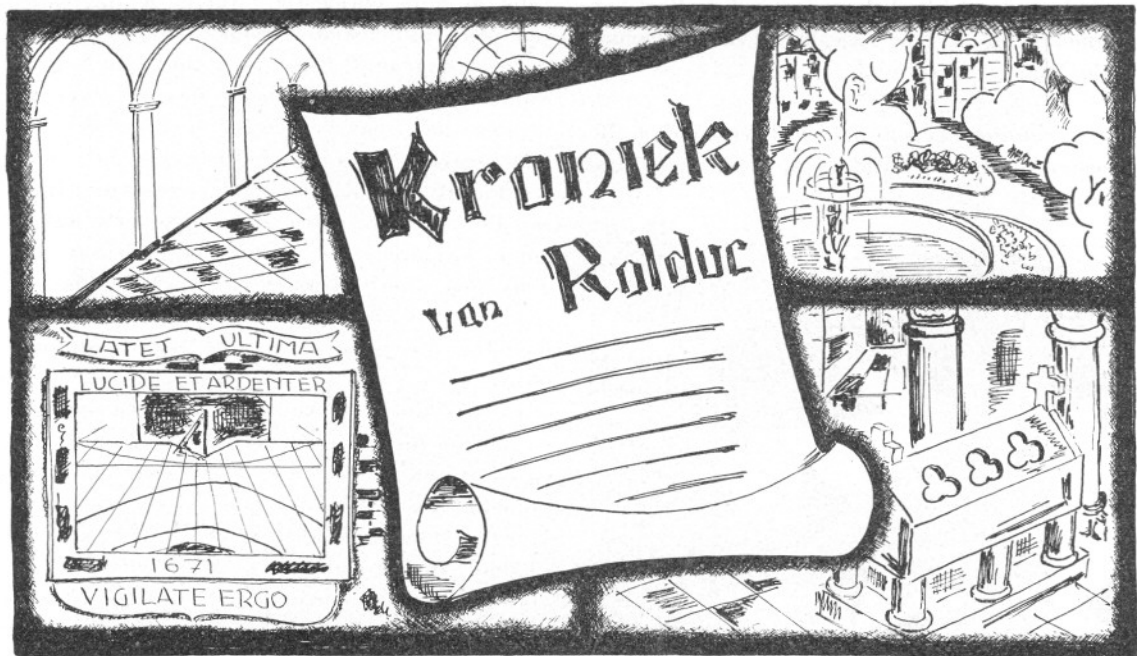
den en bij wie hij nog lang en fris in de herinnering voortleven zal, zijn weldadige invloed uitoefenen. Zo beschouwd hoeft hij ook niet voor Rolduc als helemaal verloren gewaand te worden.

Terwijl wij, zijn dood betreuerend, volgens menselijke calculaties het verlies pogen te schatten, dat Rolduc, — en met name het nieuwe

Rolduc, dat voortaan uitsluitend seminaristen gaat opleiden — in zijn vroegtijdig heengaan lijdt, vertrouwen wij tegelijk, dat hij vanuit de hemel met zijn voorbede zal blijven weldoen aan zijn Rolduc.

1946.

J. JANSSEN.

1944-1945

11 Juli maken de schilders een aanvang met hoognodige werkzaamheden in de klaslokalen op de eerste verdieping.

12 Juli beginnen de Eerwaarde Zusters hun jaarlijkse retraite onder leiding van Pater Carlier C.ss.R.

19 Juli. Om 1 uur gaan we 'n drie kwartier naar de schuilkelders. De voorgenomen herstelwerkzaamheden aan Klein-Rolduc kunnen voorlopig geen doorgang vinden wegens gebrek aan personeel bij den aannemer.

22 Juli. Vanaf 10 uur 's morgens worden wij voor de variatie verrast op flinke stortbuien, die verder de gehele dag aanhouden. Behalve in de vleugel van Klein Rolduc hebben wij er geen schade van.

23 Juli. Sluiting van de retraite der Zusters. Te Utrecht wordt onze oud-leerling (1935—1937) Wim Coenegracht, thans fr. M. Joannes O.C.R., Monnik van de S. Benedictus-abdij te Achel, priester gewijd.

24 Juli. 46 Fraters-Jesuïeten, studenten van het Philosophicum der Sociëteit, dat tijdelijk bij de Zusters Ursulinen in Eysden is ondergebracht, komen een veertiendaagse vakantie bij ons doorbrengen, vergezeld door enige hunner Professoren.

26 Juli. De Theologanten der Jesuïeten, die tijdelijk verblijven in het Retraitenhuis op de Molenberg te Heerlen, komen bij hun confraters op bezoek. 's Namiddags wordt er een rondgang gehouden door de gebouwen van Rolduc.

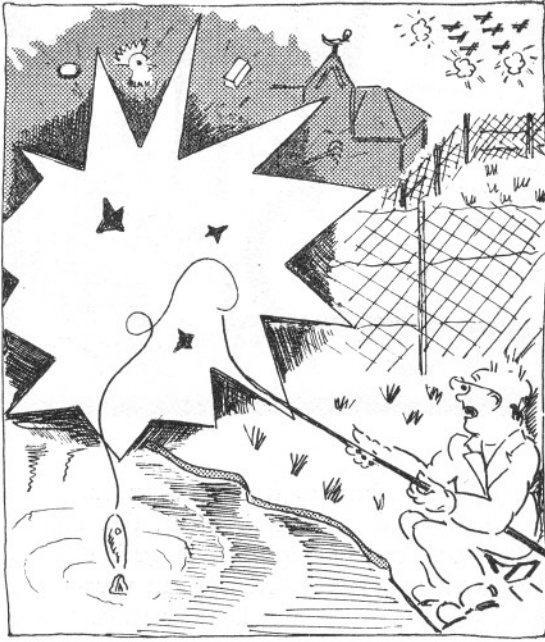
29 Juli. Onze gasten geven een toneelvoorstelling in de aula. Opgevoerd wordt „De Ivoren Deur.”

31 Juli wordt het feest van den Stichter der Sociëteit van Jezus, den H. Ignatius van Loyola, met enige luister gevierd. Om half tien wordt een plechtige Hoogmis gezongen in de Abdijkerk.

3 Augustus gaan onze logé's met de Theologanten een vacatiedag doorbrengen op Kasteel Neubourg te Gulpen, waar sinds enige tijd „Kattijk” zijn tenten heeft opgeslagen. Voor het souper zijn allen weer terug.

6 Augustus leidt Aalmoezenier Ed. Beel een recollectiedag voor de K.A.-leden van de Domaniale Mijn te Kerkrade.

8 Augustus. Tegen half vijf vertrekken de meesten onzer vacatiegasten weer naar hun woonplaats.

9 Augustus. De gehele morgen gaan grote massa's vliegtuigen over ons huis. Om ongeveer half elf komt een granaat van de luchtafweer tot ontploffing in de kippenren van de volière. Een pauwhoen en 8 kostbare kippen worden uiteengereten en alle ruiten aan de zuidzijde van de volière moeten het ontgelden. Voor de vissers in onze bovenste vijvers een angstig moment!

10 Augustus. 's Avonds om 11 uur moet onze huisarts ontboden worden voor Mhr. Schrijen. Hij constateert blindedarmontsteking.

11 Augustus wordt Mhr. Schrijen in de morgen naar het ziekenhuis vervoerd en aanstonds geopereerd. Alles is wel.

15 Augustus. Te Kerkrade viert een oud-Rolducien, Dr. Henri Verhagen, zijn 50-jarig Priesterfeest. Dr. Verhagen is in vele functies in ons bisdom en in ons land bekend geworden.

Zelfs in deze oorlogstijd weten de dagbladen zijn vele verdiensten te eren — dubbel pijnlijk is het daarom, dat „De Zuid-Limburger”, waarvan hij de stuwkracht was en weer zal worden, niet eens kan verschijnen en iets over hem zeggen. Voor ons is hij toch vooreerst Rolducien. Om verschillende redenen. Hij is een der weinige oud-leraren, misschien wel de enige, dien ook deze latere generaties van jongens nog steeds kennen — en die dus ook (want dat is bij den doctor wel niet anders mogelijk) de volle sympathie heeft van onze jeugd.

Bovendien, alhoewel in Groningen geboren en nog steeds met vele „hartelijke” banden met ons Noorden verbonden, is hij daarnaast ook volledig Limburger geworden, juist door Rolduc. Hier heeft hij gestudeerd (1883—1889) en die studies zijn de aanleiding geworden voor het verzoek van den toenmaligen Directeur Everts aan den Aartsbisschop om den jongen priester Verhagen aan Rolduc af te staan. Na zijn Priesterwijding in 1894 is hij enkele maanden assistent geweest in Warga (Fr.), maar is al spoedig in Groningen wis- en natuurkunde gaan studeren. In 1902 kwam hij dan feitelijk als leraar naar Rolduc, waar hij gewerkt heeft tot zijn benoeming tot Aalmoezenier van Sociale Werken te Kerkrade in 1919.

Als wij Dr. Verhagen oud-Rolducien noemen, hopen wij, dat de zetter het verbindingsstreepje niet zal vergeten! „Oud” heeft hier immers het karakter van bijwoordelijk gebruik en wij zouden niet gaarne beweren, dat hij een oud Rolducien is. Want zonder overdrijving mag men zeggen, dat hij ondanks het klimmen der jaren en het grijzen van zijn haren een jong hart behouden heeft. En daarom kunnen wij hem ook welgemeend en van harte een „ad multos annos” toewensen.

De prêtre jubilaire draagt heden in Maria-Oord de H. Mis op om God te danken voor de vele genaden van een lang priesterleven. Daarna wordt in de kerk van Kerkrade door den Hoogeerwaarden Heer Deken een plechtige Hoogmis gezongen, waarbij de jubilaris en vele vrienden tegenwoordig zijn. Ook onze Directeur is aanwezig en dankt op de later gehouden receptie den feesteling voor zijn blijvende belangstelling voor alles, wat Rolduc betreft.

Om 3 uur 's middags vindt bij prachtig zomer-

Dr. H. VERHAGEN

weer te Rolduc de gebruikelijke processie door het bosquet plaats.

18 Augustus. Zou de oorlog toch nog naderbij komen of zou alles afgelopen zijn voordat de strijd onze Nederlandse grenzen kan bereiken? Dit wordt langzamerhand een benauwend dilemma. Tegen 6 uur wordt vandaag Maastricht getroffen door een bombardement.

21 Augustus. De dreiging wordt telkens groter — in verband met de wens van verscheiden ouders van leerlingen wordt de terugkeer van vacantie voorlopig uitgesteld.

22 Augustus beginnen de Priesterleraren hun jaarlijkse retraite onder leiding van Prof. Dr. H. Robbers S.J.

23 Augustus komt Mhr. Schrijen genezen uit het ziekenhuis terug.

27 Augustus wordt met een plechtige Hoogmis, Te Deum en Pauselijke Zegen de retraite van de Heren besloten.

29 Augustus moesten volgens regel de leerlingen van vacantie terugkomen. Wanneer zullen we kunnen beginnen?

De meeste Heren zijn weer naar huis gegaan.

1 September. In de meest rustige vacantiestemming begint Rolduc de nieuwe maand. Het is tevens 1ste Vrijdag vandaag: we vragen het H. Hart van Jezus bijzondere bescherming voor ons vaderland. De rust duurt echter niet lang. Door den wnd. „burgemeester” van Kerkrade Brandts naar Rolduc verwezen en gebracht door een ambtenaar van de gemeente-secretarie, verschijnen 1 Oberfeldwebel en 2 Feldwebel der Luftwaffe, Funkkompagnie Hofman, voor inkwartiering van hun Funker. Zij leggen beslag op de aula minor, 2 spreekkamers, dortoir I en II (er komt een schild te hangen: Zutritt für Zivilisten verboden), eetzaal van Klein-Rolduc, 2 logeerkamers en eetkamer voor de officieren, de infirmerie boven voor de onderofficieren; en bovendien gebruik van de keuken. Gisteren nog eiste deze Kompanie de abdiij Rochefort op.

Tegen 1 uur bezichtigt Oberleutnant Hofman als kommandant, in gezelschap van Leutnant Sauer en Hauptfeldwebel Hauff, de zalen. „Alles ist sehr schön und sauber. Prima” — dat zal wel, want de Zusters hadden alles klaar voor het ontvangen van onze jongens. Om 4 uur trekt de kompagnie binnen; de soldaten stellen de auto's verdekt op onder de bomen in het bosquet.

Heel gauw is het bericht van de inbeslagname in Kerkrade bekend en op wagentjes en fietsen, in koffers en pakken sjouwen onze leerlingen uit de buurt matrassen, dekens enz., in veiligheid.

2 September. Nog meer bezoek. Eveneens door „burgemeester” Brandts verwezen naar Rolduc, melden zich 4 „Nederlanders” van de „Volksdienst Limburg” voor de inbeslagname van de rest van het huis, de „heren” Jeukens, G. Vijgen (oud-student), Engelen en Dahms. Voor een 200, later spreken ze van 300 „evacué's” uit Maastricht hebben ze voor enige dagen bedden nodig. De Directeur tekent hiertegen hevig protest aan, maar tegen een gemaakte afspraak in arriveren 's avonds al een 40 vluchtelingen op dortoir IV. Het blijken vluchtende N.S.B.'ers te zijn, voor wie de vaderlandse bodem te warm wordt. Ook dortoir III, de grote speelzaal en de eetzaal van Groot-Rolduc, de filosofieklassen moeten er aan geloven.

3 September. Met de eerste trein arriveren de vluchtelingen te Haanrade. Binnen de muren

van Rolduc wanen ze zich veilig en wachten er de gelegenheid af om over de grens te trekken. Het aantal stijgt tot ongeveer 200. Voor voeding zorgt de centrale keuken uit Kerkrade. De Jeugdstorm heeft zijn evacuatiekamp opgeslagen in de klassen beneden. Hun vlag hangt aan de deur naar de cour. We zien aparte patrouillehokken voor de meeuwen, de meeuwkes en de stormsters. Geen ochtendgymnastiek van onze jongens op de speelplaats, maar de N.J.S. zien we er marcheren.

's Middags komt het bericht, dat nog 700 vluchtelingen zullen komen; bovendien wil een afdeling van de O.T. onderdak hebben, maar wegens onze overbevolking kan Sjang ze kwijt worden.

Om half zes wordt op het veld voor het huis luchtafweer geplaatst. Een onzer „gasten” moet in het ziekenhuis worden opgenomen.

4 September. Een stroom van vluchtelingen komt tegen 9 uur door het bosquet naar boven. Ze sjouwen met koffers, pakken, dekens, kindrewagens en karretjes. . . . een stroom van ellende, die de hele dag aanhoudt. Een en ander brengt een geweldig spektakel en rumoer in huis, van enige orde is geen sprake meer. Men gaat stroo aanslepen voor de klassen, zodat het huis een varkenshok gelijk wordt. Alleen de Duitsers houden zich nog rustig en correct!

De leiding deelt mee, dat Graaf Marchant et d'Ansembourg ook zal komen — een loos gerucht, daar deze reeds gisteren alléén over de grens ging. Wel zijn verschillende burgemeesters hier, o.a. van Mechelen en Heer, ook het hele dagelijks bestuur van Maastricht.

De Kompagnie Hofman is aan het inpakken: „Einräumen und Befehle zum Einsatz abwarten”. In de namiddag komen weer enkele officieren om Rolduc in beslag te nemen, maar als ze de toestand zien, die hier heerst, vertrekken ze maar gauw.

Om 10 uur 's avonds komt het alarmerend bericht, dat vannacht om 12 uur allen over de grens zullen gaan. Om een oogje in het zeil te houden, zullen de Heren Jos. Jansen, P. Houben, Ch. Janssen en L. Bessems blijven waken. Als verzamelpaats voor besprekingen wordt kamer 9 gekozen. Een paar zusters worden uit bed getrommeld; bij het teken van vertrek zullen de andere Heren gewekt worden. Er gebeurt

echter niets. . . het vertrek wordt van uur tot uur uitgesteld. Dan komt er weer een tegenbericht. De hele nacht door is er vol bedrijf — cantine tot 3 uur, vluchtelingen blijven voortdurend binnenkomen, zelfs met paardewagens, sommigen komen te voet van Voerendaal.

Vandaag werden weer twee a.s. moeders in het ziekenhuis opgenomen.

5 September. Om 5 uur gaan een zestal Heren de H. Mis lezen, zonder in bed geweest te zijn. De oorlogsberichten der geallieerden worden steeds gunstiger: Luik is al gevallen. Onder de „ware Nederlanders” stijgt de spanning ook voortdurend! En de ellende niet minder; behoorlijk eten is er vanmorgen niet.

Om ongeveer 10 uur is er appèl op de cour. Ieder die wil, kan bij Herzogenrath de grens over om vandaar verder Duitsland in te trekken. Ongeveer allen besluiten te gaan. Nog steeds komen nieuwe groepen binnen. 's Nachts was eerst gemeld, dat een 8000 personen op weg naar Rolduc waren — ze zullen echter rechtstreeks naar Herzogenrath door gaan. Op het Perron Kerkrade-Rolduc staan ook Zeeuwse vluchtelingen.

In de morgen arriveren twee compagnieën Wehrmacht-Heer (SS) in de oprijlaan en op de neutrale weg. Later wordt een gedeelte van hun wagens in het bosquet geparkeerd. Om half twee komen enige SS-officieren om slaapgelegenheden vragen — de manschappen kamperen buiten. Zij behoren tot de legergroep van Hauptmann SS Martin, want diens naam staat op de straathoeken op bordjes, die de richting aanwijzen voor verdwaalde wagens. De Directeur gaat met een der officieren op zoek naar een kamer en zij komen dan o.a. op de infirmerie beneden, waar een interessante ontmoeting plaats heeft met een vermoedden heer. Tenslotte krijgen ze een kamer van deze infirmerie.

Tegen 5.30 willen twee officieren van gezondheid Rolduc in beslag nemen om er een lazaret van te maken. Nadat ze op de hoogte gebracht zijn van de situatie in huis en mede omdat het gesprek gebracht wordt op de aanwezigheid van besmettelijke zieken, vertrekken ze weer — „Wir werden sehen”.

Om 6 uur meldt zich een „Nederlands” gene-

raal Havelaar, die hier reeds enige dagen rondzwierf, bij Hofman. Deze neemt hem onder bescherming en vordert een kamer. Men slaagt erin dit af te wijzen en dan ontruimen de Duitsers een kamer voor hem in de infirmerie boven, waar de onderofficieren gelegerd zijn.

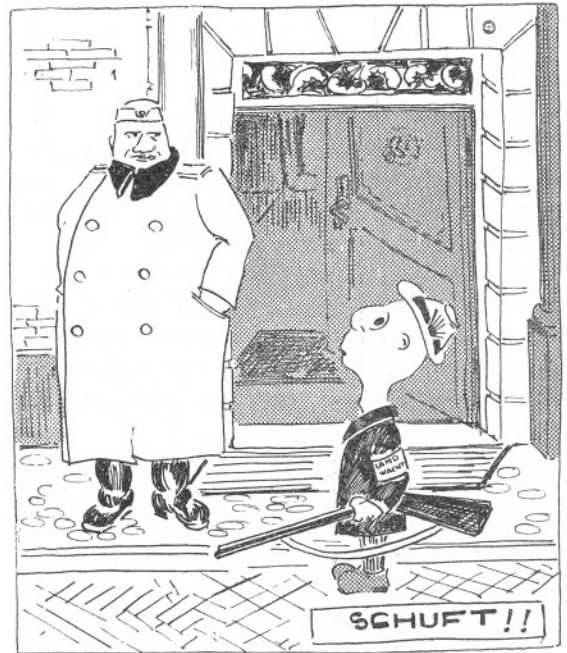
Intussen biedt de basse-cour de gehele dag een schouwspel van de grootste ellende. Onder hevige regenbuien vertrekken de vluchtelingen groepsgewijze naar Herzogenrath: ze zijn zeer ontevreden, omdat ze honger hebben en omdat er geen transportmiddelen zijn. Wij zien vandaag ook veel „Nederlandse” uniformen van de W.A., Landstorm, Landwacht. Allen hebben geweren bij zich, sommigen ook handgranaten.

Om 7 uur 's avonds zijn allen weg, maar dan arriveren nieuwe afdelingen uit Sittard en Geleen, deze laatste op een brandweerwagen van die gemeente.

's Nachts is er schuilkelder.

6 September. Sedert vandaag zijn we niet meer telefonisch te bereiken. Men vermoedt, dat hier sabotage achter steekt. Later blijkt, dat we door de P.T.T. zijn afgesloten. De Volksdienst protesteert te Maastricht.

Het is nog steeds een komen en gaan van N.S.B.'ers. Een groep van ongeveer 60 Landwachters komt zich te Rolduc nestelen. De

Duitse militairen blijken niet erg met hun wapenbroeders ingenomen te zijn : een van hen horen we tenminste het even weinig parlementair als vleidend woord „Schuffte” gebruiken.

Tegen 6 uur treedt de Kompagnie Hofman aan om te vertrekken ; de Hauptfeldwebel meldt 28 onderofficieren en 67 manschappen. Zij krijgen instructies en verlaten Rolduc. De bovengenoemde generaal Havelaar neemt met zijn dochter plaats in de auto van den commandant.

Klappende hakken, bespijkerde schoenen, strenge bevelen, stram appèl : het gaf alles aan Rolduc zo'n eigenaardig aanzien. Nu zijn de soldaten weg en wij blijven zitten met vijanden uit het eigen land ; er heerst een sombere stemming.

De leden der Beweging noemen zich nu ook zelf niet meer geëvacueerden, maar tout court vluchtelingen. Wij protesteren bij de leiding van deze groep tegen hun aanwezigheid, omdat zij voor hun vijanden Rolduc tot een militair object maken. Zij zijn het hiermee eens en zetten de toeloop naar Rolduc stop.

De Volksdienst vordert bij den Directeur en den Provisor meerdere malen dortoir II. Ondanks bedekte dreigementen wordt dit geweigerd. Wij protesteren tegen diefstal van dekens, beddegoed, onzen pauwhaan, fazanten, fruit enz.

Hauptmann Martin meldt zich weer voor de nacht.

's Avonds stortregent het.

7 September. Er was gezegd, dat men Rolduc vandaag zou verlaten ; maar er blijkt nog niet veel van te komen. „De toestand in Midden-België heeft zich geconsolideerd”, heet het vandaag. Intussen wordt het dreunen van de kanonnen, die de Siegfried-linie beschieten, duidelijker hoorbaar. We lezen een oproep van Generaal Model aan de Duitse troepen. Een goed verstaander heeft maar een half woord nodig en we begrijpen, dat zijn leger in wilde, ordeloze vlucht op de loop is.

Op slaapzaal IV wordt grondig gepoetst ; ook op andere plaatsen wordt het ergste vuil verwijderd. De Landwacht schijnt het druk te hebben ; er wordt tenminste veel en hevig geredeneerd.

In Kerkrade begint de honger te werken : boomgaarden en velden worden geplunderd.

De Domaniale Mijn deelt ons mede, dat alleen kolen voor de bakkerij mogen worden geleverd. Een deel van het electrisch net moet worden uitgeschakeld wegens kortsluiting in de toevoerkabel.

Wij werken verder met twee kabels.

Tegen 5 uur verschijnen de van eergisteren (Dinsdag) bekende Sanitäter en vragen onze bedden „ter leen” voor een lazaret te Hulsberg. Wij voelen daar niet veel voor en dies leggen zij er beslag op : ze zullen ze morgenvroeg laten halen. De Volksdienst krijgt in de gaten, dat ook hun bedden gevaar lopen.

De laatste wagens van de SS verdwijnen uit het bosquet : het plateau blijft achter als een grote vuilnishoop, terwijl veel jonge bomen en struiken zijn vernield.

Vannacht zullen bij ons „logeren” 84 Landwachters en ongeveer 90 vluchtelingen van de Volksdienst.

8 September. De berichten van het front worden steeds gunstiger.

In de voormiddag komen een onderofficier en 3 manschappen van de Lazaret-groep de bedden halen. De landwacht sleept er 90 naar beneden : 62 stuks worden op twee vrachtwagens geladen. Tegen 4 uur komen diezelfde mannen terug voor de matrassen en dan worden idem zoveel matrassen van de . . . Volksdienst meegenomen !

Om 1 uur was een vrachtauto van de Kompagnie Hofman tafels en stoelen komen terugbrengen, die tegen de instructies van den Oberleutnant waren meegesleept !

Als de avond valt — het is omstreeks 6 uur — vertrekt dan inderdaad de laatste groep vluchtelingen (ongeveer 70 man sterk) in stromende regen naar Herzogenrath.

Intussen hadden enkele Heren de dortoirs geïnspecteerd : alle dekens heeft men meegenomen, enkele worden nog te elfder ure gered. Slechts 3 leden van de N.V.D. (Nederl. Volksdienst) blijven achter om op te ruimen.

In de loop van de avond en de nacht komen nog weer enkele nieuwe vluchtelingen aan, die door de Landwacht op dortoir V worden ondergebracht. Tegen 11 uur verschijnen een Oberleutnant, 2 Feldwebel en 8 manschappen van de Kompagnie Hofman om hier de nacht door te brengen.

9 September. Om half acht vertrekken dezen naar Maastricht. De Landwacht brengt de dag door met schieten in het bosquet. Massa's bommenwerpers zien we over de grens vliegen.

Steeds weer arriveren enkele vluchtelingen, die dan van hier uit naar Duitsland moeten gebracht worden.

Tegen 9 uur komt de Districtscommandant met de Commandant R. van de Landwacht wat eten vragen voor de manschappen, voor morgen (Zondag) middag. Dit wordt eerst afgewezen, maar moet later als „minus malum” worden toegestaan. Vier mensen van de Volksdienst ruimen vandaag het ergste vuil uit klassen enz. en verzamelen de achtergebleven goederen van hun dienst op kamer 40. De cartotheek van de N.S.B. en N.V.D. wordt door de Landwacht op de cour en in het bosquet verbrand.

10 September. In de voormiddag gilt herhaaldelijk de sirene.

Voor het eerst wordt in een Duits radiobERICHT een Nederlandse stad genoemd: „Aanvallen ten Z. van Maastricht afgeslagen” (natuurlijk!).

Om 5 uur in de middag valt een bom in Kerkrade en wel in de weide van het S. Elisabeth-gesticht. Er zijn Goddank geen doden of gewonden.

Sinds gisteren staat de Landwacht gereed om te vertrekken; het bevel om op te rukken laat echter nog steeds op zich wachten. Om de tijd te korten slaan ze in het bosquet hun jachtgeweren stuk: de jachtijd is voor hen gesloten! Een groep onbekenden, Duitse Arbeidsdienst of SS, houdt danig huis in ons bosquet — veel wordt op het plateau vernield. Wij protesteren bij den Commandant van de Landwacht, omdat hij geen posten bij de bosquetpoort had uitgezet.

11 September. Als we 's morgens wakker worden, is de Landwacht verdwenen. Vol optimisme beginnen de Zusters het trappenhuis en de gangen te ontsmetten en te poetsen. De sirene van Herzogenrath gilt zonder ophouden.

Er zijn nog een drietal N.S.B.'ers in de klassen. Zij ruimen een en ander op en beweren, dat vanavond tien Landwachters zullen terugkomen. Er komen dan 's avonds nog twee N.S.B.'ers, maar geen Landwachters meer: ook deze groep zijn we dus kwijt.

12 September. De klassen worden in orde gebracht. Er zijn nog 5 N.S.B.'ers in huis, die in de loop van de middag vertrekken.

De Amerikanen zijn in Eysden en Maastricht! Het dreunen van de kanonnen wordt steeds duidelijker. Een der Heren sjouwt zijn bed naar de schuilkelder en krijgt spoedig navolgers!

13 September. Na het diner staan ook de laatste twee personen van de N.V.D. gereed voor vertrek. Zij durven niet langer te blijven en nu komt het huis dus weer geheel vrij.

Men zegt, dat Mesch, Eysden, Noorbeek en Gulpen reeds bevrijd zijn. Zou het waar zijn en wanneer komen wij aan de beurt? 's Avonds is er verzamelen om de radio van de Volksdienst.

14 September. De dag verloopt vol spanning, maar de grote gebeurtenis heeft nog steeds niet plaats. Bij de plundering van het Braune Haus in Kerkrade wordt een jongeman doodgeschoten.

Licht en electriciteit worden beperkt.

Nu wij zelf een radio bezitten, kan de geregelde berichtendienst, die van uit de pastorie van de Holz onderhouden werd, worden opgeheven. Den Pastoor onze dank voor zijn buitengewone bereidwilligheid!

15 September. Vliegtuigen cirkelen boven Herzogenrath en dus is er aanhoudend luchalarm.

16 September. De situatie van gisteren duurt onveranderd voort. 's Avonds zien we langs de hele Oostelijke hemel talrijke branden. In de nacht kan niemand een oog dicht doen, omdat er hevige bombardementen plaats vinden.

17 September wordt een spannende Zondag. Duitse tankjagers staan in Kerkrade. Telefonisch krijgen we bericht, dat de Amerikanen oprukken over Simpelveld, de Locht, Spekholzerheide en Terwinselen. Ergens in Kerkrade waait dus reeds de Nederlandse vlag! Ook Kaalheide wordt bezet door onze bevrijders. Langs de Hammolen hebben de mensen van Kerkrade toch nog contact met Kaalheide.

De Duitsers trekken weg! Heel Kerkrade in spanning! Om half elf wordt luchalarm gegeven, dat 48 uur zal aanhouden. Granaten suizen

over ons huis. Van uit Duitsland begint men de troepen in Kaalheide en Terwinselen te beschieten; deze vriendelijkheid wordt met gelijke munt betaald. Wij komen daardoor in de oorlogszone te liggen.

Verschillende Heren, bijna alle knechts slapen nu in de schuilkelders. De Zusters slepen hun matrassen naar beneden en slapen allen parterre.

18 September. Vol verwachting klopt ons hart! Zal het vandaag gebeuren? Heftige bombardementen. Vanaf de zolder zien we de granaten inslaan. Om 11 uur komt er „veilig” op het gisteren gegeven alarm, direct daarna weer onveilig. De politie tracht de mensen binnenshuis te houden.

Te Chèvremont worden vijf mensen gedood; getroffen worden van daar en van Nulland in Rolduc ondergebracht.

Omdat de eetzaal van de Heren dreunt door het voortdurend schieten, gaan we van nu af dineren in de eetzaal van Klein-Rolduc.

19 September. Gebracht door den leider van de evacuatiedienst melden zich twee evacués uit de Troupsbergstraat, die onder vuur ligt. In de namiddag komen nog twee gezinnen met ieder 8 kinderen; zij worden ondergebracht in de speelzaal en schuilkelder van Klein-Rolduc. We zijn blij, dat we aldus iets kunnen helpen.

De bewoners van Rolduc hebben nu ook allen een bedje gespreid op een veilige plaats. Toch blijven enkele Heren nog op hun gewone kamer slapen. Een ondergedoken radio, die nu weer te voorschijn is gekomen, duikt opnieuw onder in de kelder, waar zij ons telkens van de nodige inlichtingen zal voorzien.

20 September. Vanmorgen is het aantal evacués nog met 8 personen vermeerderd, die eveneens in Klein-Rolduc zijn ondergebracht.

In de Bockstraat hebben de Duitsers een pantserkanon opgesteld; daarom komen onze oud-leraar Pastoor Houben, Mhr. de Groot c.s. en de familie van wijlen Mhr. Vaessen tegen 7 uur onderdak vragen. Voor hen wordt schuilkelder I ontruimd en in gereedheid gebracht.

Van nu af zullen 's nachts telkens twee heren opblijven om bij ev. onraad de anderen te waar-
schuwen.

21 September. Steeds meer ellende. Het getal vluchtelingen en dus ook kostgangers stijgt tot 60. In Kerkrade komt gebrek aan levensmiddelen. De mensen gaan aardappelen rooien op het land van de Dames Deutz en plukken appels in de voor het huis gelegen boomgaarden. Amerikaanse verkenningsvliegtuigen menen, dat the Germans zich daar ingraven, en het gevolg is, dat er 's middags een heftig bombardement plaats heeft op het veld en de weiden voor ons huis. Een der plukkers wordt door een granaatscherf getroffen en gedood. Tegen half drie krijgt ook de boerderij van onze burens een treffer in de koestal. Bijna onmiddellijk breekt er brand uit. De brandweer van Kerkrade kan wegens de granatenregen niet komen en daarom slaan wij zelf de hand aan 't werk. De Directeur, met een brandhelm op, de Heren en het personeel sjuouwen slangen en spuiten aan en met levensgevaar, tussen fluitende granaten en rondvliegende scherven, redden we het vee uit de stallen en weten de brand tot een gedeelte van de schuren te beperken, zodat het woonhuis en het grootste gedeelte van de boerderij gespaard blijven.

Na twee uur zwaar werk zijn wij de brandmeester en dan kan de brandweer onze taak komen overnemen. We constateren, dat veld en weiden met granaattrechters bezaaid zijn. Al onze eigen koeien zijn ofwel gedood ofwel zo gewond, dat ze moeten worden afgemaakt. Tot laat in de nacht blijft de brandweer nablussen.

Als we 's avonds aan tafel zitten, moeten we hals over kop vluchten, omdat een nieuwe beschieting begint. De eerste granaat, die vandaag Rolduc treft, slaat in aan de zuidzijde van de Kerk in het carré van Klein-Rolduc. Zij richt niet veel schade aan; het dak van de Kerk is iets gehavend en de glas-in-lood-ramen zijn ingedrukt.

22 September komen weer nieuwe vluchtelingen binnen. Hun aantal bedraagt nu ongeveer 90 personen. Als in de morgen de bewoners van Kerkrade in de boerderij Kloosterrade melk komen halen, begint de beschieting opnieuw. Een vrouw, die naar Rolduc wilde evacueren, wordt tegen 10 uur vlak voor onze poort getroffen en gedood. Mhr. Huysmans dient haar nog het H. Oliesel toe. Evenals gisteren krijgen

we ook vandaag bezoek van onzen huisarts, die er zijn leven voor moet wagen om enige zieken te Rolduc te bezoeken.

De boerderij van Deutz krijgt weer een voltreffer, die gelukkig geen brand sticht. De gedode koeien zijn voor de consumptie afgekeurd, maar de nood in Kerkrade is zo groot, dat de mensen zich laten verleiden er toch stukken vlees van af te snijden. Een persoon wordt hierbij door een granaatscherf dodelijk getroffen.

Omstreeks 2 uur komen zware bommenwerpers naar de Siegfried-linie; wij beleven bange ogenblikken. Tegen 4 uur wordt het betrekkelijk rustig. Een uur later komen we weer onder granaatvuur te liggen. Het pompenhuisje van de brandweer aan de bovenste vijver krijgt 3 treffers en kan daar niet tegen. Ook het hertenstalletje moet er aan geloven. Verschillende granaten komen in de vijvers terecht, zodat dode vissen komen bovendrijven. De dijk tussen de bovenste en de keukenvijver wordt flink beschadigd, enkele bomen worden finaal door midden gesneden. Op talloze plaatsen in huis, in zalen, gangen en kamers vindt men granaatscherven. En toch is het alles bij elkaar nog goed afgelopen.

Wegens het grote gevaar houden we het Lof in de crypte.

23 September. Vannacht werden enkele straten van de Holz ernstig gehavend. Te Rolduc ging alles goed. Ook de dag gaat min of meer rustig voorbij — natuurlijk de hele dag artillerievuur en vliegtuigen. Sedert enige dagen zijn we nu allen volledig kelderbewoners. De rozenkrans bidden we in de crypte van de Kerk.

24 September. Nog steeds geen verandering. In plaats van Hoogmis is er vandaag (Zondag) om 9.30 een gelezen H. Mis in de kerk. In enige rustige ogenblikken wordt een harmonium naar de crypte gesjouwd en om half zeven houden wij daar een plechtig Lof.

Onze leerling Wim Ernst uit Bleyerheide wordt door granaatscherven getroffen — hij moet naar 't ziekenhuis. Aanvankelijk vreest de dokter, dat een arm moet worden afgezet, maar later blijkt de toestand iets gunstiger.

25 September. 's Morgens tegen half vijf krijgen wij de aanzegging, dat heel Kerkrade tussen 8

en 12 uur „restlos” naar Heerlen moet evacueren. In alle vroegte lezen we de H. Mis en daarna gaan de Directeur, de Prefect en de Provisor naar Kerkrade. Bij den Duitsen commandant krijgen zij voor Rolduc verlof om te blijven: als noodziekenhuis zal het dan de zieken uit Kerkrade moeten opnemen. Degenen, die willen vertrekken, kunnen natuurlijk gaan. Zo verdwijnen alle evacués (100 intussen); een 8-tal Heren, elf Zusters en bijna het hele personeel (uitgezonderd slechts Henri Wevers en Hubert Moonen) gaan ook naar de bevrijde zone.

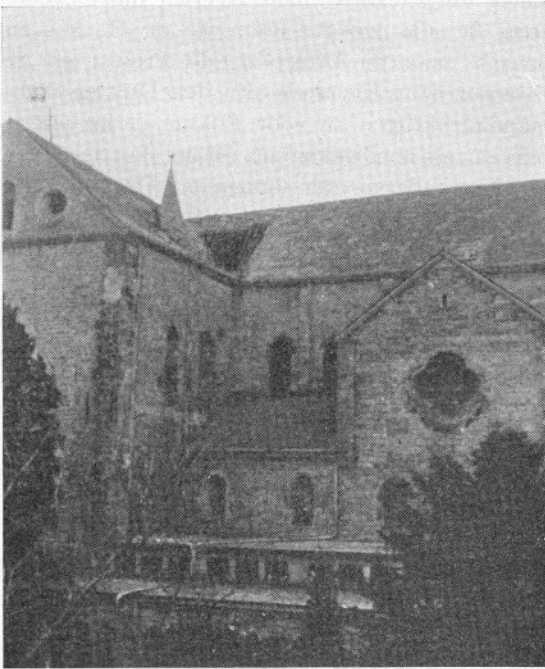
Twaalf Heren blijven als „the last team” over. Honoris causa worden zij hier vermeld: de Directeur, Mhr. Jacobs, de Provisor, Mhr. Everts, Deumens, Sittarz, Reynen, de Prefect, Mhr. Huysmans, Waterval, Janssen Ch. en Bessems.

In Kerkrade spelen zich ellendige tonelen af, ook op de lange evacuatietocht, die niet naar Heerlen blijkt te gaan, maar via Imstenrade in de richting Ubachsberg. Door Duits granaatvuur vallen er zelfs doden en worden velen gewond.

Als Rolduc leegloopt, komen op wagentjes de zieken van Kerkrade en ouden van dagen uit Maria-Oord. Enkele ziekenzusters uit het Ziekenhuis, anderen van Maria-Oord, ook een lekeverpleegster komen onze ziekenzusters bijstaan.

Na het vertrek van de bewoners van Kerkrade wordt het licht afgesloten, zodat we ons in de kelders met kaarsen moeten behelpen. Helaas hebben we nu ook geen radio meer en bovendien wordt het reservoir van de watertoren nu niet meer gevuld.

26 September. In de nacht van Maandag op deze Dinsdag worden verschillende huizen in Kerkrade door granaten getroffen. Ook het Ziekenhuis moet het ontgelden: verschillende voltreffers doen zieken en personeel een verschrikkelijke nacht beleven. 's Morgens wordt daarom verlof gevraagd om te evacueren: het wordt toegestaan. Langs de Einderstraat en de Stationsstraat trekt de lijdensprocessie. In deze laatste straat liggen mijnen, zodat men daar voorzichtig over de trottoirs moet lopen. In stromende regen worden de zieken op hun bedden, soms met tweeën in een bed, door de met glas en scherven bezaaide straten gevoerd.

De wieltjes van de bedden kunnen het niet houden, maar men moet vooruit, omdat de termijn, waarin niet geschoten zal worden, slechts van 9 tot 11 duurt. Wim Ernst loopt bij dit transport ook nog een longontsteking op. Als later granaten beginnen te vallen en de wegen niet meer veilig zijn, komt een gedeelte der zieken naar Rolduc. In het geheel krijgen wij een 80 zieken en oude mensen: daarnaast verplegend personeel, maar helaas geen arts. Een der heren brengt een oude vrouw van 77 jaar mee achter op de fiets, anderen zijn bezig bedden te versjowen, ze dragen of rijden de zieken aan. Duitse militairen zelfs brengen een zieke zuster op een draagbaar binnen. Terwijl we over de weg trekken, slaan in het veld en in de straten de granaten al in. Heel de dag moet er hard gewerkt worden. Alle schuilkelders zijn weer in gebruik, zelfs de kelder onder de scheikundeklas wordt met een twintigtal bedden bezet. Ofschoon al verschillende weken geen voedsel meer is binnengekomen, zullen we ons toch nog enige tijd kunnen redden.

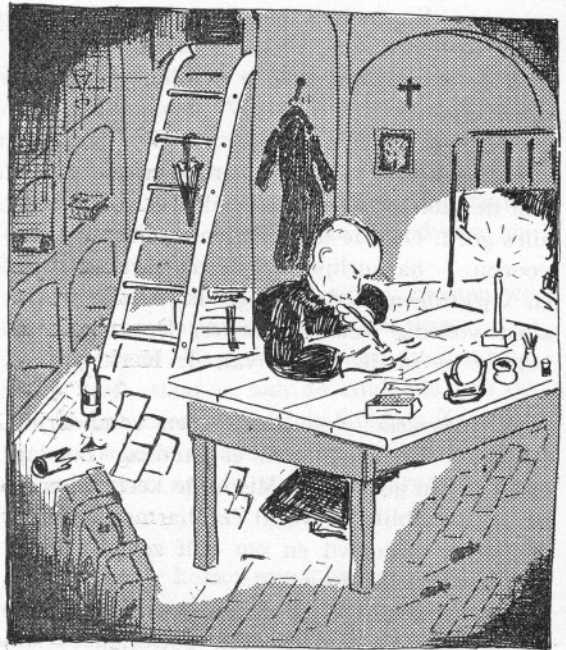
Onder onze zieken bevinden zich twee stervenden.

In de avond liggen wij onder het vuur van de Amerikaanse kanonnen. Het noordelijk transept van de Kerk wordt geraakt. Over puin en

stenen halen Mhr. Prefect en Janssen Ch. het Allerheiligste uit de Kerk naar de kelder. Het is een verschrikkelijke tocht. Voor aansuizende granaten moeten ze zich op de grond werpen; ze mogen niet te veel licht maken en bedienen zich van een klein dynamolampje. In de Kerk weten ze niet, wat hun (letterlijk) boven het hoofd hangt. Ze trappen op draden van 't electrisch licht en raken er in verward. Tenslotte komen ze toch gelukkig weer heelhuids beneden.

De kerktoeren wordt getroffen, ook Klein-Rolduc, het oud casino, de leeskamer (No. 38). Daar wordt de verwarmingsradiator omvergeworpen, deze loopt nu leeg en het water drijft tot in de kruisgang. Ook in de tuin en bij onze economiegebouwen komen nog verschillende treffers. Glas, stenen en stof door heel het huis.

Het bijhouden van de kroniek wordt nu een beetje romantisch. Je schrijft in de kelder op een ruwe tafel bij het licht van een eindje kaars; buiten is er het voortdurend rommelen van het granaatvuur — maar we laten de moed niet zakken!

27 September. Sinds eergisteren eten we in de keuken van de Zusters. Na het ontbijt wordt daar krijgsraad gehouden. Op aandringen van enkele heren en omdat de toestand zo penibel is geworden, doet de Directeur een voorstel.

Hij vraagt vrijwilligers om ook voor Rolduc gelegenheid tot evacuatie te gaan vragen. Zij zullen de gevaarlijke tocht naar den Duitsen commandant in Kerkrade moeten ondernemen, om dan met diens toestemming naar den Amerikaansen bevelhebber in Spekholzerheide te gaan. Mhr. Prefect en Mhr. Huysmans bieden zich aan, Mhr. Ch. Janssen zal meegaan tot bij den Duitsen commandant. Met de zegen van den Directeur vertrekken ze. De Zusters zullen in de kelder rond het Allerheiligste blijven bidden.

De kleine stoet vertrekt per fiets; een grote en een kleine Rode Kruisvlag wapperen boven hen uit. Zullen ze er komen? Alles lijkt nogal angstig. De „oorlogscorrespondent” (Mhr. Ch. Janssen) maakt zelf de tocht mee en kan dus een ooggetuigeverslag geven: „Kerkrade is leeg, hier en daar loopt een hond of kat op zoek naar voedsel. Op de straten liggen overal stenen en glasscherven, afgevallen telefoondraden hangen over de weg. We gaan langs café „Het Jachthuis” op de Niersprink, omdat daar de Duitse commandant zou zijn. Er staat echter geen wacht voor de deur en dus gaan we verder. Naar het Ziekenhuis: ook geen resultaat. Als we dan door de Einderstraat fietsen, duikt plotseling ergens een wacht op: „Was wollen Sie?” Het plan is spoedig verteld en hij neemt ons mee naar den commandant. Deze is huiverig om ons door te laten, er is reeds twee keer gespionneerd. Toch geeft hij zijn toestemming voor deze tocht, gaat bij voorbaat accoord met de door de Amerikanen voor te stellen regeling en wijst de route aan van de ev. evacuatie-tocht. Een wacht begeleidt hen langs het mijnenveld.

Alleen fiets ik terug, nu nog meer alleen dan te voren in het verlaten Kerkrade. Breed wappert mijn vlag, maar haar wapperen spreekt van leven!”

Om half een keren beide koeriers terug — met volledig succes! Van 1—6 uur zal er van beide kanten niet gevuurd worden op de vastgestelde route. Niemand mag ons komen helpen. Later staat de commandant toch toe, dat het Rode Kruis onze zieken vervoert. Waren we er anders wel gekomen?

Haast-je-rep-je is nu het wachtwoord. De zieken moeten klaar gemaakt worden. Hals over kop wordt er nog iets gegeten. Mhr. Deumens deelt aan de wachtenden de H. Communie uit.

De eerste groep, lopende zieken, vertrekt onder leiding van Mhr. Sittarz, die de Rode Kruis-vlag draagt. Mhr. Huysmans, die 's morgens met de anderen zich zo verdienstelijk maakte, wordt bij het vertrek onwel en moet per wagen worden meegevoerd.

Met de tweede groep, de liggende zieken, vertrekt de Prefect en eindelijk tegen vier uur vertrekt de laatste groep, de Zusters, aangevoerd door Mhr. Janssen Ch. De Provisor en Mhr. Bessems sluiten de deuren af en. . . Adieu Rolduc — het huis is leeg, na meer dan 100 jaar!

Het is te moeilijk om onze gevoelens op dat ogenblik te beschrijven. Moge de H. Drieëenheid het huis verder sparen — Roda Trinitati dicata.

Aan het O.L. Vrouwe-kapelletje staan auto's klaar om de zieken verder te vervoeren; de overigen gaan te voet. Op Schifferheide liggen de eerste Amerikanen. Onze vlag zwaait hen tegen, ze wuiven terug en dan bevestigen we een Oranjecarde aan de top van de vlaggestok.

In Kaalheide en Spekholzerheide staan de mensen langs de straten. Allen dragen rood-wit-blauw of oranje. Even moeten we ons realiseren, dat nu ook wij vrij zijn!

Vrij! Vrij! Vrij. . . maar ginds ligt Rolduc — verlaten!

In het noodlazaret worden we opgevangen. Vandaar brengen ons auto's naar Heerlen. De Heren en de Zusters worden ondergebracht in het Moederhuis van onze Zusters, het Sanatorium in de Gasthuisstraat. Wij allen hebben practisch niets kunnen meenemen op deze tocht — toch voelen we ons opgelucht in het bevrijd gebied.

28 September. Er zijn ook nog dapperen in Kerkrade; onder hen Pastoor Honée. Hij evacueerde niet en gaat vandaag Rolduc bezoeken, maar komt voor een gesloten deur en keert onverrichterzake terug.

29 September. Wij houden contact met de politie en de O.D. (Ordedienst) in Spekholzerheide.

30 September. Massale troepenaanvoer door Heerlen. 's Avonds krijgen we onverwacht bezoek van een oud-leerling, Majoor Vullings uit

Horst, die als militair commissaris voor Limburg uit Engeland terugkeerde.

1 October. De Rozenkransmaand begint. In Rolduc staat het Mariabeeld nu niet boven de ingang van de crypte, er wordt geen rozenkrans gebeden in de lege kerk

Onze oud-prefect, Pastoor Linssen uit Maastricht en Majoor Vullingsh komen ons bezoeken in Heerlen. Mhr. Müller komt ons zeggen, dat te Heerlerbaan een post van de Intelligence Service is, waar men hem over Rolduc gesproken heeft: Mhr. Reijnen en de Prefect gaan er op af.

Pastoor Honée beproeft opnieuw zijn geluk te Rolduc. Hij weet het poortje bij de hoofdingang open te krijgen en zwerft dan langs de gesloten deuren. In de keuken miauwt een katje. Op de cour van Klein-Rolduc blijkt een deur open te zijn. De pastoor onderneemt dan een speurtocht door 't lege huis: alles blijkt nog precies te zijn, zoals wij het achterlieten.

Twee Heren gaan slapen bij den Deken van Heerlen.

2 October. Vanaf heden gaat dagelijks iemand van ons naar Spekholzerheide, om daar te informeren, hoe 't met Kerkrade staat. De commandant van de O.D. vertelt ons, dat de Amerikanen vandaag zullen doorstoten. Helaas, het is nog niet zo ver, dat ook wij kunnen gaan, maar het daghet

3 October. De provisor heeft een boel distributie-rompslomp. De dagen gaan toch zo traagzaam voorbij!

In 't Sanatorium worden nieuwe Zusters ingekleed; wij wonen deze mooie plechtigheid bij. De Algemene Overste der Zusters, Moeder Oda, ook de Overste van het huis, Moeder Juliette, en niet te vergeten Zuster Irma zorgen zo goed voor ons, dat ze ons bijna zouden doen vergeten, dat we geëvacueerd zijn.

4 October. Op het feest van St. Franciscus leggen sommige Zusters hun eeuwige professie af, andere de tijdelijke geloften. Van Rolduc doet Zr. Authburgis haar eeuwige professie.

5 October. De O.D. gaat met een patrouille naar Kerkrade. Indien het mogelijk is om daar

te verblijven, zal vanavond nog de hele orde-dienst en morgen 't gemeentepersoneel terugkeren. Wij krijgen toezegging, dat bij de eerste burgers die teruggaan enkele personen van Rolduc zullen zijn. Tegen 7 uur moeten we naar de schuilkelders.

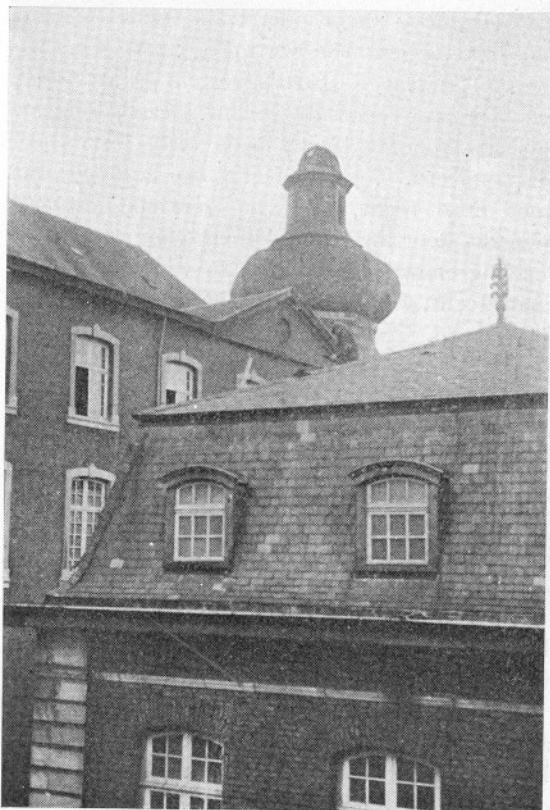
6 October. Rolduc is bevrijd! Konden we er nu maar komen!

Onze nachtwacht komt ons bezoeken in 't Sanatorium. Hij was nog pas in Rolduc en weet ons te vertellen, dat er nog niets gestolen is en dat ook de kamers van de Heren intact zijn.

Dank zij de relatie met den commandant O.D., de politie en rechercheur Jongen zullen we kunnen proberen Rolduc te bereiken.

7 October. De Heerlense O.D. stelt ons zijn auto ter beschikking en zo kunnen drie Heren (de Prefect, Provisor en Mhr. Janssen Ch.) doordringen tot Rolduc, om 9 uur.

Kerkrade maakt nog een triestere indruk dan een paar dagen geleden. Onze auto moet stoppen bij het Kruis, omdat de weg door afgeschoten

takken versperd is. Binnen de poorten vinden we een onbeschrijfelijke wanorde. Het anders zo statige voorplein ligt vol stenen, stukken hout, leien, dakpannen, glas, en takken. Gaten in de muren gapen ons tegen.

(Een Amerikaan schreef over Rolduc naar huis: „I am in a monastery. It sure was a beautiful place before the war hit it. Now it is just a place”).

In huis ligt alles ondersteboven. In de grote eetzaal treffen we Amerikanen aan, van wie we verlof krijgen even een kijkje in huis te nemen.

Van de kamers aan de cour-kant moeten we wegblijven, daar de Duitsers nog in de tuin zitten met mitrailleurs.

De kamers! Letterlijk alles is door elkaar gegooid, de deuren zijn ingetrapt of opengebrouwen, de kasten dito. Twee brandkasten heeft men vergeefs trachten te forceren. Vrij rondlopen is ons onmogelijk, omdat overal een Amerikaan met geladen geweer naast ons staat. Na een kwartier krijgen we aanzegging te vertrekken. Enkele papieren en noodzakelijke dingen nemen we mee, o.a. ook een radio. Nu blijft ons op 't Sanatorium niets meer te wensen over — alleen blijft één groot verlangen: voorgoed terug.

Bij ons vertrek spelen op 't voorplein tussen de stenen en het puin een paar vogeltjes zo vrolijk, alsof er nergens oorlog is. Zij doen ons denken, dat ook in Rolduc ondanks puin en gaten toch weer opnieuw leven gaat kloppen.

Bij onze terugkeer in 't Sanatorium moeten alle mogelijke (en onmogelijke) vragen worden beantwoord. Opnieuw wordt er krijgsraad gehouden: nu om de mogelijkheden van een re- evacuatie te bespreken. Van de O.D. krijgen we de beschikking over een auto om naar Majoor Vullinghs in Maastricht te gaan. Mhr. Directeur gaat mee. Eerst naar Spekholzerheide. De Commissaris van Politie en de Commandant van de O.D., dhr. Linssen verklaren, dat Rolduc niet vrij is en er nog niemand komen kan!! Dan naar Heerlen, naar Majoor Ir. Nicolaas. Als wij dezen niet thuis treffen, gaan we naar Maastricht. Daar zijn we gelukkiger, Majoor Vullinghs ontvangt ons. De Directeur bepleit onze terugkeer, vooral om zo spoedig mogelijk de ernstigste schade aan ons monumentaal huis te kunnen herstellen. Tevens stelt hij voor, dat wij een eigen ordedienst zullen

instellen (door commandant Linssen was dit reeds goedgevonden). Wij slagen voor 100%. Majoor Vullinghs zegt ons zijn volle medewerking toe en zal Zondag (morgen) zelf naar Rolduc gaan.

8 October. In gezelschap van een Amerikaansen Colonel en van Architect Swinkels bezoekt Majoor Vullinghs ons huis. Zij brengen ons twee tijdingen; één goede: de architect vindt de schade niet zó erg, spoedig zal veel hersteld zijn; een slechte: „It is too dangerous” (dus nog niet terug). De Directeur berust hierin.

We vernemen, dat de toestand van Wim Ernst zeer slecht is.

9 October. „Vindicamus hereditatem patrum nostrorum”, denkt de Provisor en trekt per fiets alleen op verkenning uit. Met een ziekenauto komt hij in Kerkrade, gaat naar de O.D. in het „Braune Haus” om papieren voor onze terugkeer. Hij ontmoet Pastoor Honée, samen gaan ze naar Rolduc. (Daar trekken juist nieuwe troepen in het Zusterhuis). Zij vragen den dienstdoenden Major verlof om terug te komen. Deze heeft er geen bezwaar tegen, maar ze moeten op den commandant wachten. Als deze te lang uit blijft, vertrekken zij na afgesproken te hebben Dinsdagmorgen te zullen terugkeren.

10 October. Haec dies! Om 9 uur start de auto, die vijf personen naar Rolduc zal brengen: Mhr. Directeur, Prefect, Provisor, Ch. Janssen en de keukenzuster. Daar heeft de Directeur een gesprek met den Amerikaansen commandant en doet hem het verzoek een gedeelte van 't huis voor ons te reserveren; de commandant draait de rollen om: U bent de eigenaars en wij zijn slechts gasten! Volgens zijn zeggen ligt Rolduc thans buiten het bereik van de Duitse kanonnen.

De eerste inspectie in het huis brengt verrassende feiten aan 't licht: een derde brandkast is geforceerd en nieuwe kamers liggen overhoop. De keukenzuster heeft haar eigen terrein verkend en haar rapport luid gunstig: er zijn nog levensmiddelen genoeg voor enkele mensen gedurende een paar weken. Daarom gaat zij met Mhr. Directeur en Provisor naar Heerlen terug om nieuwe krachten te requiren. De beide achterblijvers organiseren een grondige

onderzoekingsstocht en beleven daarbij een vermakelijk avontuur. Mè, mè, mè . . . een jammerlijk geblèr gaat door het huis, ergens in de buurt van de klassen. Wat zou 't zijn? Toch geen achtergebleven gewonde? Mè, mè — een speurtocht begint en zo belanden zij tenslotte op de tekenzaal van Mhr. Léger, waar een geit gedurende enkele dagen reeds (getuige de sporen) haar evacuatieoord gevonden heeft. Het kost moeite haar naar de boerderij te slepen.

Nu naar de aula. In het kleedlokaal worden de anders onbereikbare overall's van de R.T.T. in beslag genomen. Na een metamorfose van togatus tot R.T.T.'er moet er gezorgd worden voor een diner. Twee rollen beschuit, 'n eindje worst en 'n karaf zuiver water maken tevreden mensen.

In de keuken een nieuw avontuur. Als beide pioniers zich te goed doen aan hun Lucullusmaal, komen twee Kerkraadse O.D.'ers binnenstappen. Ze hebben al zoveel Engels opgedaan, dat ze met een „Good morning” de beide „brunnen” begroeten. Hoe groot is hun verbazing, als ze in zuiver Nederlands „Goede morgen” horen. „O, u verstaat Nederlands”. „Ja zeker, heel goed”. Onder gelach worden beide gecamoufleerden herkend.

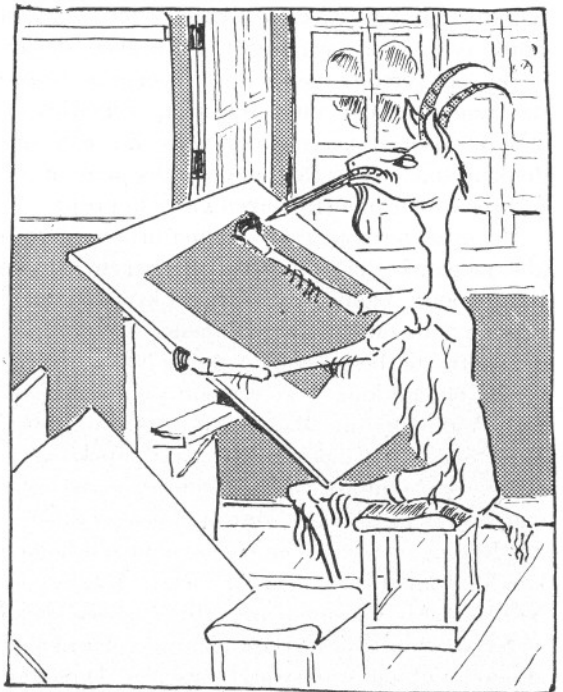
Na het diner moet worden aangepakt. Een kruitwagen, 'n paar schoppen en bezems en dan krijgt de kruisgang een flinke beurt.

Intussen meldt zich een lazarret-groep aan, die in Klein-Rolduc gehuisvest wordt. Het zanglokaal wordt operatiekamer.

Als de kruisgang weer toonbaar is, heeft een stille, maar veelbetekenende plechtigheid plaats: bij de deur van de portiersloge wordt een borstbeeld van H.M. de Koningin geplaatst.

Tegen de avond arriveren Mhr. Provisor, Houben en Bessems, twaalf Zusters en van het personeel de twee, die 't langst trouw bleven: H. Wevers en Hubert Moonen. De Heren zullen gaan wonen in het Bisschops-quartier, de Zusters in de infirmerie beneden en de beide knechts gaan slapen op dortoir I. Alles wordt voor de nacht gereed gemaakt en zo slapen na 14 dagen afwezigheid weer „eigen mensen” in het dierbare Roda.

11 October. Na de H. Mis om 7.30 uur in de crypte en na een stevig (geen oorlogs-) ontbijt gaan we weer aan de slag. De hal en 't voorplein staan vandaag op 't programma: zij krijgen al gauw een heel ander aanzien. Op de Bisschopszaal komt een fijne kachel ons enige

warmte geven. Mhr. Senden komt de opruimingsploeg versterken. Om 6,30 uur is er Rozenkranslof — we zijn erg moe en hebben pijn in

de rug van 't ongewone werk ; er is nog geen licht en daarom kruipen we vlug onder de wol.

12 October. Het werk wordt voortgezet ; de Zusters beginnen zelfs al te schrobben.

In de middag cirkelen 25 vliegtuigen boven Bardenberg. Vanaf de Bisschopszaal is duidelijk te zien, hoe telkens een machine uit het eskader omlaag glijdt en dan haar bommen uitwerpt.

In Kerkrade patrouilleren onze lekenleraren, de heren Burgers, de Groot, Selman met een O.D.-band om de arm.

13 October. De Commissaris der Koningin, Mr. Dr. W. G. A. van Sonsbeck bezoekt Kerkrade en komt met den Burgemeester, dhr A. Habets, ook een kijkje nemen te Rolduc.

De leden van 't personeel, Paul Schnitzler en Vliegen, komen meehelpen. Dhr. Kurver van de fa. Ruiters neemt de schade op en bespreekt de moeilijkheden met Mhr. Provisor. De knechten verhuizen naar de lerarenkamer en de Zusters betrekken slaapzaal I.

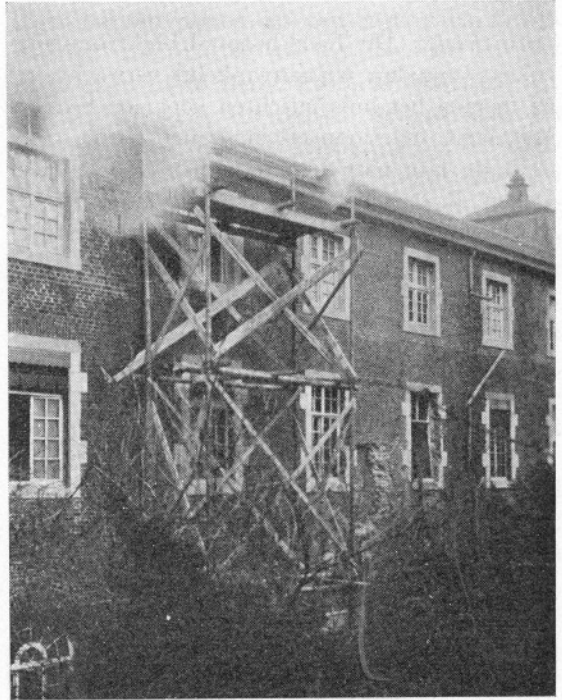
14 October. De portier, Martin Thiesen en Frans Levels komen in de namiddag terug op Rolduc. Vanmorgen is ook Mhr. Directeur een bezoek komen brengen om zich van een en ander op de hoogte te stellen.

Een Amerikaans officier komt vragen, of hij onze aula voor filmvoorstellingen mag gebruiken. Natuurlijk wordt dit graag toegestaan, omdat we veronderstellen mogen, dat Mhr. Smits hiermede instemt.

Om 3 en 6 uur draait de film : In Casanova Brown, 'n vrij slap ding. Voor vandaag is deze voorstelling nog iets nieuws en daarom wordt ze vermeld. 't Wordt echter spoedig iets heel gewoons : bijna dagelijks rolt voortaan de een of andere smalle strook. Onze bereidwilligheid wordt met een kist fijne Amerikaanse sigaren beloond.

Tegen 4 uur verschijnt iemand in een blauw uniform en deelt Moeder Overste mede, dat a.s. Maandag 80 zieken van het Kerkraadse Ziekenhuis, tijdelijk ondergebracht in Hotel Franssen te Valkenburg, naar Rolduc moeten worden overgebracht. In de gegeven omstandigheden lijkt de verzorging van dit grote getal zieken in Rolduc practisch onuitvoerbaar. Met 'n jeep gaat Mhr. Prefect naar Heerlen om deze gelegenheid met den Directeur te bespreken.

15 October is een rustige dag. De eerste Hoogmis na de „verovering van Rolduc”, opgedragen door Mhr. Senden, wordt door 'n honderdtal Amerikanen bijgewoond. We bidden voor de aan- en afwezige bewoners van ons huis. Hoe hard zullen vele van onze jongens deze steun nodig hebben ! Tijdens de Hoogmis houden twee protestantse Chaplains diensten in de aula en in de eetzaal van Klein-Rolduc.

16 October. Mhr. Directeur keert voorgoed op Rolduc terug. Van de zieken horen we niets meer. Enige timmerlieden van de fa. Ruiters beginnen met de reparatie van de daken der slaapzalen.

Dr. Verhagen komt op bezoek en spreekt al van . . . sociale studieweken !

De heren Meisen en Houben gaan eens een kijkje nemen in Herzogenrath. De mensen daar — 2000 van de 8000 zijn gebleven — zijn blij, dat de Amerikanen er zijn ! „Het is precies als voor de Weltkrieg ; toen was „dieser Kerl” (Adolf Hitler) er ook niet”.

17 October. wordt het electrisch licht ingeschakeld.

18 October. In de voormiddag breekt het la-

zaret op. De auto's verdwijnen van onder de kastanjabomen en de meters lange en brede Rode Kruis-vlag, die onze cour bedekte, wordt opgerold.

En tegen de avond komen een captain en 10 manschappen beslag leggen op het huis voor . . . veldlazaret. Onmiddellijk beginnen de soldaten de klassen te verduisteren (dat is door ons tijdens de oorlog nooit gebeurd, omdat het niet nodig was).

19 October. Dit Field-hospital blijkt omvangrijker te zijn dan wij aanvankelijk verwachtten: zij moeten het huis inrichten voor 400 bedden. Het licht functioneert nog niet goed.

In de late namiddag komt de H. E. Heer Deken, P. de Hesselle, wiens huis nog niet bewoonbaar is, een beroep doen op onze gastvrijheid.

20 October. Verschillende Heren hebben deze week een bezoek gebracht aan hun kamers, waar ze ondanks al het gepresteerde werk nog veel wanorde vinden. Vandaag komt Mhr. Everts, die echter door granaten naar Heerlen wordt teruggestuurd.

21 October. 's Avonds, als de Heren gezellig bij elkaar zitten, vallen bommen op Herzogenrath en dies trekken we, voor 't eerst na onze terugkomst, naar de kelder.

22 October. Missiezondag. Geen missievlaggen, geen affiche's, geen sprekers — enkel een Hoogmis pro propagatione fidei.

Heel de wereld bidt vandaag voor de bevrijding van Nederland; ook wij houden biddag. Het Allerheiligste wordt uitgesteld van na de vroegmis tot na de Hoogmis en 's middags van af 3 uur tot na het Lof om 5 uur. In Heerlen draagt Mhr Reijnen in 't St. Clara-klooster, nu lazaret, de H. Mis op voor de Amerikanen en houdt daarbij een Engelse preek.

23 October. Feest van de H. Daphne. Deze speciale Patrones van Rolduc moet ons nu meer dan ooit helpen. Haar reliekschrijn wordt op de traditionele plaats uitgesteld en versierd en Haar ter eer draagt de Directeur om 7.30 uur een plechtige Hoogmis met assistentie op.

In de namiddag tracht de repatriëringscommissie beslag te leggen op Rolduc om er een

quarantaine-instituut voor deze dienst van te maken. Wegens het besmettingsgevaar en om nog andere redenen maakt de Directeur ve-zwaar tegen deze „vordering”.

In de aula is ook in het afgelopen weekend menige film gedraaid. Wij kunnen ze echter niet appreciëren.

25 October. Weer nieuws! Rolduc schijnt een veelbegeerd oord te zijn. Verschillende Amerikaanse en Nederlandse autoriteiten zwermen er om heen als bijen, die op honing uit zijn. De anti-air-troops stellen „biggest guns” op in de nabijheid. Een Major Blount komt Rolduc bezichtigen; het ligt in de bedoeling er een recreation-house van te maken voor frontsoldaten. Hij besluit inderdaad hiertoe en zal dus alle andere legeronderdelen Rolduc doen ontruimen. Een 1000 mannen zullen hier telkens voor 48 uur rust komen zoeken. Daarvoor wordt 't hele huis in beslag genomen, behalve de Kerk en 't oratorium, de herenkamers, de Bisschopszaal, de eetkamers van de heren, de vak-klassen, 3 gewone Klassen en de grote studiezaal.

De Hospitaal-groep trekt reeds weg. In de namiddag komen gevangengenomen N.S.B.-vrouwen om 't huis te poetsen. Zij gaan echter zo kwistig met water om, dat de Zusters 't nog liever zelf doen en dus verdwijnen ze weer na een halfuurtje.

26 October. Vanmorgen vertrekken ook de soldaten, die op Maandag 9 October „voor enige dagen” Rolduc waren binnengekomen. En de nieuwe Major verschijnt met 'n 50 man om een en ander op te ruimen, om te verduisteren en te poetsen. Van dit laatste komt niet veel terecht en voor de slaapzalen nemen de Zusters die taak over. Verduisteren wordt grondig gedaan, door het hele huis. Waterleiding en verwarming, die beide defect zijn, moeten zo spoedig mogelijk hersteld worden. Wagens vol porcelein (opschrift: Bahnhof Herzogenrath enz.), messen, vorken, bezems, emmers enz. worden afge-laden.

Vandaag komen weer enige heren praten over de kwestie van de repatriërende arbeiders. De aangelegenheid is thans alleen nog van theoretische aard, omdat zolang als de Amerikanen hier zullen zijn toch geen lokaliteiten vrij gegeven zullen worden.

27 October. Enige verkenners van de Ailbertusgroep betrekken samen met enkele oudere leerlingen en oud-studenten, en onder leiding van den oubaas Mhr. van Can de wacht bij de

ingangen van Rolduc. Dit geschied op initiatief van Mhr. Provisor. Zij richten hun wachtlokaal in in de fietsengarage. Hiermee is de B(ewakings) D(ienst) R(olduc) geboren, die een roemruchte geschiedenis zal hebben.

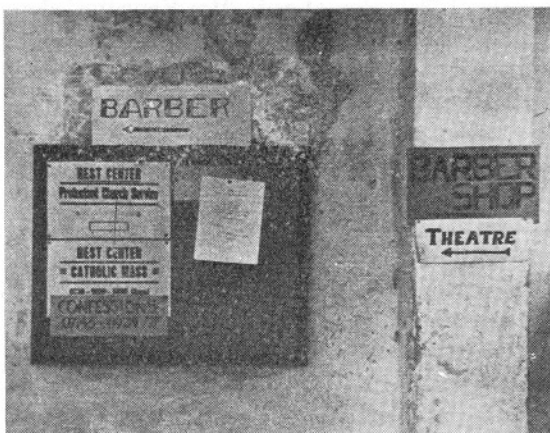
Tegen 10 uur stelt een Amerikaans militair orkest zich op het bordes van de cour op en even later rijden de eerste auto's met soldaten door de poort van Klein-Rolduc naar binnen. Spoedig is 't hele huis nu gevuld met mannen in battle-dress. Op de cour staat een Red-Cross-keukenwagen voor 'n tractatie. De Amerikaanse staf van het huis is kenbaar aan een witte armband. We hebben in Rolduc een tandarts, een barber-shop, 'n wisselbank, 'n afdeling van de A.P.O., 'n writing-room, 'n dance-hall, 'n information dienst, 'n juridisch adviseur.

Vanavond maakt de keuken van Rolduc iets sensationeels mee. Alleen daar is warmte. En zo zijn daar samen aardappelschillende zusters, maïs-pellende en kaartende knechten en soldaten en werkende koks. De knechten worden door de Amerikanen getraceerd op sigaretten, de zusters op snoep. Alles bij elkaar een verbroedering van klassen, sexen en volkeren.

28 October. De eerste frontgroep vertrekt weer naar het oorlogsterrein en om 10 uur ongeveer komen nieuwe troepen binnen. Mhr Prefect (later ook Mhr Reijnen) hoort 's morgens biecht voor de Amerikaanse soldaten.

Ook Rolduc krijgt te doen met het „Apostolaat van het front”. Bij de propaganda daarvoor in Kerkrade wordt nl. de naam van Rolduc mede in 't geding gebracht. Begrijpelijkerwijze zijn er echter van onze kant nogal bezwaren tegen het omvormen van een onzer zalen in een dancing. Informaties, die wij inwinnen bij Mhr den Deken en de Heren Pastoors, bewijzen, dat ook zij fel tegen dit dansen gekant zijn. De Directeur stelt dan een verklaring op, die morgen in alle kerken zal worden voorgelezen. De tekst daarvan luidt: „Er gaan geruchten door Kerkrade, dat met goedkeuring van de Directie van Rolduc aldaar een dansgelegenheid zou worden georganiseerd. Wij zijn gemachtigd uitdrukkelijk en met nadruk te verklaren, dat de Directie van Rolduc hiervan geen kennis draagt, dat deze opzet niet door haar wordt goedgekeurd, dat zij zelfs absoluut afwijzend staat tegenover dit idee.”

In de aula vanavond een show oftewel „Bonte Avond”. De soldaten amuseren zich; ofschoon, euphemistisch gesproken, het peil van deze séance niet erg hoog is.

29 October. Feest van Christus Koning.

Onze proclamatie is in alle kerken voorgelezen en veroorzaakt nogal wat deining! Gesprekken van de organisatoren met Mhr Directeur, de Major wordt in de kwestie betrokken, zelfs de Chaplain moet er bij te pas komen. Het

eind van het liedje is, dat vanmiddag in onze speelzaal enkel een muziekuivoering zal gegeven worden door de „band”, waarop thee zal geserveerd worden voor de uitgenodigde dames. Naderhand moeten wij vernemen, dat — tegen een uitdrukkelijk gemaakte afspraak in — hier toch gelegenheid werd gegeven tot dansen.

Het schijnt echter, dat niet alle soldaten op dansen verzot zijn, want verschillende amuseren zich op de speelplaats met ritjes in . . . een open landauer.

31 October. Er wordt gesproken over 't hervatten van de lessen voor 5 en 6 Gymnasium.

Ook vandaag is er weer een thé-dansant, thans in de aula minor, die met lange slingers van vitrage-gordijnstof in een danszaal wordt gemetamorphoseerd.

1 November. Allerheiligen. Plechtige Hoogmis met ceremoniarius en tien misdienaars. Een mooie, oude traditie wordt zo voortgezet. 's Namiddags verdienen wij mede voor de gevallen van deze oorlog de toties quoties aflaat.

Een katholieke rode-kruis aalmoezenier, die bij onze burens in de schuur slaapt, komt kennismaken. De Directeur biedt hem de gastenkamer bij het Casino aan; hij neemt die graag aan en kan nu voor het eerst sinds zes maanden weer eens in een echt bed met lakens slapen. Voortaan zal Rev. Capt. Mc Kenney iedere avond met ons in de Bisschopszaal jokersen.

De Captain van de Intelligence Service, met wien Mhr Reijnen en de Prefect 1 October spraken, komt te Rolduc en vertelt, dat de evacuatie van Kerkrade ook voor Rolduc ongelukkig geweest is; aan de Amerikanen is toen n.l. verklaard, dat in Rolduc Duitse militaire geleverd waren (in 't geheel kregen we ruim 50 granaattreffers!).

2 November. Allerzielendag, vooral dit jaar zo betekenisvol. Bij het aflaat-verdienen durven we er bijna niet aan denken, dat bij de zielen waarvoor wij bidden misschien zoveel bekenden zijn.

De Amerikanen nemen een dertigtal arbeiders uit Kerkrade in dienst voor het schoonhouden van gebouwen en terreinen. Soldaten van de American Army halen veel timmerhout weg van de zolders voor het maken van onderkomens te

velde (fox-holes). Ook verschillende banken in het bosquet moeten het ontgelden.

Mhr Boosten komt vandaag terug.

3 November. Een Amerikaanse journaliste bezoekt Rolduc. Vooral de geschiedenis van 't huis interesseert haar, naar ze zegt. Aanteekeningen maakt ze niet en in 'n klein kwartiertje „doet” ze heel Rolduc.

Sommige leerlingen komen de lesrooster halen en nadere instructies om a.s. Maandag full speed te starten — Rolduc wordt externaat!

Mhr Everts brengt een bezoek en Mhr Reijnen keert in Rolduc terug.

's Avonds vallen granaten in de buurt.

4 November. Ook vanmorgen komen weer granaten in Kerkrade terecht. Een legerauto rijdt de bosquetpoort van de cour geheel en al ondersteboven.

Met een motortruck van de Amerikanen worden 1200 dakpannen aangevoerd voor reparatie van de boerderij. Nog steeds slepen de soldaten van Rolduc alles weg, wat ze kunnen gebruiken voor hun onderkomens. Zelfs de verduistering van de Kerk moet eraan geloven. Het „glas” van Vaals, waarvan wij 200 M² kunnen betrekken, valt heel erg tegen!

Het eerste nummer van de herrezen „Zuid-Limburger” verschijnt. Ons lijfblad zal voorlopig slechts in bescheiden omvang en als weekblad ter tafel komen: maar natuurlijk in een omgekeerd evenredige kwaliteit. Met genoeg lezen wij het artikel over het gouden Priesterfeest van ons aller vriend Dr. H. Verhagen.

We sluiten de dag met luchtalarm!

5 November. De Directeur draagt een plechtige Hoogmis op, voorafgegaan door het Veni Creator, bij het begin van 't nieuwe schooljaar. Morgen gaan we inderdaad beginnen, zij het voorlopig alleen met die leerlingen van V en VI Gymn., die in de buurt wonen. Na de Hoogmis zingen wij een Te Deum om God te danken voor het feit, dat wij tot nu toe gespaard zijn gebleven. Mogen we spoedig een nieuw danklied kunnen zingen, omdat allen, leraren en jongelui, behouden zijn gebleven!

„Onze” Chaplain houdt onder de soldaten een collecte ten bate van onze Kerk, die f 216,— opbrengt. Hij neemt afscheid voor een week.

omdat hij morgen naar Verdun gaat. De militaire gasten, die vandaag binnen komen, zijn reeds eerder hier geweest; zij zullen hun 3de, 4de dag bij ons doorbrengen.

6 November. Om half tien beginnen de lessen, V en VI Gymn. gecombineerd in de Klas van VI Gymn. We starten met ongeveer 20 leerlingen — o.a. een leerling van de Paters van den H. Geest te Weert. Voorlopig worden er dagelijks 4 lessen gegeven, 3 's morgens en 1 's middags. Bovendien is er middag- en avondstudie. Op Woensdag en Zaterdag zijn alle lessen 's morgens.

Om de pas aangekomen heren eraan te herinneren, dat ze dichterbij 't front gekomen zijn, is er 's avonds luchtalarm. Een der heren gaat weer in de kelder slapen. Of hij nog navolgers zal vinden? Sommigen zijn nogal bang voor de met tussenpozen aanfluitende, thans Duitse granaten.

7 November. Het feest van Sint Willibrord zet in met luchtalarm. Ter ere van den eersten Patroon der hele Nederlandse Kerkprovincie dragen we een Hoogmis op voor de geestelijke en tijdelijke noden van ons vaderland.

In de middag heeft een luchtgevecht plaats boven Kerkrade. Verschillende vliegtuigen stortten neer.

8 November wordt het oratorium weer in gebruik genomen. Na het diner stelt een regiment zich op de cour op met de regimentsvlag en de Stars and Stripes — een militaire kapel speelt op 't bordes. Even na drie rijden twee auto's voor. General Hobbs komt aan ongeveer 60 man een onderscheiding uitreiken — het is een nogal nonchalante plechtigheid — en verlengt het verblijf van de aanwezige troepen tot Vrijdagmiddag (overmorgen). Stel je voor, dat na de oorlog de Directie ook dergelijke „beloningen" invoerde.

9 November. Weer eens luchtalarm, ter afwisseling heel vroeg in de morgen. De eerste sneeuw valt.

In de late avond dient Mhr Reijnen, met assistentie van verschillende andere Heren, in de crypte plechtig het H. Doopsel toe aan Herbert Bennett. Een vriend van den dopeling, eveneens militair, fungeert als peter.

10 November. Herbert Bennett doet zijn eerste H. Communie.

Na het vertrek van de soldaten begint een grote poets van gangen en zalen.

11 November. Geen nieuwe soldiers — eerst zal alles worden gereinigd. Door bemiddeling van de Amerikanen krijgen wij voor de reparatie van speelzaal en kruisgang drie kisten glas uit Herzogenrath.

12 November. Vannacht zijn er weer verschillende granaten in de buurt van ons huis terecht gekomen; bij 't kriecken van de morgen zoeken we zelfs ons heil in de kelders. De kelder „bewoner" krijgt gezelschap: schuilkelder IV gaat weer op een dortoir lijken.

Er komen vanmorgen ook nieuwe soldaten, ten getale van ongeveer 400.

13 November. Wij trachten te beginnen met V H.B.S.; maar wegens gebrek aan belangstelling moeten we onze pogingen voorlopig opgeven.

14 November. De troepen, die vandaag arriveren, zijn „special troops", in een aanmerkelijk kleiner getal dan wij gewend zijn.

15 November. Vannacht tegen half twaalf is een Duitse granaat ingeslagen op dortoir V.

16 November steekt I Gymnasium met 17 man in zee in 't lokaal van V Gymn. Ook V H.B.S.-B begint vandaag in klas 24. Te zamen hebben we 40 leerlingen. Het zanglokaal is recreatiezaal, en de aardrijkskundeklas wordt fietsenbergplaats voor onze externen.

17 November. Omdat de Amerikanen gisteren in de sector Aken een aanval hebben ingezet, mogen we hier ook wel iets verwachten. Ons hele huis dreunt voortdurend van het Amerikaanse geschut, terwijl ook de Duitsers zich niet onbetuigd laten. Wij tellen een tiental granaatinslagen in de buurt. Tegen 4 uur krijgen wij een zwaardere granaat tegen de zuidelijke muur van het carré van Klein-Rolduc, die nogal schade aanricht: o.m. is de klas op de hoek van de herengang, thans V H.B.S.-B, tijdelijk onbruikbaar. Ook bij de aula maior is

een treffer: de grote ingangspoorten zijn ingeslagen. 's Avonds laat komt er een naast de pianokamertjes terecht. De stand is thans: 56!

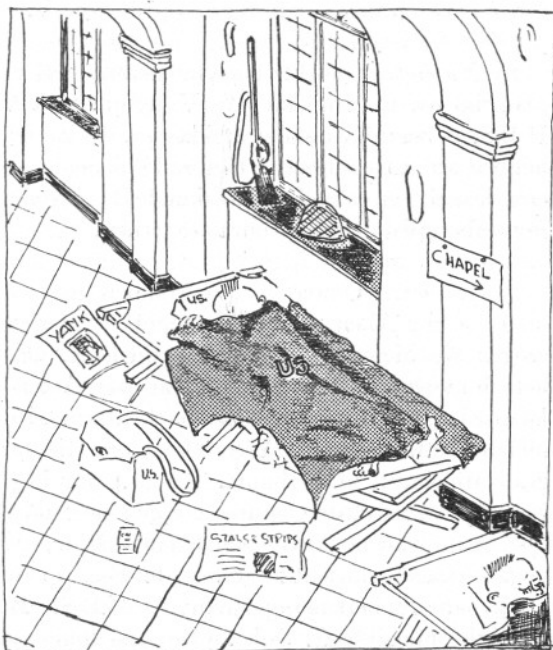
Mhr Schrijen keert in Rolduc terug.

18 November. De laatste granaat van gisteren heeft aan de noordzijde weer alle ruiten van de pianohokjes, rook- en speelzaal en de verdiepingen daarboven vernield. Ook de gevel kreeg veel schade, terwijl in het bosquet enkele bomen het leven erbij moesten inschieten.

Door een en ander is de stemming weer een beetje kritiek: de lessen worden tot Dinsdag (21 November) afgelast. Een der heren, wiens kamer vol vuil en stof geraakt was, en een tweede (om eerstgenoemde gezelschap te houden) laten hun bedje spreiden in schuilkelder IV.

In 't Duits bosquet heeft 'n man inlichtingen gevraagd aan 'n werkman over de militairen in Rolduc; hij neemt ook nog twee kistjes granaten en 'n band patronen mee. De zaak is verdacht. De Amerikanen gaan met onze verkeners als gids een speurtocht houden in Haanrade en weten den schuldige te vinden, die door de M.P. wordt weggevoerd.

Om 7 uur 's avonds weer alarm; verschillende granaten komen in „Huize Kloosterrade” terecht en een bom in de wei, vlak achter de plaats waar eens ons hertenhok stond.

19 November. Ongewenste gasten breken 4 Herenkamers open.

Door de dag zijn er 'n 400 Amerikanen te Rolduc — tegen 8 uur stijgt het getal tot 1200. Het huis is dan natuurlijk overvol en men slaapt o.a. op veldbedden in de gangen.

20 November brengt in Rolduc veel drukte en vertier. Er zijn ook veel Amerikaanse bommenwerpers in de lucht.

Mhr Willems begint met enige andere heren in Kerkrade drie verzamelklassen (1e, 2e en 3e) voor alle Gymn., H.B.S.- en M.M.S.-scholieren van Kerkrade en omgeving.

21 November. De frontlijn schijnt verder opgeschoven te zijn en daarom beginnen we weer met de lessen. No. 13 is als klas ingericht. II Gymn., treedt thans mee aan.

Een Amerikaans krantenman komt bij ons inlichtingen vragen over de studententijd van Joseph Goebbels!!!

22 November en feest van S. Cecilia. Traditiegetrouw staat het vaandel van 't Zangkoor in de Kerk opgesteld.

23 November is Thanksgiving-day van de Amerikanen. De zusters zouden voor 's middags voor 1200 personen cake bakken. Gisteravond laat kregen de troepen echter bericht, dat ze hedenmorgen vroeg naar het front moesten. Zusters en soldaten hebben nu de hele nacht doorgewerkt en vanmorgen om half zeven krijgen de jongens hun cake en turkey.

Vandaag begint III Gymnasium de lessen in de herenkamer No. 39.

24 November — een schaduw valt over ons huis en diepe rouw. Wij ontvangen het treurige bericht, dat bij een bombardement van Horst op 12 October l.l. onze leraar, Dr. Paul Geurts in zijn ouderlijk huis om het leven is gekomen. Met hem vonden daar de dood zijn moeder, zuster, een broer met vrouw en kinderen en 'n paar dienstboden. Het is moeilijk zich dit te realiseren en het te verwerken. Wij buigen echter eerbiedig het hoofd voor Gods raadsbesluiten, waardoor ons zo'n uitstekende priester, zo'n knappe, jonge collega, zo'n goede vriend ontnomen wordt en wij bidden voor de zielerust van hem en de zijnen. Requiescant in pace Christi.

Door hetzelfde bombardement wordt gedood onze oud-leerling (1909—1912), dhr Jos. Lemmen — ook voor hem bidden wij.

25 November. Feest van de H. Catharina van Alexandrië. Om 10 uur draagt Mhr Huysmans de plechtige Hoogmis op. Seminaristen en enkele filosofen assisteren of treden op als acoliet. De studenten uit Kerkrade wonen de H. Mis bij en hebben verder deze dag vrijaf. 's Avonds om kwart voor acht cirkelt een Duits vliegtuig boven Kerkrade en werpt enige splinterbommen uit. Twee doden zijn te betreuren. Ons zusterhuis krijgt een voltreffer midden op het dak, waardoor de slaapzaal der Zusters onbruikbaar wordt. Vele pas ingezette ruiten van dortoir II zijn doorzeeft.

26 November. Bij 't besluit van 't Kerkelijk Jaar zingen wij een plechtige Hoogmis en Te Deum, waaronder processie met het Allerheiligste door de Kerk.

Het is vandaag een prachtig herfstwee. De hele dag zijn er vliegtuigen in de lucht, maar men hoort slechts weinig geschut. Tegen de avond en 's nachts is er herhaaldelijk alarm: Duitse raketbommen vallen in Heerlen en naburige gemeenten.

27 November ontdekken we een gat in het dak van de oude Congregatiekapel. Op de zolder vinden we de indringer, nl. de helft van het omhulsel van een raketbom, naar men veronderstelt.

IV Gymnasium komt het geheel completeren; zij voelen zich in de lerarenkamer, die door de knechten voor hen ontruimd is, — aanstonds thuis.

29 November wordt in onze geheel met rouw beklede Kerk een plechtige dienst gehouden voor Mhr Geurts z.g. Mhr Jacobs is celebrant en wordt geassisteerd door Mhr Everts als presbyter assistens, Mhr Deumens als diaken en Mhr Sittarz als subdiaken. De Directeur verricht de absoute. Een honderdtal leerlingen en verschillende oud-leerlingen zijn bij de uitvaart tegenwoordig. Er zijn zelfs H.B.S.'ers, die ver per fiets zijn gekomen om voor hun overleden leraar te bidden.

1 December. Vandaag wordt (dank zij het

initiatief van onzen Directeur, die daarvoor overleg pleegde met Mgr. W. Cloots, oud-professor van het Groot-Seminarie en Proost van het Kathedrale Kapittel, die in 't Sanatorium van Heerlen vertoeft) te Rolduc de theologiecursus geopend voor de a.s. priesters (subdiakens) uit het bevrijde Zuid-Limburg. We beginnen met 8 Seminaristen. De Directeur zal Kerkelijk Recht doceren en Ascese, Mhr Huysmans Dogmatiek en Mhr Meys Moraal-Theologie. Mhr Schrijen zal de Gregoriaanse zang voor zijn rekening nemen.

Dortoir I krijgt een beschot en is dan half voor de heren Seminaristen (op de andere helft slapen Zusters). De gastenkamer wordt hun eetzaal, de kamer van Mhr Titulaer leskamer en de kamer van Mhr Geurts z.g. dient voor hun recreatie.

3 December. Bij de Hoogmis assisteren een subdiaken en acolieten van de Seminaristen.

5 December. Op zeer tragische wijze overlijdt onze oud-leerling (1906—1913), Pastoor Leonard Thomas van Bochol.z (L.). Op weg naar huis is hij vanmiddag door een Amerikaanse auto aangereeden en vrijwel op slag gedood. Van 1926 tot 1943 was de overledene rector te Haanrade en kwam in die tijd geregeld te Rolduc. Hij ruste in vrede.

8 December is het feest van de Onbevleete Ontvangenis van Maria. Ook Rolduc viert het titelfeest van ons Bisdom op de gebruikelijke, solemnele wijze met Hoogmis en Lof.

Mhr Directeur is ziek en moet het bed houden.

9 December. Na een regenperiode valt er vandaag natte sneeuw. Het is geen pretje voor onze vechtende bevrijders.

12 December. Namens het Departement maakt een afvaardiging van de tijdelijke Monumentencommissie een rondgang door Rolduc en worden er foto's van de beschadigingen genomen.

In de aula draait voor de Amerikanen de wereldpremière van „Saratoga Trunk”.

16 December. De Amerikanen beginnen het huis met dennegroen te versieren. In de speelzaal komt een kerstboom te staan.

In de middag wordt het rumoerig in de lucht. Er wordt zelfs luchtalarm gegeven.

17 December. Wij hebben een onrustige nacht achter de rug. De Duitsers schijnen een zwaar tegenoffensief begonnen te hebben; de hele dag vliegen enkele Duitse toestellen boven Kerkrade en er is dus herhaaldelijk luchtalarm. Tegen 1 uur vertrekken onverwacht al onze gasten naar het front.

Twee Zeeuwen, Piet Borm en Piet de Bakker, hebben dwars door België een tocht naar Rolduc gemaakt. Zij komen eens kijken, hoe wij 't maken, en brengen het gunstige bericht, dat al onze Zeeuwen in leven en welstand zijn; helaas hebben enkelen thuis veel materiële schade.

18 December. Vannacht was er 9 keer luchtalarm. Een kleinere bom valt op ons terrein, nl. achter het voetbalveld.

Vandaag is de toestand dezelfde als gisteren: herhaaldelijk vliegtuigen en meermalen luchtalarm.

Tijdens het diner komen 2 mitrailleurkogels in een vensterkozijn van No. 13 terecht en onder het souper een anti-aircraft-bullet door een herenkamer tot in de speelzaal.

Er zijn slechts 60 gasten in huis, die uit Parijs gekomen zijn.

20 December begint voor bijna alle klassen de compositie.

21 December. Ook I Gymnasium zal vandaag zijn vaardigheden tonen en met het proefwerk beginnen.

De berichten van het front worden zeer ongunstig; er is een doorbraak geforceerd in België (Ardennen) en Luxemburg.

22 December zingt het knapenkorps van de Holz in de aula voor de Amerikaanse soldaten Latijnse en Nederlandse Christmas-Carols.

Vandaag hebben de laatste composities plaats. Radio Hilversum hemelt in haar uitzendingen voor Limburg de Rolducse Sociale Studieweken op! Als de vos de passie preekt,

23 December komen de leerlingen om half tien hun Kerstrapport halen en daarmee besluiten wij dit trimester. Het is misschien wel het

eigenaardigste, om het euphemistisch te zeggen, dat Rolduc ooit meemaakte.

De vakantie zal duren tot Dinsdag 9 Januari.

24 December. De hele afgelopen week waren er geen frontsoldaten in Rolduc, zodat het erg rustig was. Er werd gepoetst, opgeruimd, gebakken, gekookt en versierd voor Kerstmis. Maar ook dan zullen er geen frontsoldaten hier zijn. Vanmorgen wordt zelfs het bevel gegeven, dat de hele divisie het gebouw moet verlaten. De officieren weten gedaan te krijgen, dat men mag blijven.

Vanmorgen tegen 9 uur wordt er een klein gevecht geleverd op de weiden naast de vijvers en in het daarachter gelegen stukje bos. De kogels fluiten langs het huis. Waren er parachutisten?

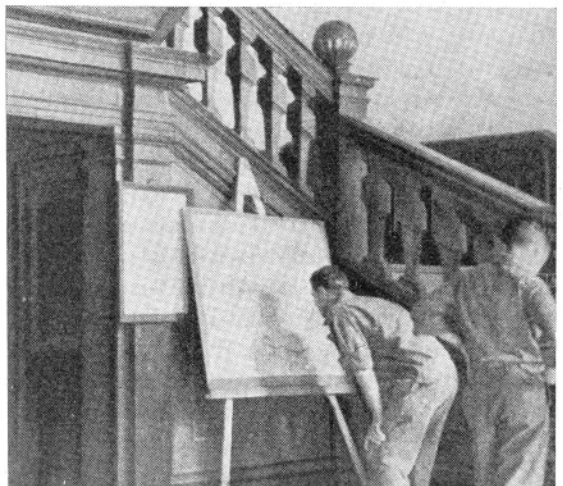
25 December. Kerstmis — Vredefeest. Om 12 uur houden wij de nachtmis in de kapel van de Zusters. Door de dag is er Hoogmis en Lof in de Kerk.

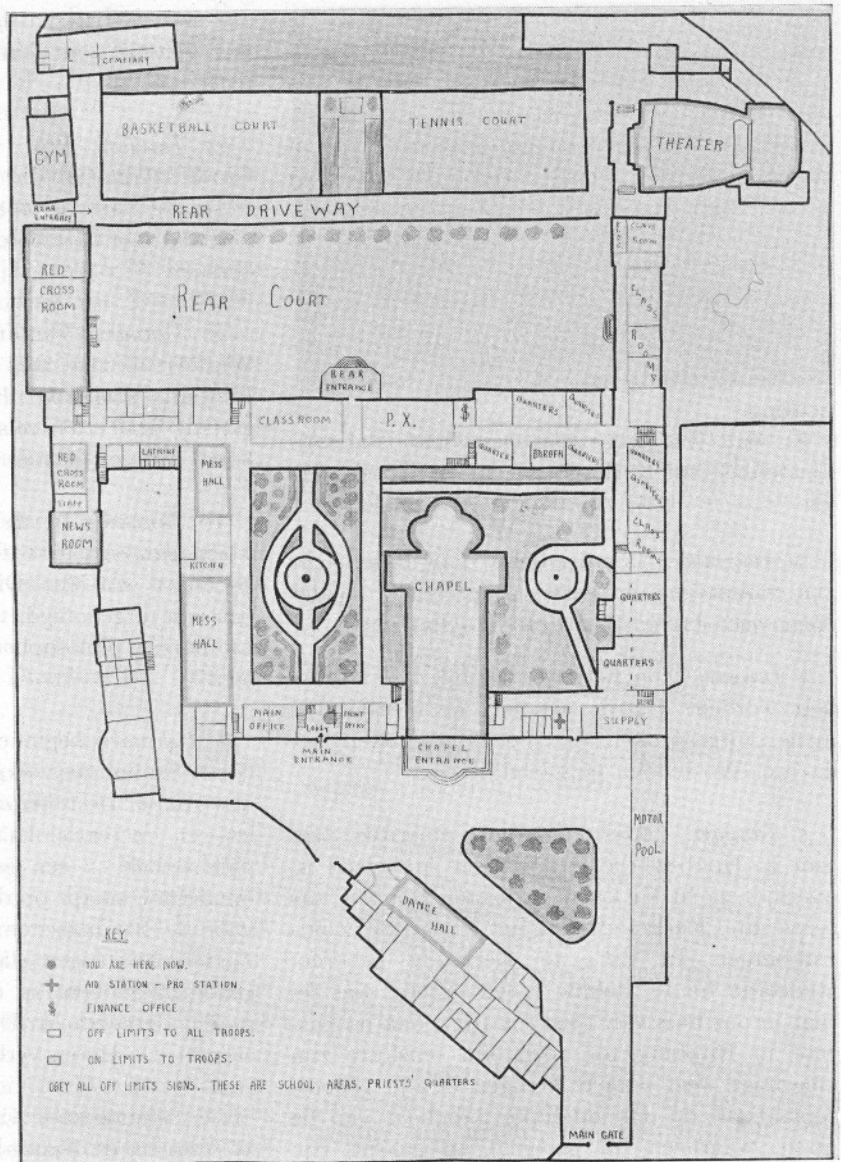
Om 3 uur geven de Amerikanen een kinderfeest.

Om 5 uur verlaat onze Directeur Rolduc om onder voortdurende controle te komen in het Ziekenhuis.

26 December is weer de kwestie acuut van het vertrekken of niet-vertrekken van de staf van de 30ste divisie. Alles wijst er thans op, dat zij Rolduc zullen moeten verlaten.

Het dreunen van de artillerie is ^vduidelijk

Benedenverdieping
tijdens het verblijf
van
The American Army
op Rolduc
1944 - 1945

hoorbaar, soms dreunen ramen en deuren. Bominslagen? Er zijn ook enkele Duitse vliegtuigen in de lucht. Om 7 uur een harde slag — geen vliegtuig te horen. Geen alarm in Kerkrade. Ergens een V 1? vragen zich de soldaten af.

Opeens schoten in de kruisgang! Wat is er gebeurd? Amerikanen met het geweer in aanslag lopen door 't huis. Wij denken aan spionnen of tegenaanvallen. Er zijn lichtsignalen van uit onze Kerk gegeven.

De oplossing is echter vrij wat eenvoudiger. Een der heren ging naar de Kerk en draaide per

vergissing een paar keer een verkeerde lamp aan. Jammer van de romantiek!

Een dezer dagen is door Radio „Herrijzend Nederland” op verzoek van Mhr. Directeur het volgende bericht uitgezonden: „Van de leraren van het Seminarie en de scholen van Rolduc werd Mhr. Geurts begin October door oorlogsgeweld gedood te Horst.

De overige bewoners van Rolduc maken het allen goed.

De gebouwen hebben nogal schade opgelopen, maar alles is herstelbaar.

Van alle klassen van het Gymnasium en de hoogste klas van de Hogere Burgerschool zijn in de loop van November de lessen hervat, uitloeiend voor externe leerlingen.

Aan alle leerlingen en hun ouders, zowel in bevrijd als bezet gebied; wensn Directeur en leraren „Zalig Kerstfeest" en „Zalig Nieuwjaar".

29 December. Vanmorgen is om 9.33 de eerste vliegende bom gesignaleerd.

30 December. Vanaf vannacht half drie is er een voortdurend artillerievuur in noordelijke richting.

Er valt vandaag weer een lichte sneeuw. Liefhebbers uit Kerkrade schaatsen op onze vijvers.

31 December. Na enige lichte dooi in de nacht zijn vanmorgen de wegen spiegelglad. Helder open weer brengt voortdurend vliegtuigen.

1 Januari. Zou het nu eindelijk het vredesjaar worden? Dat is vandaag de meest algemene, uitgesproken en niet-uitgesproken gedachte. We bidden er hartelijk voor!

5 Januari. Onze oud-leraar, emeritus pastoor L. Houben, die reeds langer sukkelend is, overlijdt zacht en kalm. „Pastoor Houben was een echte Kerkraadse figuur", zegt de Zuid-Limburger. In 1864 te Kerkrade geboren, studeerde hij te Rolduc (1878—1886), was leeraar in ons huis van 1890 tot 1913, daarna pastoor in Rimborg tot 1929, om tenslotte zijn emeritaat weer door te brengen in zijn geboorteplaats in de onmiddellijke nabijheid van de abdij, waarheen hij geregeld en gaarne zijn wandeling maakte. Hij ruste in vrede.

9 Januari. Vandaag beginnen we het tweede trimester.

Men ziet de mogelijkheid onder de ogen om ook andere Seminaristen te Rolduc hun theologische studie te laten voortzetten.

12 Januari. Na enkele dagen van weinig bezoek stroomt ons huis weer vol Amerikanen.

14 Januari. De troepen, die vandaag en morgen onze gasten zullen zijn, brengen hun tanks en gepantserde auto's even mee naar Rolduc,

dat zo een krijgshaftig uiterlijk krijgt. Het asfalt van de cour kan er overigens niet goed tegen.

17 Januari. Prof. Dr. Terstappen van het Groot-Seminarie, die in bevrijd Limburg ter westzijde van de Maas vertoefde, arriveert in verband met de uitbreiding van de theologische cursus.

26 Januari. Vanuit Zeeland komt Jacques Wijffels op zijn fiets dwars door België naar Limburg afzakken. Het weer is allesbehalve gunstig voor zo'n reisje: gladde wegen en ijskoud. Bravo Jacques!

31 Januari. In de namiddag beginnen de Theologanten van 't 2e en 3e jaar, die door een circulaire van Mhr. Directeur en Prof. Terstappen zijn uitgenodigd, te arriveren. Ook de Zuid-Limburgse filosofen van de Supérieure komen.

1 Februari beginnen drie klassen van het Groot-Seminarie voorgoed hun lang onderbroken studie. De tekenzalen dienen nu verder tot les- en recreatielokaal voor theologanten en filosofen — een gedeelte van de Groot-Seminaristen slaapt op dortoir I, die thans geheel voor de Seminaristen beschikbaar is, daar de Zusters hun eigen slaapzalen weer in gebruik genomen hebben; al de anderen zijn in Kerkrade ondergebracht. De grote No. 13 wordt hun eetzaal. De Heren verhuizen naar de Bisschopszaal.

De Seminaristen van het 1e jaar zullen in Wittem bij de Paters Redemptoristen een cursus gaan volgen, die de volgende week inzet.

De philosophie supérieure begint ook vandaag. Voor de inférieure worden cursussen gegeven te Heerlen en Maastricht.

In Heerlen wordt wekelijks van Dinsdag tot Donderdag gedoceerd door Pater Jacobus Melsen O. Carm., Sub-prior van het Carmelietenklooster te Merkelbeek (Ethica), Pater Paschalis Wegman O. Carm. (Logica en Cosmologie) en Pater Dr. Amandus van der Wey O. Carm. (Geschiedenis der Griekse Philosophie). Pater Wegman belastte zich tevens met de geestelijke leiding van de studenten.

In Maastricht doceerden Pater Dr. H. Jacobs

S.J. Logica en Ethica, Pater P. Ploumen S.J. (zelf oud-philosophie-student van Rolduc) Cosmologie, terwijl Pater Dr. F. Tummers S.J. de geestelijke leiding op zich nam.

2 Februari. O.L. Vrouw Lichtmis brengt ons een mooie Hoogmis en kaarsenprocessie, waaraan ook de Seminaristen deelnemen, voor zover zij niet tot 't zeer talrijke zangkoor behoren. Mhr. Schrijen heeft de leiding van het zingen.

4 Februari. Om ons er aan te herinneren, dat we nog in de oorlog leven, ratelt in de avond een vliegende bom over en vallen er 's nachts enkele kleine bommen in Spekholzerheide.

5 Februari dringt het bericht tot ons door, dat Pastoor Backhuys van Beesel, onze oud-leraar, reeds sinds December overleden is tengevolge van een granaatinslag.

7 Februari keert Mhr. Directeur uit 't ziekenhuis naar Rolduc terug.

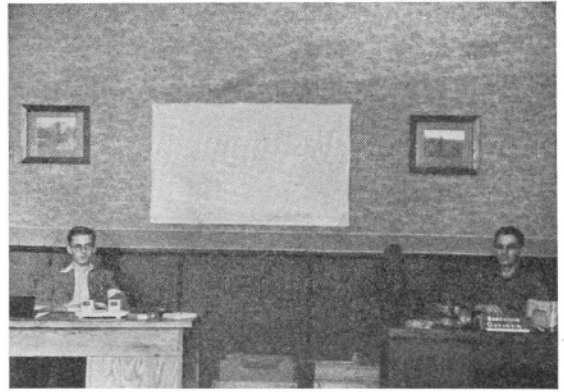
9 Februari. Het bericht van het overlijden van Pastoor Backhuys wordt ten stelligste tegengesproken (en terecht!).

Onder leiding van Prof. Dr. F. Sassen begint een filosofie cursus voor de studenten van Supérieure en Inférieure van Noord-Limburg in het Bisschoppelijk College te Weert. Voor de bijzonderheden hiervan verwijzen wij gaarne naar het artikel van Prof. Sassen, blz. 49.

10 Februari. Het borstbeeld van H.M. de Koningin, dat sinds 10 October in het voorhuis prijkte, is vanmorgen door onbekende oorzaak stuk gevallen.

11 Februari. Vastenavond. Vandaag en de twee volgende dagen houden we met traditionele plechtigheid het 40-uregebed.

12 Februari. Van de hand van Mhr. Reijnen verschijnt een gestencilde brochure over Rolduc en zijn geschiedenis. Deze is in 't Engels geschreven, omdat ze voor de Amerikanen bestemd is. Van 't oorspronkelijk plan om ze te laten drukken heeft de Amerikaanse staf vanwege de kosten afgezien. Lt. La Vail heeft het

geschrift nu op deze eenvoudiger wijze laten multipliceren (ongeveer 120 exemplaren, die aan belangstellende militairen worden uitgereikt).

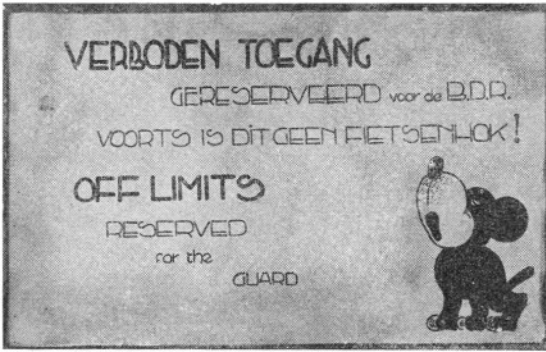
14 Februari. Aswoensdag. In de voormiddag komt 'n tank de cour oprijden. Juist onder 't diner der heren vertrekt deze. Na het eten reikt een Lieutenant-General in de aula minor decoraties uit aan dappere Amerikanen.

15 Februari is er herhaaldelijk luchtalarm wegens vliegende bommen.

17 Februari. Nadat er reeds weken is overlegd en gepraat, benoemt de Directeur Mhr. Ch. Janssen tot assistent van de K.A. onder de jongere leerlingen. Het eerste probleem wordt het goed besteden en vruchtbaar maken van de recreatietijd.

18 Februari. In de namiddag beginnen onze „internen“, d.w.z. de 20 leerlingen, die te Rolduc hun maaltijden gebruiken, hun eerste spelenmiddag. Wegens de regen moeten ze hun toevlucht binnen zoeken, en wel op de zolders van de aula minor. De Amerikanen protesteren, omdat beneden hun jazzband gestoord wordt. Gelukkig is dan het weer opgeklaard, en zo kunnen de spelen op de cour van Klein-Rolduc worden voortgezet. Twee leerlingen van VI Gymnasium (Jan Castro en Huib Penders) bewijzen goede diensten als sub-leiders. Er wordt zelfs gezongen op de cour! Etwas noch nie dagewesenes!!

Voor het Lof luisteren wij naar een mooie Lijdensmeditatie.

23 Februari. In de nacht worden we omstreeks half drie opgeschrikt door een heftige, verder onderbroken activiteit der Amerikaanse kanonnen. Zou het offensief begonnen zijn?

In het nieuwe ministerie-Gerbrandy, dat door de Regeringsvoorlichtingsdienst na een rede van H.M. de Koningin voor Radio Oranje vanuit Londen wordt bekend gemaakt, heeft o.a. zitting Dr. G. Huysmans als minister van financiën. Dr. Huysmans fungeerde te Rolduc geregeld als deskundige bij de eindexamens van onze vroegere Hogere Handelsschool, later H.B.S.-A.

24 Februari. Een goede vriend van Rolduc, dhr. B. Bekman, verlaat de redactie van de „Zuid-Limburger”. In zijn plaats wordt benoemd onze oud-leerling, dhr. Fred Geilenkirchen.

3 Maart. De kranten melden, dat Roermond eindelijk bevrijd is. Onze Bisschop is met Zijn Vicaris-Generaal, Dr. F. Feron, naar Leeuwarden geëvacueerd. Hij heeft voor de tijd van Zijn afwezigheid aan Secretaris P. van Odijk de bevoegdheden van Vicaris-Generaal toegekend.

Prof. Terstappen moet in 't Ziekenhuis worden opgenomen.

6 Maart. De voorbereidende klas begint het schooljaar en wel in de Kamer van Mhr. van der Heyden in Klein-Rolduc.

7 Maart. Ter ere van S. Thomas hebben de Eerwaarde Heren Seminaristen en de Philosophen heden een vrije dag.

Aan het souper deelt Mhr. Directeur mede, dat onze student van de filosofie, Martin van den Broek, te Venlo reeds in September door een granaatinslag is gedood. Later vernemen

wij, dat het 24 November gebeurde. Hij moge rusten in een vrede, die de wereld niet geven kan.

8 Maart. Tegen de avond arriveert hoog bezoek uit Roermond: Secretaris van Odijk met de Seminarie-professoren Keulers en Teeuwen. Zij zullen te Rolduc overnachten en morgen weer naar Roermond terugkeren.

14 Maart. Onze wacht aan de poorten, de B(ewakings) D(ienst) R(olduc), die intussen haar Headquarters van de fietsengarage naar de Missieklas had overgebracht, betreft thans het Verkenners-H.K. Aanvankelijk vindt men dit geen verbetering, omdat de „Missieket” meer intimiteit bood; maar toch zeer spoedig zijn onze bewakers thuis in de nieuwe omgeving, maar dan ook „thuis”!

17 Maart brengt de Zuid-Limburger de goede tijding, dat de tram tussen Kerkrade en Heerlen overmorgen weer gaat rijden. Een kolossale vooruitgang! al is het voorlopig nog maar een 40-minuten-dienst.

20 Maart. Prof. Dr. J. Keulers komt naar Rolduc om Schriftuur te doceren; hij zal voortaan als waarnemend-President van het Groot-Seminarie optreden.

De compositie-rooster verschijnt weer!

22 Maart. Alarm ! d.w.z. compositie.

24 Maart begint het Groot-Seminarie zijn retraite onder leiding van Pater Hanrath C.ss.R.

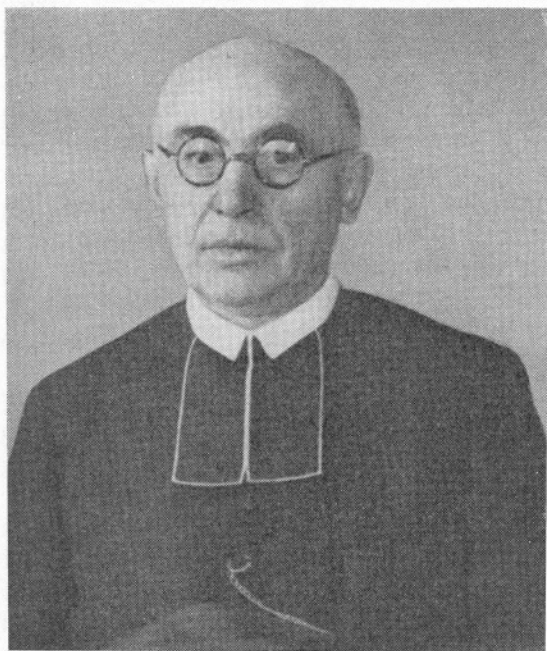
25 Maart. Palmzondag. De jongere helft van de leerlingen, III, II en I Gymnasium en de voorbereidende klas, begint een retraite onder leiding van de Paters Spauwen en Bonneke C.ss.R.

26 Maart. Omdat in de nachtelijke uren voor ons huis een jeep gestolen is, zal onze wacht nu ook 's nachts dienst gaan kloppen.

27 Maart wordt de retraite der jongere leerlingen gesloten.

Vanavond en morgen spreekt Aalmoezenier Beel voor VI Gymn. en V H.B.S. in de geest van de cursus tot inleiding in het volle leven.

28 Maart. Voor de hogere klassen begint vanavond de retraite. Zij wordt gegeven door de Paters Mathot en Bonneke C.ss.R.

EM. PASTOOR-DEKEN J. THIELEN

30 Maart. Te midden der puinhopen van Noord-Limburg herdenkt de Zeereerw. Heer J. Thielen, em. pastoor-deken van Venray, leraar van Rolduc van 1895 tot 1921, te Horst

de dag waarop hij voor 50 jaar de H. Priesterwijding mocht ontvangen. Met hem danken wij God voor het vele goede dat hij voor Rolduc en de Rolducse jeugd heeft mogen verrichten en voor zijn zegenrijk werk als pastoor te Mook (1921—1927) en later te Venray (1927—1935).

Moge zijn priesterleven, in een nu vredig emeritaat, nog vele jaren rijkelijk vruchtbaar zijn.

31 Maart. In de Alleluia-stemming van Paas-Zaterdag besluiten de oudere leerlingen hun retraite en beginnen de vacantie.

1 April. Hoogfeest van Pasen, met de bekende luister gevierd in de Kerk. De Paasstemming wordt enigszins gestoord, doordat 's avonds om half negen een munitietrein op het emplacement van Herzogenrath begint te ontploffen. Het spektakel duurt tot twee uur 's nachts.

Een grote granaatscherf vliegt de Natuurlijke Historie-klas binnen.

3 April. Om kwart voor zeven vanavond worden we opgeschrikt door 'n geweldige windhoos. Zeven bomen in het bosquet vallen als slachtoffers.

7 April brengen de Professoren en studenten der Paters Redemptoristen te Wittem hun jaarlijks bezoek aan Rolduc.

Via den Burgemeester van Kerkrade en den Commissaris der Koningin in de Provincie Limburg zal aan H.M. de Koningin te Londen een welkomstlied worden aangeboden, gedicht door Mhr. Bohnen en getoonzet door Mhr. Nico Zeijen.

Mej. Marianne van der Heijden heeft er een smaakvolle omslag voor vervaardigd.

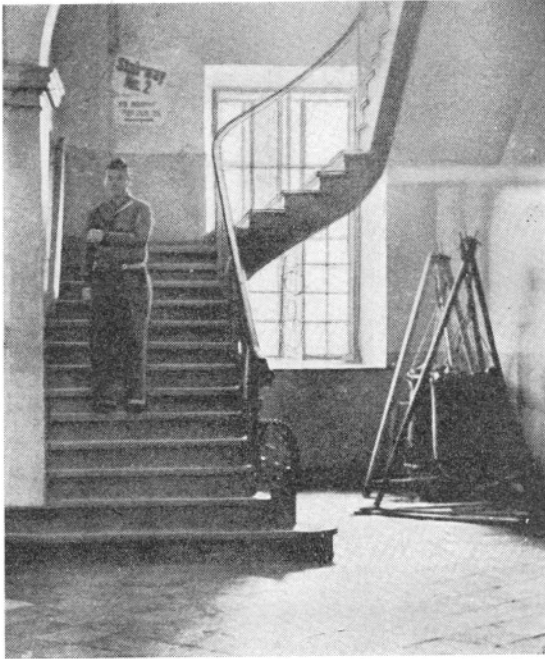
In besloten kring wordt 's avonds het 40-jarig Priesterfeest van Mhr. Jacobs en Prof. Terstapen ingezet.

8 April. Om 10 uur draagt Mhr. Jacobs een plechtige Hoogmis met assistentie op — daarna is er receptie.

9 April. Het Groot-Seminarie hervat de lessen.

14 April. Vannacht kwam het ontstellende bericht, dat de President van de United States

of America, Franklin D. Roosevelt, overleden is. Om 2 uur hedenmiddag draagt daarom een Amerikaans Aalmoezenier een H. Mis voor zijn zielerust op. De H. Mis wordt bijgewoond door alle Seminaristen, Oubaas van Can met zijn hele wacht en . . . één Amerikaans soldaat.

16 April. Ook wij starten voor 't laatste trimester. De H.B.S. wordt uitgebreid met klas I, II en IV-A — voor de andere klassen zijn er niet voldoende liefhebbers. Wij hebben daartoe de aardrijkskunde klas met de Amerikanen mogen ruilen (!) tegen drie kleinere klassen in de gang bij de studiezaal van Klein-Rolduc.

De beugelbaan van Klein-Rolduc wordt thans fietsenbergplaats. Tot nu toe fungeerden de klassen van V en VI Gymn. als studiezaal. Thans wordt de grote studiezaal in gebruik genomen, terwijl de eind-examens boven blijven.

De Amerikaanse luidspreker van de speelplaats brengt op gezette tijden meer of minder gewenste muzikale afleiding.

Op de filosofie zal voortaan de Theodicee gedoceerd worden door den Zeereerw. Pater J. Peters C.ss.R. uit Wittem.

19 April. Nu geheel Groningen en Friesland bevrijd zijn, meldt de krant, dat onze Bisschop zich bevindt te Leeuwarden. Mhr. Damen is

vanuit Roermond geëvacueerd naar Heerenveen in Magazijn „De Zon” en Mhr. van Hees zit in Peize (Dr.).

21 April. Op zijn tocht van Leeuwarden naar Limburg bezoekt de President van het Groot-Seminarie, Prof. Dr. F. Feron, zijn Seminaristen. Hij deelt o.a. mede, dat Monseigneur tijdens de evacuatie enkele weken ziek is geweest, maar het nu goed maakt.

23 April. Over heel de wereld wordt vandaag 't St. Jorisfeest gevierd, ook te Rolduc. Na het diner worden in de crypte de bloemen gezegend. De hopman van de oude Ailbertus-troep, Mhr. Meisen houdt een krachtige, opwekkende toespraak voor de talrijke verkenners, die daar aanwezig zijn. Verschillende Heren wonen de plechtigheid bij.

Op deze dag geeft Mhr. Directeur aan Mhr. Ch. Janssen de opdracht in Rolduc op een of andere manier te zorgen voor een frisse Jeugdbeweging. In welke richting zal zich dit gaan ontwikkelen?

's Avonds om half negen wordt in het H.K. een binnenkampvuur gehouden. Mhr. Ch. Janssen breekt de vlag voor een 20 à 30 verkenners, oud-leden van „Ailbertus” en 'n 25-tal leden van de nieuwe „Jeugdbeweging”. Oubaas van Can heet daarna op geestige wijze allen welkom en geeft dan de leiding aan Mhr. Meisen over. Het is een echt mooi en prettig kampvuur geworden, waarbij vier filosofen-verkenners samen het St. Jorisverhaal gaven en Hopman Meisen de St. Joris-boodschap en de boodschap van Z.K.H. Prins Bernard voorlas.

29 April wordt door Mhr. Ch. Janssen de eerste troepmiddag gehouden voor zijn jeugdgroep — op grondslag van het spel van verken-
nen.

1 Mei. In de kring de Priesterleraren wordt vanavond Mhr. Jacobs gehuldigd bij gelegenheid van zijn 40-jarig Priesterfeest.

2 Mei is de officiële feestdag. De jubilaris draagt een plechtige Hoogmis op, geassisteerd door Mhr. Directeur als presbyter assistens, Mhr. Everts als diaken en Mhr. Deumens als subdiaken. Onder leiding van Mhr. Zuylen zingen Seminaristen en leerlingen de „Missa in

Festis Duplicibus" van Licinio Refice. Na de Hoogmis wordt een feestelijk Te Deum gezongen.

De huldiging in de aula, voor deze dag door de Amerikanen aan ons afgestaan (sic!), draagt het traditionele karakter, maar heeft toch een nieuwe kleur ook: het podium b.v. is met Nederlandse, Amerikaanse, Limburgse en Rolducse vlaggen versierd.

Onder leiding van Mhr. J. Noé speelt een orkest prettige muziek, Seminaristen zingen — ook het vers en de declamatie ontbreken niet. Zowel de president der filosofen als ook de Directeur danken achtereenvolgens voor het voorbeeld van priesterlijk leven, van oprechte bescheidenheid en eenvoud, van gulle hartelijkheid naast stipte nauwkeurigheid. De Directeur sluit met de wens: Mane nobiscum — blijf nog lang bij ons in Rolduc!

De „eind-examens" van de H.B.S., waarvan Mhr. Jacobs Directeur is (jarenlang was hij tevens hoofdleraar van V H.B.S.-B.), huldigen hem op zeer oorspronkelijke wijze door een interview, dat zij (op 't toneel natuurlijk) afnemen aan een zekeren prof. Ter, ter... die schuilgaat onder de naam Janssen. Kleine bijzonderheden, interessante dingen uit 't leven van den feesteling worden op geestige wijze bekend gemaakt (het „stukje" is van de hand van Mhr. van Can).

Mhr. Jacobs dankt, getroffen en ontroerd, en hoopt, dat O.L. Heer en de Bisschop hem nog enkele jaren voor het welzijn van Rolduc mogen laten werken.

„Lève, Rolduc" en „Aan U, o Koning der eeuwen" sluiten de plechtige zitting.

In de middag zingen de „Nachtgalen van Meerssens Basiliek" onder leiding van Kapelaan Huib Voncken hun hoogste lied. Het is echt mooi.

's Avonds, als al de gasten reeds vertrokken zijn, arriveert op Rolduc geheel onverwacht Mgr. Lemmens, die enkele dagen tevoren uit Friesland, waarheen hij had moeten evacuëren, in zijn diocees is teruggekeerd. Het moet voor den jubilaris een reden tot bijzondere vreugde zijn tot besluit van deze mooie dag zijn geliefden bisschop weer te mogen begroeten en van hem persoonlijke gelukwensen op zijn feest te mogen ontvangen.

3 Mei. De „lendemain d'un jour de fête" is

nu wel erg triest: Mhr Jacobs is ernstig ziek en moet dus 't bed houden.

4 Mei. De radio brengt 's avonds het blijde haast ongelofelijke nieuws van de bevrijding van het nog bezette gedeelte van Nederland, het Westen met de grote steden. Nu is na bijna 5 jaar Nederland eindelijk weer geheel vrij!

Onmiddellijk verschijnen in Kerkrade de vlaggen, sirenes loeien en tot laat in de nacht wordt er gezongen en gesprongen.

5 Mei. Om 8 uur gaat de capitulatie van de Duitsers in Nederland officieel in. De bevrijding van ons vaderland legt ons allereerst een plicht van dankbaarheid op jegens God en daarom draagt de Directeur om 10 uur een plechtige Hoogmis op, gevolgd door het Te Deum.

Het verder gedeelte van de dag is natuurlijk vrij.

's Middags komt 't Trommel- en Fluitcorps van Chèvremont ook voor ons huis enkele vaderlandse liederen ten gehore brengen. Wij waarderen deze aardige attentie zeer.

Onze oud-leerling Harry Sevenoaks, die uit Duitsland repatrieerde, komt ons opzoeken. De arme kerel ziet er uit als 'n landloper, dank zij zijn verblijf in het land van beloften en gouden bergen. In de kortste keren wordt hij weer tot heer gemetamorphoseerd.

Voor het eerst na al die jaren spreekt H.M. de Koningin van uit eigen land over de zender „Herrijzend Nederland" tot al Haar landgenoten.

6 Mei. Na het Lof geeft Mhr Nico Zeyen jr. een orgelconcert van vaderlandse liederen.

7 Mei. De Kruisdagen beginnen en wij houden in de vroege morgen onze processies.

In nog vroeger morgenuur: 19 minuten voor drie capituleert de gehele Duitse „Wehrmacht" en alles wat daarbij hoort!!! Het einde van de oorlog in Europa. Het bericht van deze capitulatie dringt pas 's avonds tot ons door en wordt in de studiezaal door Mhr Prefect medegedeeld. Geweldig enthousiasme en abrupt einde van de studie. Later meldt de radio in de persberichten van Aneta: „Officieel wordt uit Londen medegedeeld, dat Dinsdag 8 Mei voor geheel Nederland als V E - dag (Victory Europe

day) zal worden beschouwd. Woensdag 9 Mei zal eveneens als een officiële feestdag worden beschouwd.

8 Mei. Om 9¼ uur staan vragende jongens op de cour. De Directeur verschijnt, een klinkend Wilhelmus en dan „Tot Vrijdagmorgen!”

10 Mei. Hemelvaartsdag. In opgetogen en dankbare stemming vieren wij deze Kerkelijke feestdag. Wat een tegenstelling met 5 jaar geleden.

15 Mei. Op 59-jarige leeftijd overlijdt te Hilversum, waar hij als chirurg werkzaam was, onze oud-leerling (1898—1903), de Weledelzeergeleerde Heer Joh. Th. Nicolai. Met banden van oprechte vriendschap was hij nog steeds met Rolduc verbonden. R.I.P.

16 Mei. Na 55 jaar trouwe dienst gaat onze meesterknecht, Joseph Herberichs, Rolduc verlaten. Op 26 October 1890 kwam hij onder Directeur Everts en Provisor van Haeff als jongen van 13½ jaar in dienst. Aanvankelijk hielp hij zijn oom als knechtje in de koestal. In 't geheel verzorgde hij 21 jaar lang het vee. Dat was nog in de „goede oude tijd” — onderhou-

dend weet de „Meister” te vertellen over de boerderij, die toen veel groter was dan tegenwoordig. Men had o.a. verschillende stukken land op Duits gebied liggen en ook veel meer koeien dan thans.

Na deze tijd was hij 14 jaar lang werkzaam in de gasfabriek en bleef ook daarna de meer „technische” zijde van het werk in huis toegedaan, doordat hij 7 jaar de verwarming verzorgde. Dat zijn eenvoud en rustige arbeidzaamheid gewaardeerd werden, blijkt wel uit het feit, dat hij tenslotte tot meesterknecht benoemd werd, een functie die hij de laatste 13 jaar trouw vervulde. Bij zijn gouden jubileum wijdde ons Jaarboek reeds een artikel aan den thans scheidenden meesterknecht, XXI (1941) 158-159. Rolduc dankt hem bij deze gelegenheid voor zijn toewijding en wenst hem een nog lange en gelukkige levensavond toe.

17 Mei. Gouverner, c'est prévoir, denkt onze Directeur. Om een overzicht te krijgen over de leerlingen, die Rolduc het volgend jaar ev. zal herbergen, en om te kunnen vaststellen, hoe zij over de verschillende klassen zullen moeten verdeeld worden, wordt aan de ouders van alle ingeschreven jongens een kaart gezonden met het verzoek de nodige inlichtingen op een aangehechte antwoordkaart te willen verstrekken.

Wij ontvangen het droeve bericht, dat onze nog steeds zozeer aan Rolduc gehechte oud-leerling (1896—1903) Herman Verheijen, Burgemeester van Erp, oud-lid van de Provinciale Staten van Noord-Brabant, in het concentratiekamp Buchenwalde op 12 Maart is overleden. In Augustus 1944 was hij gevangen genomen, omdat hij weigerde mannen aan te wijzen voor het verrichten van werkzaamheden op het vliegveld te Volkel. Hij ruste in vrede.

19 Mei. De Groot-Seminaristen gaan enkele dagen op Pinkstervacantie.

Uit de speelzaal worden vandaag door de Amerikanen al onze stoelen weggehaald.

20 Mei. Pinksterfeest. In zomerse vreugde denken wij de nederdaling van den H. Geest over Maria en de Apostelen en wij vragen ook voor onze moderne heidense wereld een weinig van het geestelijk leven, dat van den Geest Gods uitgaat.

22 Mei. Rolduc zal ook de vreugde van de wijdingsdagen van het Seminarie smaken. De Eerw. Heren Seminaristen keren terug van hun week-end en beginnen onder leiding van Pater Mathot C.ss.R. hun voorbereidingsretraite.

24 Mei is een droevige dag voor ons Bisdom. De Bisschop ontvangt van een geallieerde instantie het bericht, dat negen Limburgse Priesters in het beruchte Duitse concentratiekamp Belsen zijn overleden.

Droefheid, een heilige verontwaardiging zijn de eerste gevoelens, die zich van ons meester maken. Maar ook de zekerheid, dat deze offers niet vergeefs zijn, omdat zij hun leven ongetwijfeld gegeven hebben ter ere Gods en voor de geestelijke vernieuwing en verdieping van ons volk.

26 Mei. Op deze Quatertemper-Zaterdag in het Pinksteroctaaf dient in onze Kerk Z.H. Exc. Mgr. Dr. J. H. G. Lemmens de mindere Orden en het Diaconaat toe. Het is een mooie, indrukwekkende plechtigheid.

De Directeuren der Bisschoppelijke Colleges

van Roermond, Sittard en Weert, de Zeereerw. Zeergel. Heren Drs. J. Goessens, Mr. F. Op de Coul en P. Moors, zijn door Monseigneur naar Rolduc ontboden en vergaderen na de H. Wijding met den Bisschop, den Vicaris-Generaal Dr. Feron en onzen Directeur. Er schijnen gewichtige besluiten te worden genomen!

Aan tafel deelt Mgr. aan de Heren mede, dat Rolduc eind Juli of begin Augustus zal vrij komen en dat dus het nieuwe schooljaar normaal zal kunnen beginnen!

In de „Zuid-Limburger” van vandaag bepleit onze leraar, Dr. M. van Can, de terugkeer uit Berlijn van de Annales Rodenses „naar het land en de plaats, waar ze geschreven zijn”.

27 Mei. De Directeur deelt aan de Heren mede, dat op uitdrukkelijk verlangen van den Bisschop zo mogelijk reeds bij het begin van het nieuwe schooljaar Rolduc van bestemming zal veranderen en enkel als Klein-Seminarie van ons diocees zal blijven voortbestaan. Het ligt wel voor de hand, dat deze kwestie voorlopig de topic of the day is.

Ter vervanging van Mhr. Jacobs komt dhr. Weyers uit Heerlen enkele scheikundelessen geven voor onze abiturienten.

28 Mei. Omdat de ziekte-toestand van Mhr. Jacobs verergerd is, wordt hij vanavond bediend.

30 Mei. Traditionele bidweg naar Schaesberg; in verband met de gewichtige omstandigheden bidden wij voor een heel speciale intentie.

Mhr. Ch. Janssen en een deputatie van enkele leerlingen wonen met onze vlaggen de Memorial Day bij op het Amerikaanse militaire massakerkhof te Margraten. In onze Kerk wordt om 10 uur ook een H. Mis gecelebreerd voor de gesneuvelden van deze en de vorige wereldoorlog. Verschillende Amerikaanse soldaten zijn daarbij tegenwoordig.

3 Juni. De Sacramentsprocessie uit Kerkrade zal dit jaar Rolduc niet „aan doen”. Daarom houden wij zelf processie. Bij het H. Hart-beeld in de tuin is een rustaltaar geplaatst. Daar wordt het Tantum Ergo gezongen en de zegen met het Allerheiligste gegeven.

10 Juni. Ook op deze Zondag komen wij samen bij het H. Hartbeeld, thans om na een

preek in de Kerk onze toewijding aan Jezus H. Hart te hernieuwen.

In deze dagen verandert de militaire status van ons huis : Rolduc wordt van Rest-center tot Transit-Camp.

11 Juni. Z.H. Exc. Mgr. Dr. G. Lemmens benoemt Mhr. W. Delhoofen, leraar van 't Roermondse College, tot secretaris van het Bisdom. Proficiat.

13 Juni. In de krant verschiint het bericht, dat degenen, die dit jaar het recht hebben deel te nemen aan het eindexamen van Gymnasium of H.B.S., het diploma zullen krijgen zonder examen — mits hun houding in de voorbije oorlog politiek niet onwaardig geweest is ; dit ter beoordeling van de leraren der school.

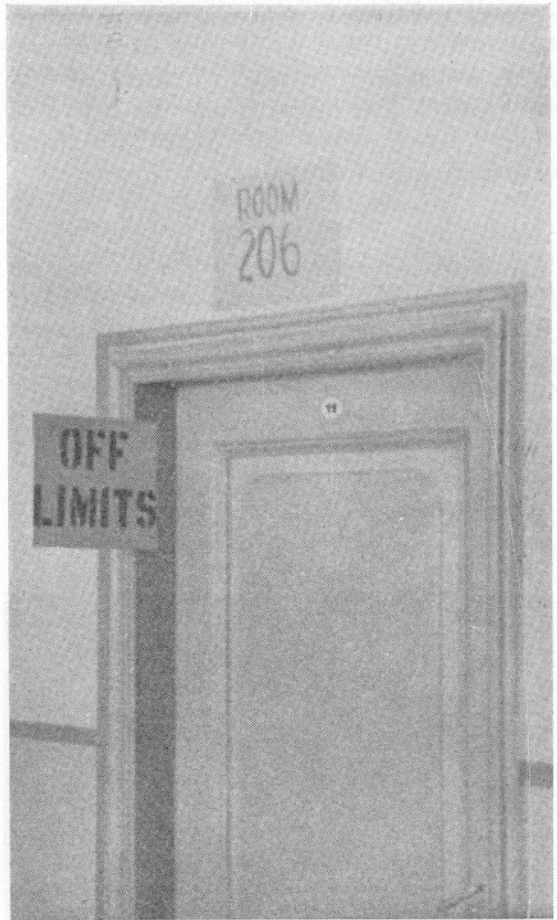
15 Juni komt Mhr. Damen, de laatst-afwezige onder de leraren, terug uit ballingschap of tewel uit zijn evacuatieverblijf in Heerenveen. Zijn kamers zijn sinds December in gebruik bij een paar American Red Crossgirls (volgens het Telephone Directory zijn het officieel : Red Cross Sleeping Quarters) ; zo krijgt hij een tijdelijk verblijf in een andere kamer.

27 Juni arriveert Prof. Dr. A. Hanssen van het Groot-Seminarie om Kerkelijk Recht te doceren. Ook hij verhuisde in Februari van Roermond naar Friesland, en wel naar Drachtercompagnie. Hij gaat bij ons wonen in de kamer van Mhr. Heynen.

Te Terwinselen overlijdt vandaag onze oudleerling (1875—1884), em. pastoor Hubert Jos. Keybets. Zijn laatste parochie was Klimmen, waar hij in 1938 onder grote belangstelling zijn gouden priesterfeest vierde. Sinds 1941 rustte hij in Terwinselen, zijn geboorteplaats. R.I.P.

29 Juni, het Apostelfeest bij uitstek, wijdt Monseigneur in onze Kerk de subdiakens van ons bisdom. Rolduc prijst zich gelukkig, dat het deze mooie en zinrijke plechtigheden dit jaar in eigen huis mag zien gebeuren. Wij bidden oprecht, dat God deze gewichtige stap van zoveel jonge mensen moge zegenen.

30 Juni. Mhr. Castermans zal in het vervolg de zorg voor de sacristie op zich nemen. Zijn

laatste ambtsvoorganger als sacrista was Mhr. Metzmakers z.g.

1 Juli is weer eens „aula”. De leerlingen, die in Kerkrade ingekwartierd zijn, bieden aan hun diverse „pleegouders” een toneelavond aan. Het wordt een genoeglijke familieavond ; er is een flinke opkomst en de terreinen aan beide zijden van het voetlicht komen gemakkelijk met elkaar in contact. Voor een nader verslag verwijzen wij naar de rubriek Toneel en voordracht.

Aan het einde van de séance spreekt Mhr. Directeur een woord van dank tot de gasten van onze leerlingen, namens de Bisschop, namens de jongens van Rolduc en hun ouders, tenslotte namens Rolduc zelf, omdat door de bereidwilligheid, die men in Kerkrade betoond heeft, voor veel jongelui een studiejaar behouden bleef, dat anders onherroepelijk zou zijn verloren gegaan.

5 Juli ontvangen wij het treurige overlijdensbericht van onzen oudleerling der filosofie (1930—1932), den Weleerwaarden Heer Frans Helwegen, Russisch Missionaris. Ook hij is het slachtoffer geworden van de Duitse willekeur, hij overleed in het concentratiekamp te Buchenwalde. R.I.P.

11 Juli. De leerlingen, die het volgend jaar filosofie zullen studeren, zijn niet zo gelukkig geweest als hun klasgenoten, maar hebben normaal toelatingsexamen moeten doen. Vandaag is de uitslag en alle zijn geslaagd. Proficiat ! nu dubbel, omdat ze geen „oorlogspapiertje” hoeven te accepteren !

Wij ontvangen het bezoek van den Drukker van ons Jaarboek, dhr. A. van der Marck. De drukkerij is vrijwel totaal vernield door een bombardement. Toch zal het wel mogelijk zijn in de loop van het volgend schooljaar weer te beginnen met 't drukken van onze jaarboeken, een samenvattend over de jaren 1942—1945 en een over het schooljaar 1945—1946. Wij hopen van harte, dat in deze plannen niet te veel optimisme steekt.

12 Juli. De Directeur deelt aan het souper mede, dat nu inderdaad in principe besloten is tot het stichten van een zuiver Klein-Seminarie te Rolduc. Wij bevinden ons thans in het stadium van verwijderde voorbereiding daartoe. In het komende schooljaar blijft de status quo echter nog ongewijzigd bestaan.

13 Juli. De dagen van zuchten en zwoegen breken aan : de examens beginnen vandaag !

14 Juli. Aan de vooravond van het Patroonsfeest van Mhr. Directeur wordt deze in de besloten kring van de Priesterleraren gecompimenteerd. Bij ontstentenis van Mhr. Jacobs, die overigens gelukkig weer herstellend is, spreekt Mhr. Everts woorden van gelukwens, van oprechte waardering en hartelijke dank voor alles, wat Mhr. Directeur in het afgelopen, zo bewogen jaar voor Rolduc en zijn bewoners heeft gedaan. Het is niet op de laatste plaats aan zijn krachtige leiding te danken, dat Rolduc dit jaar — zij het op bescheiden wijze — aan zijn bestemming heeft kunnen beantwoorden.

Namens het Groot-Seminarie voert Prof. Terstappen het woord. Hij brengt de geluk-

wensen over van Professoren en studenten, maar ook een hartgrondige dank. Dat geen der Theologanten een studiejaar verloor, is vooral te danken aan het initiatief van den Directeur. Dit houdt een uitnemend belang van het Bisdom in, vooral nu ons zoveel Priesters ontvalen furore Teutonico.

De Directeur gaat dan de sprekers, en hen, die door dezen vertegenwoordigd worden, bedanken op zijn beurt. In korte trekken schildert hij de moeilijkheden, waarvoor Rolduc zich in 't afgelopen jaar geplaatst zag en die men in deze kroniek uitvoerig geboekstaafd kan vinden. Dat Rolduc uit deze storm herrezen te voorschijn is gekomen, is vooreerst wel Gods eigen werk. Daarom gaat tot Hem onze eerste dank en dus stelt de Directeur voor, dat wij — ofschoon ons huis niet geheel en al ongedeerd is gebleven — toch de bij het begin van de oorlog door hem afgelegde gelofte zullen vervullen : een stichting te maken krachtens welke iedere Zondag door een der leraren een H. Mis ter ere van de H. Drieëenheid zal gelezen worden.

Vervolgens dankt de Directeur al degenen, die door hun plichtsbetrachting of door meer dan dat hem in 't voorbije jaar zo uitstekend hebben bijgestaan. De annalist krijgt uitdrukkelijk opdracht thans ook namen te noemen en hij kwijt zich gaarne van deze plicht. De Directeur denkt op de eerste plaats aan „the last team”, dat in de donkerste uren tot 't laatste toe te Rolduc is gebleven. Deze kroniek geeft hun namen op 5 September 1944. Hij denkt aan Mhr. Prefect, Mhr. Huysmans en Mhr. Ch. Janssen, die met eigen levensgevaar de evacuatie van Rolduc gingen voorbereiden, toen deze een dwingende eis van prudentie werd. Hij noemt de pioniers, die op 10 October l.l. weer als eerste naar Rolduc terugkeerden om daar te behouden wat maar te behouden viel.

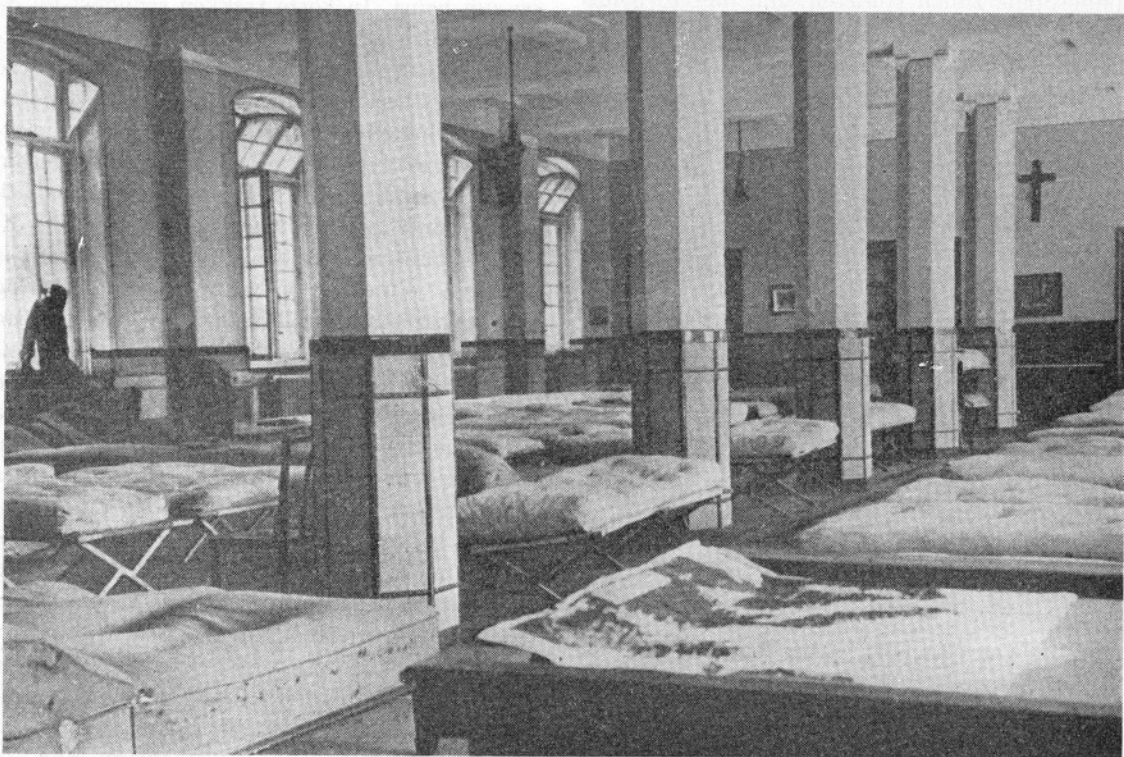
Hij noemt tensloten zeer uitdrukkelijk zijn „kleinen adjudant”, Mhr. Ch. Janssen, die bij deze en zoveel andere gelegenheden met een totaal vergeten van zich zelf enkel de belangen van Rolduc voor ogen had en behartigde.

Hen allen, ook de andere Heren, de Zusters en het personeel is Rolduc dankbaar voor wat zij — ieder naar eigen aanleg en competentie — aan zijn behoud hebben gedaan.

15 Juli. Om 10 uur draagt Mhr. Directeur een

plechtige Hoogmis op bij gelegenheid van zijn naamfeest, en tevens om bij het sluiten van het schooljaar God te danken voor Zijn zegen op ons werk.

16 Juli beginnen de Zusters hun jaarlijkse retraite onder leiding van den Redemptorist, Pater Hendrixx.

18 Juli. Om half een eindigen de overgangsexamens; de jongens kunnen dan al naar huis gaan.

„Dr. Poels” verschijnt vandaag weer in zijn hoekje van de Bisschopszaal van uit zijn schuilplaats bij de kofferlift.

In de krant staat het eerste bericht over de oprichting van een H.B.S. in het Bisschoppelijk College te Weert. Dit is tevens de eerste publieke aanduiding van de verandering in de constellatie van het Limburgse Voorbereidend Hoger en Middelbaar Onderwijs, waarbij Rolduc zo nauw betrokken zal zijn.

19 Juli. Vanaf 10 uur vergaderen Directeur en Leraren over de examenresultaten. Het is

dit jaar een vreemd gebeuren, omdat men de spanning op de cour die hierbij hoort totaal mist. De Amerikanen hebben geen idee van het gewicht van deze dag.

Wij kunnen niet nalaten de inhoud af te drukken van de wel zeer aardige brief, die wij heden ontvangen van den Rolducsen oud-leerling (1882—1885) Charles Fonteyn, (Belgian),

Managing Director of Fonteyn & Co. Ltd.,
Manufacturers Agents, 14 Percy Street, Tottenham Court Road, London — W — 1.

„Monsieur le Directeur
Collège de Rolduc
Kerkrade.

Cher Monsieur,

Je suis un ancien élève de Rolduc et il m'intéresserait beaucoup de savoir si vous avez subi des dommages à la suite de l'offensive qui a mené les troupes britanniques dans vos parages.

J'ai passé quatre ans à Rolduc où j'ai acquis une connaissance parfaite de la langue allemande — il y a de cela soixante ans. — J'habite

l'Angleterre depuis 1895 et au cours de mes voyages j'ai visité toutes les Indes y compris les Indes hollandaises, Java, Sumatra, les Célèbes et à Java notamment j'ai rencontré des anciens élèves de Rolduc.

J'ai eu comme employé dans mes bureaux un ancien élève de Rolduc Monsieur Van Sprang, ¹⁾ qui est hollandais.

ser réception de la présente. J'ai 77 ans mais suis toujours en excellente santé et aussi actif qu'il y a 20 ans et continue à travailler estimant que le travail est le meilleur remède contre la senilité.

Veillez agréer Monsieur le Directeur l'assurance de ma plus haute considération.

(signé) C. Fonteyn.

Un de mes anciens professeurs était Monsieur Herman ²⁾ qui habitait à Wittem, sur la grande route. Je suppose que lui est décédé quoiqu'il était encore jeune alors qu'il était professeur à Rolduc.

Ns avons l'habitude, quand nos parents venaient ns voir d'aller à Aix la Chapelle et d'aller diner à l'hotel „König van Spanien" qui était patroné par les professeurs. Est ce que cet hotel a été totalement détruit?

Je serais très heureux si vous vouliez m'accu-

¹⁾ Deze naam zochten wij vergeefs in de leerlingenlijsten van Rolduc.

²⁾ Mhr M. J. H. M. R. Herman, geb. 1856, leraar Rolduc 1880—1903, daarna Pastoor te Eys (Wittem), sinds 1907 Rector van het Stedelijk Ziekenhuis te Dören en aldaar overleden in 1922.

20 Juli. Om 9 uur celebreert de Directeur een gezongen H. Mis voor alle Rolduciens en aan hen geparenteerden, die door de oorlog zijn omgekomen. Vele leerlingen zijn daarbij tegenwoordig.

Daarna gaat men met min of meer strakke gezichten naar de herengang, waar deze gezichten door de mededeling van de uitslag ofwel blij of ook wel nog strakker worden. De vakantie is daarmee begonnen. Men moet dit wel uitdrukkelijk zeggen, omdat men er eigenlijk niet veel van merkt in huis: de jongens kwamen er immers toch bijna niet en Amerikanen zijn er ook nu nog genoeg!

Vandaag wordt tevens het toelatingsexamen

afgenomen. Een 60-tal jongelui komen hun krachten proberen op opgaven voor Nederlands en rekenen. Dit eerste „middelbaar” examen wordt afgenomen in de grote studiezaal.

Men is heden ook begonnen met het weg-nemen van al het houten stut- en beschermings-materiaal in de crypte; anders gezegd: onze onderkerk komt uit de bekisting — van 's heren grond, gelukkig! Zo verdwijnt de oorlog langzamerhand, maar zeker (?).

21 Juli. Aan tafel spreekt de Directeur een klein woord van dank — bijzonder ook om aan te vullen wat hij bij zijn feest gezegd heeft. Zo dankt hij apart Mhr. Sittarz, die 4 jaar lang dag en nacht in de weer was voor de luchtbescherming — als Oberluftschutzrat, zouden de Duitsers zeggen. De verantwoordelijkheid van deze post was zo groot en 't werk zo zwaar, dat het hem ongetwijfeld een stuk van zijn gezondheid gekost heeft.

De Directeur dankt Mhr. Provisor, die met „Sittardse koopmansgeest” Rolduc in deze oorlog materieel zo goed verzorgde; en tenslotte Mhr. Prefect, die den Directeur de bestuurstaak zo zeer verlichtte: dat van onze jongens, zolang ze in huis waren, *niemand* in de handen van de Duitsers gevallen is, is voornamelijk zijn werk geweest.

25 Juli. Vandaag gaan met de Heren Ch. Janssen, H. Franssen en A. Timmermans een 40-tal jongelui van de Rolduce Jeugdbeweging kamperen/bivakkeren in Hoeve „Het Bellet” van de familie Crombach te Vijlen.

27 Juli brengen de kranten het goede bericht, dat Dr. Poels na zijn oorlogsballingschap in Zwitserland behouden in zijn geboorteplaats Venray is aangekomen. Rolduc roept hem een hartelijk welkom toe in het Vaderland — wij hopen hem spoedig in zijn dierbare mijnstreek en dan ook in Rolduc te zien!

De Amerikanen vertellen ons, dat zij „voorlopig” nog tien dagen zullen blijven. Voor a.s. Woensdag (vandaag is 't Vrijdag) worden 600 man met 60 officieren verwacht.

28 Juli. De Vijlener kampeerders komen vandaag voldaan naar huis; 16 oudere nemen nu de terreinen en het materiaal van hen over en kamperen onder leiding van dezelfde heren.

30 Juli. Voor de 2e en 3e jaars Seminaristen begint vandaag de concursus, die zal duren tot 2 Augustus a.s.; de 4e jaars doen vandaag en morgen hun procure-examen. Voor een en ander is President Feron overgekomen uit Roermond en zal voorlopig hier blijven. Hij gaat zo lang wonen in de kamer van Mhr. Jan Janssen, No. 10.

Lt. LaVail, een der vroegere Commanders, vraagt, of wij een inventaris- en schadelijst willen op maken. Gaan de Amerikanen nu vertrekken? Inderdaad verschijnt op hun „zwarte plank” in de hall van ons huis de volgende notice: „Effective today 30 July Kerkrade Transient Camp is closed”!

31 Juli wordt een grote liquidatievergadering gehouden van Commander en Officieren met Mhr. Provisor. Er wordt een definitieve schadelijst opgesteld en de Provisor tracht allerlei materiaal te behouden ter vervanging van wat van het onze verloren is gegaan.

Namens Rolduc gaat de Provisor naar het S. Alphonsus-feest te Wittem.

1 Augustus. De Amerikanen zijn druk aan het inpakken om te vertrekken en

2 Augustus vertrekken inderdaad de soldaten van de staf. Het nog aanwezige poetsvolk wordt ontslagen.

Foto J. Bonke, Heerlen

Ook de tweede groep kampeerders komt uiterst voldaan uit Vijlen terug. Hartelijk dank aan de gastvrije bewoners van „Het Bellet”.

De presbyterandi beginnen vandaag hun wijdingsretraite, die door den Hoogerwaarden Heer Feron zelf gegeven wordt. In dit opzicht ook is het goed, dat er nu rust in huis is gekomen. Na al die maanden van militair vertier is de stilte (o.a. de luidsprekers, die als maar door Schlagers doorgaven, zijn tot zwijgen gebracht) eerst nog wat onwennig.

In de Maasbode lezen wij, dat te Roermond reeds 20 Februari, voorzien van de H. Sacramenten der Stervenden een goed vriend van Rolduc is overleden, Prof. Dr. F. A. H. Schreinemakers, oud-hoogleraar te Leiden en rustend lid van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen. Hij bereikte de gezegende leeftijd van 80 jaar. R.I.P.

3 Augustus. Men tracht het huis een weinig toonbaar te maken voor de komende wijdingsdag. De kruisgang krijgt dus een voorlopige beurt en Zusters bewerken de eetzaal, waar het déjeuner moet plaats hebben.

4 Augustus. De Seminaristen zullen verder de eetzaal van Klein-Rolduc gebruiken, terwijl de grote treize weer voor de eigen Heren in gereedheid wordt gebracht.

Om 4 uur verlaat de Major Lord Rolduc en daarmee behoort de Amerikaanse periode van Rolduc tot het verleden.

De krant brengt ons het bericht van mutaties in het Bisschoppelijk College van Roermond. De Directeur, de Hoogerwaarde Heer Drs. J. W. Goessens en de Provisor, Mhr. P. J. H. Poulissen hebben eervol ontslag gekregen en worden resp. opgevolgd door de Heren A. J. M. van Thiel en P. J. Hoogers, leraren van het College. Wij wensen den scheidenden functionarissen een welverdiende rust en hun opvolgers een gezegende en succesvolle ambtsperiode toe.

Op officieel papier van de American Armed Forces schrijven Irvin Mc. Lee, Cook, Ernest Adams, Cook en Johnnie Shields, Pot Washer bij hun afscheid de volgende schone brief aan de Keukenzusters:

„Wij denken deze een lekker plaats, een waar gelegen keuken. Wij genieten bestaan met gij.

Wij behagen vermaak met alles naar algemeen”.

De Directeur en vele Heren keren vandaag naar Rolduc terug voor de historische dag van morgen. Zij vinden Rolduc van zijn bevrijders bevrijd en alles gereed voor de komende grote feestdag van de H. Priesterwijding.

5 Augustus. Haec dies! Voor 't eerst sinds jaren beleeft Rolduc de zegening van een Priesterwijding. Nog nooit is het echter gebeurd, dat alle Priesters van het Bisdom in onze Kerk werden gewijd. Het is een stralende dag, waarop God dit geluk aan ons huis schenkt.

Tegen 9 uur gaat een grote stoet Monseigneur bij de Bisschopszaal afhalen: de wijdelingen, vele gasten en de Rolduce Heren. De Seminarieprofessoren voegen zich met den Bisschop, die de cappa magna draagt, bij de stoet en dan gaat de lange processie door het carré naar de Kerk, die intussen geheel gevuld is met familieleden van de wijdelingen en hun genodigden. De Seminaristen zingen samen met het jongenskoor van de Holz een feestelijk, meerstemmig Ecce Sacerdos, als de Bisschop binnen komt en zegenend door de Kerk schrijdt.

In eeuwenoude luister voltrekt zich dan de H. Wijding. Het is een ontroerend gebeuren, als de wijdelingen een voor een voor den Bisschop knielen, terwijl Deze in uitoefening van de volheid van Zijn Priesterschap hun de handen oplegt, en als daarna zij het hoofd telkens buigen onder de handen van zovele priesters, die het presbyterium en de ruimte tussen de koorbanken vullen.

Na de dienst zingen wij allen samen een krachtig Te Deum; wij, bewoners van Rolduc toch ook om God te danken voor de genade, die Hij vandaag aan ons dierbaar huis schenkt. En als wij dan neerknielen om de eerste zegen van de nieuwe Priesters te ontvangen, dan vragen wij hen om ook Rolduc te zegenen, het werk dat hier verricht wordt en de toekomst van dit huis.

In de grote eetzaal komen daarna de neomysten met hun families bijeen voor een déjeuner — daar ontvangen ze de gelukwensen van Monseigneur en vele anderen. Als er dan nog enige foto's gemaakt zijn, vertrekken ze allen van Rolduc om thuis morgen hun eerste H. Mis te gaan opdragen.

Als bijzonderheid moge vermeld worden, dat

Foto J. Bonke, Heerlen

met den Eerw. Seminarist H. Hoogers van Horst ook diens broer, frater F. Hoogers C.C. Sp. vandaag werd gewijd.

In de grote treize verenigt zich de Bisschop met de genodigden van het Bisdom en de priesters van het Dekenaat Kerkrade, die door Rolduc zijn geinviteerd voor deze dag, tenslotte ook met Directeur en leraren van Rolduc aan een feestelijke maaltijd. Tijdens dit diner heeft de Bisschop in een korte toast Rolduc en zijn Directeur bedankt voor alles, wat het Klein-Seminarie in het afgelopen jaar voor het Groot-Seminarie heeft gedaan.

Onze oud-leraren, Mgr. Dr. P. J. M. van Gils en Pastoor H. Wismans, zullen enige dagen onze gasten blijven.

6 Augustus. Om half negen zingt de Kerkrade neomyst Frans van der Meulen in onze Kerk een solemnele Hoogmis. Hij wordt daarbij geassisteerd door zijn Heerroom, onzen Directeur, als presbyter assistens, door zijn neef F. Hendriks, leraar van het Bisschoppelijk Col-

lege te Weert, als diaken en door L. Augustus als subdiaken.

De 2e en 3e jaars Seminaristen gaan op vakantie en nemen dus afscheid van Rolduc. Ook Prof. Keulers en Terstappen verlaten ons vandaag.

Enkele Amerikaanse trucks willen Rolduc binnenrijden, maar worden door de Rolducse wacht, die nog steeds in functie is, ingelicht over het feit, dat Rolduc geen Amerikaans territorium meer is.

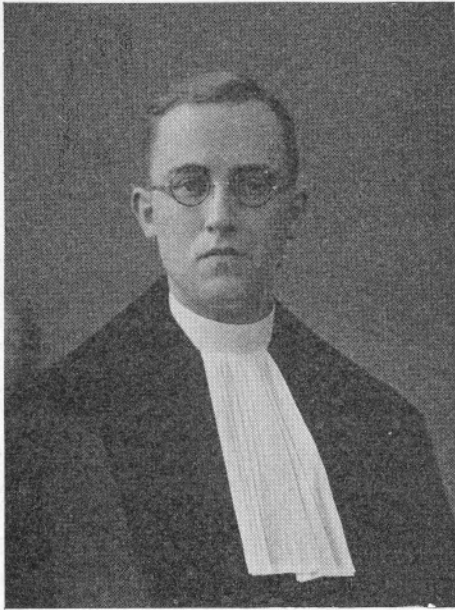
's Avonds komen de nieuwe Priesters weer allen terug. Zij zullen hier de eerste week na hun H. Wijding doorbrengen. President Ferron zal hun in deze dagen Pastoraal geven en Prof. Hanssen zal enige daarmee samenhangende kwesties uit 't Kerkelijk Recht voor hen bespreken, (Alles bij elkaar een cursus tot „inleiding in 't volle leven" !)

De oud-voortrekkers van de Ailbertus-stam, waarvan gisteren verschillenden in Rolduc waren om de H. Wijding van twee collega's bij te wonen, gaan vandaag met de heren van Can en

Damen kamperen op een terrein van „Huize Loreto” te Simpelveld.

7 Augustus. Vandaag is het vijftig jaar geleden, dat het gebeente van Ailbertus d'Antoing, den eerbiedwaardigen Stichter van Rolduc, naar onze crypte werd overgebracht. De grote luister, waarmee dat gebeurde, staat beschreven in Corten's „Rolduc in Woord en Beeld”, blz 11-12.

De geallieerden willen het einde van de oorlog tegen hun laatsten tegenstander Japan forceren. Op Hiroshima, de grootste garnizoensstad van Japan, heeft men een nieuw type bom, de z.g.n. atoombom geworpen. De aangerichte verwoestingen moeten ontzettend zijn — ook psychisch is dit een geweldige schok!

Prof. Dr. F. L. R. SASSEN

In de kranten wordt de benoeming bekend gemaakt van onzen oud-leraar, den Nijmeegsen Hoogleraar, Prof. Dr. Ferd. Sassen, tot Directeur-Generaal van het Onderwijs aan het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. Rolduc biedt hem oprechte gelukwensen aan; in Nijmegen zal dit nieuws door de toch reeds zo zwaar getroffen Universiteit met gemengde gevoelens worden vernomen.

9 Augustus. Na enige prettige dagen, waarin de oude vriendschap weer vernieuwd werd, gaan de oud-stamleden van „Ailbertus” te Sim-

pelveld uit elkaar . . . Ce n'est qu'un au revoir, mes frères!

Japan krijgt de ene slag na de andere: gisteravond werd bekend, dat ook Rusland zich vanaf heden in staat van oorlog met Japan zal beschouwen. De algemene opvatting is, dat het nu niet lang meer kan duren.!

10 Augustus. De Ministerraad heeft besloten voor de toekomst de dag der Duitse capitulatie, de 5de Mei, als nationale feestdag in te stellen.

11 Augustus komt dan het bericht van Japan's capitulatie. Dit is het einde van de oorlog — Gode zij dank! Wij blijven er voorlopig nog maar voor bidden, dat er nu *vrede* moge komen.

12 Augustus. Voor de Culturele Kring „Het Land van Rode” te Kerkrade wordt hedenmiddag om 5 uur door den Culturelen Adviseur, Mhr. Bohnen, een plechtig Lof gecelebreerd in onze Kerk, om Gods zegen te vragen over het land van Rode. Onder het Lof wordt bij de zeer talrijke aanwezigen gecollecteerd voor de Gemeenschapsdienst Kerkrade. De Gregoriaanse gezangen worden uitgevoerd door het Kerkelijk Zangkoor en de Schola Cantorum van de Holz, onder leiding van den Heer L. Geuskens. Na het Lof is er een Koor- en Orgeluitvoering, die een groot succes is geworden.

Nico Zeyen jr. speelt met toewijding en bravuur een in verschillende werken technisch lang niet gemakkelijk orgelprogramma. Tussen het orgelconcert door zingen beide koren, met harmoniumbegeleiding van dhr. Jacq. Slangen, enige delen uit de „Missa Brevis” van Palestrina en de „Missa Secunda” van Jaap Vranken, alsook het „Ave Maria” van Arcadelt. Rolducse oren kan deze meerstemmige zang meer bekoren dan het Gregoriaans, maar wij zijn wellicht verwend door het uitstekende Gregoriaans, dat wij in de laatste tijd van de Seminaristen hebben gehoord.

13 Augustus. Het gehele huis is eigenlijk haast tegelijk door de Zusters in de schoonmaak gestopt; er wordt geweldig gewerkt. Men heeft intussen uitgerekend, wanneer men zo ongeveer klaar kan zijn, en daarom gaan de mededelingen over het nieuwe schooljaar op de post. Het voornaamste is wel: 18 September worden de leerlingen verwacht!

Onze oud-leerling, Dr. A. M. J. Chorus, is benoemd tot lector aan de faculteit der letteren en wijsbegeerte te Nijmegen voor het geven van onderwijs in paedagogiek en didactiek — een leeropdracht, die hij van Prof. Sassen overneemt.

14 Augustus gaan de Priesters van het Seminarie op vakantie en verlaten dus ook Rolduc voorgoed. Daarmee is een korte, maar mooie episode in het bestaan van Rolduc afgesloten. Ook de Hoogeerw. Heer President en Prof. Hanssen nemen afscheid van ons huis.

De Philosophie te Weert

FEBRUARI—JULI 1945

Eind Januari 1945. Zuid-Limburg tot even benoorden Sittard was in September bevrijd, een deel van Noord- en Midden-Limburg enkele maanden later, maar het hart van de provincie, de Bisschopsstad Roermond, en de oostelijke Maasoever, van Roermond tot Mook, was nog in handen van den vijand. De verbinding tusschen de bevrijde deelen van Limburg liep over Belgisch grondgebied. Voor de studenten der philosophie in het land van Weert en de Peel was het vrijwel onmogelijk, Rolduc te bereiken, en daar was trouwens zooveel ruimte door de gasten van overzee en door de studenten van het Groot-Seminarie ingenomen, dat voor hen nauwelijks meer plaats te vinden zou zijn.

Van Directeur H. van der Mühlen is toen het initiatief uitgegaan om voor deze „Noorderlingen” een mogelijkheid te scheppen, hun studie voort te zetten. Door de spontane en krachtadige medewerking van Directeur P. Moors kon deze mogelijkheid in het Bisschoppelijk College te Weert worden verwerkelijkt. Weliswaar was dit College grootendeels door Engelsche troepen bezet en was in een ander deel der gebouwen een Roode-Kruis-hospitaal ondergebracht, zoodat slechts aan externen om den anderen dag les kon worden gegeven, maar de Directeur rekende deze moeilijkheden niet en wist binnen enkele dagen bij particulieren in de stad voor alle filosofen nachtverblijf te vinden. De dag kon echter van 's morgens vóór de H. Mis tot 's avonds half tien op het College worden doorgebracht; ook de maaltijden werden, aanvankelijk in een lokaal in den kelder, op het College gebruikt.

Op 9 Februari werd met de lessen begonnen. Het aantal studenten der Supérieure bedroeg 16, van wie één na Paschen de studie staakte; in Mei voegden zich hierbij nog 2 zoo juist uit Duitschland teruggekeerden, later nog een gepatriëerde uit Leeuwarden. De Inférieure was aanvankelijk 10 man sterk; met dit tiental kwamen nog 2 fraters van de Congregatie van den H. Geest de lessen volgen; na de bevrijding

van den rechter Maasoever steeg het totaal aantal tot 14, na die van de beide Hollanden tot 15.

Het onderwijs in de psychologie en de geschiedenis der philosophie werd opgedragen aan ondergeteekende, die na Paschen ook de theodicee en de kerkgeschiedenis voor zijn rekening nam. Pater A. Rijnen C. S. Sp. doceerde de logica, later de cosmologie, Pater Falco Wage-mans O. F. M. de ethica. Na Paschen werd door Directeur P. Moors les gegeven in de economie, door Dr. W. van Lammeren, arts te Weert, in de biologie. Het aantal totale lessen bedroeg vóór Paschen voor beide klassen 18, na Paschen 16 uren per week. Mhr. P. Vullingsh werd belast met de geestelijke leiding.

Er is van het begin af hard gewerkt om den verloren tijd voor zoover mogelijk in te halen. Was aanvankelijk de ruimte door de bezetting der gebouwen beperkt, na Paschen konden de filosofen beschikken over een ruime recreatiezaal en twee klassen, tevens studiezaal. Na Pinksteren gebruikten zij de maaltijden met de inmiddels teruggekeerde internen in de groote eetzaal.

De tradities van de Rolducsche philosophie werden zooveel mogelijk gehandhaafd. Een president werd aangesteld. De Academie vergaderde geregeld onder leiding van Mhr. G. Houben. Een koor van filosofen onder leiding van Mhr. H. Litjens verzorgde de kerkelijke diensten. 's Zaterdagavond werden de Completen gezongen. Elken dag vóór het diner was er een kwartiertje adoratie, elken avond lof. Er werd gevoetbald en hockey gespeeld: Panta Rhei hield zijn oude roem hoog. Elken middag was er gelegenheid voor een korte wandeling. Verschillende lezingen en voordrachtavonden in de aula van het College konden worden bijgewoond. In het wintertrimester werden door de goede zorgen van Mhr. J. Maes ontwikkelingsavonden georganiseerd, waar ook enkele studenten uit de stad aan deel namen.

Het feest van St. Thomas op 7 Maart werd gevierd met een plechtige H. Mis en een acadie-

mische zitting. Op Zaterdag 24 Maart waren wij getuigen van den overtocht van de ontzaglijke geallieerde luchtvloot, die den overgang over den Rijn ging forceeren; op Dinsdag 4 Mei, 's avonds omstreeks kwart vóór negen, beleefden wij het onvergetelijk moment van de algeheele bevrijding van ons vaderland: nog vóór de klokken van de St. Martinus kerk begonnen te luiden, weerklonk op de speelplaats van het College het eerste Wilhelmus, gevolgd door een hartgrondig Te Deum in de kapel. De bevrijdingsfeesten werden op passende wijze meegevierd; de eerste dag werd reeds opgeluisterd door een revue, door de filosofen in der haast in elkaar gezet en met veel animo gespeeld. Het naamfeest van Directeur Moors op 29 Juni gaf aan de tijdelijke bewoners van het College een welkome gelegenheid om hun dankbaarheid jegens hun gastheer onder woorden

te brengen. 's Avonds gaven de filosofen een opvoering van „De hoed van Italiaansch stroo". Het stuk genoot grooten bijval en werd 's Zondags daarna nog eens gespeeld voor de „pleegouders" der studenten en voor de familie van de externen van het College.

Op 11 Juli werd dit uitzonderlijke studiejaar gesloten met een plechtig Lof met Te Deum, gevolgd door een bescheiden prijsuitdeeling, waarbij docenten en studenten van elkaar afscheid namen. Den volgenden morgen verlieten de filosofen dankbaar en voldaan, maar niet zonder weemoed het College, dat hen vijf maanden zoo gastvrij had geherbergd. Een episode in de geschiedenis van het Bisschoppelijk College van Weert en van de philosophie van ons Bisdom was afgesloten.

Nijmegen.

Dr. Ferd. Sassen.

EINDDIPLOMA'S

SCHOOLJAAR 1944—1945

Hebben met goed gevolg afgelegd:

Het toelatingsexamen tot de studie der Philosophie,

alle leerlingen der 6de klas van het Seminarie:

Castro Jan, van Maastricht.
Crapels Jozef, van Nuth.
Huijts Frans, van Voerendaal.
Knops Matthieu, van Simpelveld.
Lemmens Frans, van Maastricht.

Penders Hubert, van Voerendaal.
Ritzerfeld Frans, van Kerkrade.
Ruiters Joseph, van Kerkrade.
Schneider Laurent, van Delden.

Hebben ontvangen:

I. Het Einddiploma van het Gymnasium :

Afd. A.

Castro Jan, van Maastricht.
Crapels Jozef, van Nuth.
Huijts Frans, van Voerendaal.
de Goede Jan, van Soesterberg.
Knops Matthieu, van Simpelveld.
Penders Hubert, van Voerendaal.
Ritzerfeld Frans, van Kerkrade.
Ruiters Joseph, van Kerkrade.
Schneider Laurent, van Delden.

Afd. B.

van Amersfoort Steef, van Den Helder.
Augustus Jan, van Kerkrade.
Bergstein Nico, van Kerkrade.
Bergstein Peter, van Lutterade (Geleen).
Crijns Alfons, van Voerendaal.
Frantzen Jozef, van Kerkrade.
Hoefnagels Albert, van Bleyerheide (Kerkrade).
Poyck Guus, van Kerkrade.
Widdershoven Guy, van Hoensbroek.

II. Het Einddiploma der Hogere Burgerschool

Afd. A. :

van Alphen André, van Den Helder.
Bos Johan, van Kantens (Rottum).
Lion Govert, van Batavia.
Peeters Frans, van Weert.
Savelkoul Victor, van Geleen.

Afd. B. :

de Bakker Piet, van Walsoorden (Hontenisse).
Bergstein Aloys, van Kerkrade.
Bögels Joseph, van Rumpen (Brunssum).
Brinkmann Ernst, van Deventer.
Busch Ton, van Dordrecht.
Dechesne George, van Enschede.
Hermanns Otto, van Kerkrade.

van der Heyden Leo, van Kerkrade.
Kaldenbach Piet, van Hoorn.
van der Lande Paul, van Deventer.
Mali Carel, van Curaçao.
Mulder Antoon, van Utrecht.
Mulder Bernard, van Bathmen.
van Oorschot Henk, van Heeswijk.
Opfergelt Frits, van Eygelshoven.
de Rooy Piet, van Enschede.
Rouing Piet, van Enschede.
Ruijs Piet, van Woerden.
Scholtens Wim, van Kloosterburen.
Vorage Constant, van Kerkrade.
Wiertz Gerard, van Kerkrade.
Windels Piet, van Heerlen.
Wijffels Jacques, van Westdorpe.
Wortelboer Gerard, van Groningen.

JAARVERSLAGEN

De Maria-Congregaties

CONGREGATIE VAN ONZE LIEVE VROUW
ONBEVLEKT ONTVANGEN

en

ONZE LIEVE VROUW BOODSCHAP

Bestuur :

- A. Deumens, Directeur.
- A. Dohmen, Prefect.
- J. Ruiters, 1ste Assistent.
- J. Billekens, 2de Assistent.
- J. Offermans, Raadslid.

Met innige gevoelens van grote dankbaarheid en oprechte vreugde schrijven wij het verslag van onze Maria-Congregaties over het jaar 1944 — 1945.

Met grote dankbaarheid, omdat wij ondanks

de oorlogsmoeilijkheden behoorlijk hebben kunnen doorwerken, met oprechte vreugde, omdat de leden zo trouw de vergaderingen bijwoonden, zo stipt hun plichten hebben vervuld en er dit jaar zoveel moois in onze congregatie is gebeurd.

Na de Kerstvacantie konden wij in Januari 1945 onze eerste bijeenkomst houden. Van toen af vergaderden de seniores der seminaristen elke 14 dagen, de andere leden elke vier weken.

Als oorlogswinst kunnen wij boeken, dat ons oratorium als congregatiekapel in gebruik kwam niet enkel om te vergaderen, maar ook om O.L. Heer tussen de lessen in even goede dag te gaan zeggen en er de dagelijkse gebeden van de congregatie te verrichten. De leden voldeden in dezen zeer goed aan het verzoek van hun directeur.

Een goede maatregel was verder dat de se-

minaristen van de 4de klas van het Gymnasium gevoegd werden bij die van de 5de en 6de klas om samen de afdeling der seminaristen te vormen.

Wegens ziekte van den Z. E. Heer Directeur van der Mühlen en evacuatie van Mhr. J. Damen werden de vergaderingen voor alle leden van beide congregaties gehouden onder leiding van Mhr. A. Deumens. Deze behandelde de grote waarde van het gebed, het offer, de regelmatige biecht en de veelvuldige H. Communie. Deze onderwerpen werden in verband gebracht met de bijzondere omstandigheden der leden, die allen de steun misten van het internaatsleven, en met het lijden van onze nog niet bevrijde landgenoten. Ten slotte werd dit levensprogram van bidden offeren, biechten en communiceren gezet in het kader van een echt kinderlijke, vertrouwvolle Maria-verering. Bij de seniores der seminaristen werd gesproken over roeping, verheven schoonheid van het priesterschap, meditatie enz.

Het ledental groeide naarmate meer delen van ons land vrij kwamen van oorlogsgeweld.

Het steeg tot 98, waarvan 51 seminaristen. Op 27 Juni deden 22 leden hun opdracht, te weten 15 in de congregatie van Onze Lieve Vrouw Onbevlekt Ontvangen en 7 in die van Onze Lieve Vrouw Boodschap. Hierbij hield de Directeur van Rolduc een warm gevoelde toespraak, Maria voorstellende als degene tot wie de congregatieleden in al hun noden kunnen gaan, vooral in deze moeilijke tijden.

Ook de theologanten en filosofen hadden regelmatig hun veertiendaagse vergadering onder leiding van den Directeur van Rolduc. Wegens de late bevrijding van het Groot Seminarie van Roermond zetten de theologanten van het 4de, 3de en 2de jaar hun studies voort te Rolduc. Aangezien zij allen oud-leden van de congregatie van Maria Onbevlekt Ontvangen zijn, hielden zij hun veertien-daagse bijeenkomsten samen met de filosofen van het 2de jaar in het oratorium. Als hoofdthema werd behandeld de priesterlijke volmaaktheid.

Alles bij elkaar genomen hebben onze congregaties dus een zeer mooi jaar gehad.

A. D.

Missievereniging „Rolduc”

Opgericht 23 Maart 1919.

Jaarverslag 1944—1945

Bestuur :

Sjef Quaedvlieg, voorzitter.	
Jan Augustus, vice-voorzitter.	
Jacq Held, secretaris.	
Huub Penders,	} bestuursleden.
Frits Adams,	
Justin Offermans,	
J. Janssen, moderator.	

Moest onze Missievereniging haar zilveren bestaansfeest verleden jaar nog vieren in oorlogstijd, ook dit verslag kan nog niet handelen over een verenigingsjaar gelijk vroeger vóór de oorlog ; ja zelfs heeft onze vereniging niet kunnen werken zoals ze dit deed in de voorbije oorlogstijd. Wel werd bij het aarzelende beginnen van het schooljaar in November 1944 door de aanwezige bestuursleden en den moderator de mogelijkheid van een normaal verenigingsleven onderzocht.

Doch men kwam al gauw tot het inzicht, dat dit niet ging. De goede veranderingen van werkwijze, die in het vorig jaarverslag al werden vermeld, konden daarom ook nog niet volledig tot uitvoering komen. Alleen voor de filosofen waren vrij regelmatig missievergaderingen mogelijk, terwijl het voor de leerlingen van Gymnasium en H.B.S. gedurende het gehele schooljaar onmogelijk bleef. Bij dezen werd op een andere wijze de missie-ijver opgewekt. We zullen een en ander thans in chronologische volgorde nader aangeven.

Na de terugkeer van de evacuatie in begin October bleken alle eigendommen van onze Missievereniging gelukkig behouden. In November kon het schooljaar voor enkele klassen van externe leerlingen geopend worden. Onze tweedehandsboekhandel begon direct zijn verkoop ; iets later werd ook de uitleenbibliotheek weer open

gesteld. Maar daarmee is dan ook de gehele werkzaamheid van de vereniging tot aan de Kerstvacantie aangegeven. Toen het aantal klassen en leerlingen wat uitgebreid was, werd opnieuw beraadslaagd over wat mogelijk was. Het gevolg daarvan is geweest, dat voor de filosofen gewone vergaderingen gehouden werden. Hierover aanstonds meer. Voor de andere leerlingen zou de moderator een maandelijks toespraak houden over onze missieplichten en over de intenties van het Apostolaat des Gebeds. Door middel van het A.d.G., dat niet zonder reden vooral in de laatste jaren zo intensief bevorderd was bij de leerlingen, kon de missiegedachte goed levend gehouden worden. Omdat contact met het Nationaal Bureau te Nijmegen nog niet mogelijk was, liet het bestuur drie duizend prentjes drukken met de maandelijks intenties van 1945. De prentjes werden onder de leerlingen verspreid, maar gingen voor het allergrootste gedeelte naar enkele naburige parochies en kloosters. Onze Missievereniging meende daarmee een positieve daad van missieactie te stellen in een tijd, waarin nog zoveel andere actie stil moest blijven liggen.

Ondertussen was Rolduc ook tijdelijk Groot-Seminarie geworden. De Missievereniging van het Groot-Seminarie kon daarmee haar werkzaamheden weer beginnen. Wij stelden haar bereidwillig onze bibliotheek ter beschikking, aangezien zij van haar eigen bibliotheek in Roermond nog afgesloten was. Ook op andere wijze kon onze Missievereniging bij voorkomende gelegenheden haar medewerking verlenen.

Bij het begin van de filosofie-cursus in Februari werd ook weer het werk van de eerste afdeling hervat. De missionaire vorming, die hier terecht als een noodzakelijke aanvulling bij de geestelijke ontwikkeling der toekomstige priesters beschouwd wordt, werd zo goed mogelijk aangepakt. Op de verleden jaar ingeslagen weg werd voortgewerkt. De missiologie-lessen werden weer op uitstekende wijze gegeven door den Z.E. Heer W. Meys. Naast deze lessen werden regelmatig gewone missievergaderingen gehouden ondanks het feit, dat tijd en gelegenheid hiervoor dikwijls slechts met moeite gevonden konden worden. Alleen in deze afdeling heeft onze Missievereniging dan ook in feite op de gebruikelijke wijze kunnen werken. Omdat het bestuur van de eerste afdeling onvolledig aan-

wezig was, nam Martin Lücker bereidwillig de functie van secretaris op zich, die hij op voortreffelijke wijze vervulde. Op de vergaderingen werden iedere maand de missieintenties van het A. d. G. door den Z.E. Heer Moderator of door een der leden in de vorm van een lezing behandeld. Er werden bovendien ook nog de volgende lezingen gehouden :

Priesterstudent en Missiegeest.

Het vraagstuk van de inheemse clerus. Zoals men ziet waren de beide lezingen van meer algemene strekking, Zij waren goed verzorgd. Vooral de lezing waarin het voor ons zo belangrijke onderwerp: „Priesterstudent en Missiegeest” behandeld werd, verdient een bijzondere vermelding. Het aantal lezingen lijkt gering, maar men bedenke, dat ook de maandintenties in grote lezingen werden uiteengezet, en verder, dat deze afdeling slechts een half jaar bezig was met slechts 13 leden. Het kleine aantal leden maakte het ook mogelijk te vergaderen met weinig formaliteiten: Aandacht en medewerking waren goed, hoewel er weinig gedebatteerd is. Alle filosofen namen deel aan de altaarwacht.

De bibliotheek had evenwel meer aandacht mogen hebben van allen. Het extern-zijn van de leerlingen kan dit tekort gedeeltelijk verklaren, maar voor onze missionaire vorming blijft het nu eenmaal noodzakelijk, dat er ook door de lectuur enige kennis opgedaan wordt van het missiewerk.

Niet alleen de vergaderingen van de tweede afdeling, maar ook de algemene vergaderingen moesten dit jaar achterwege blijven.

De opbrengst van de boekhandel ligt dit jaar heel wat lager dan het record van het vorig jaar. Eerst aan het einde van het verenigingsjaar poogden wij enige donateursgelden te innen.

In de Koloniale Missieweek werden de jongens door affiches aan hun bijzondere plicht van gebed en offer voor de missionering van onze Overzeese Gebiedsdelen herinnerd.

Tenslotte ons financieel verslag :

Voortplanting des Geloofs	f. 100,—
Sint Petrus Liefdewerk	f 250,—
H. Kindsheid	f 25,—
Bibliotheek en tijdschriften	f 71,10
Apostolaats des Gebeds	f 49,03
Diversen	f 29,10
Totaal :	f 524,23

Wanneer Rolduc in September 1945 zijn normaal leven weer zal hebben hervat, dan hopen wij, dat ook onze Missievereniging weer geheel en al haar plaats en functie in dat leven kan gaan innemen. Thans is het voor ons een vol-doening, dat dit jaar geen hiaat behoefde te zijn in de lange reeks van jaren, waarin onze Missie-vereniging te Rolduc werkte. Het volgend jaar

hopen wij onze actie weer ruimer te kunnen ontplooiën en deze spoedig op te voeren tot de hoogte, die zij in de laatste jaren bereikte. Want de te lenigen nood zal groot zijn en onze mede-werking aan het Missiewerk is meer dan ooit onmisbaar.

HET BESTUUR.

Woensdag 2 Mei

Plechtige viering van het
Veertig Jarig Priesterfeest van den
Zeer Eerw. Zeergel. Heer
Dr. W. Jacobs
1905 — 8 April — 1940

10.00 uur. *Plechtige Hoogmis* tot dankzegging
op te dragen door den jubilaris met assistentie.
Uitgevoerd wordt de „Missa in Festis Duplicibus”,
Auctore Lucinio Refice.
Te Deum.

11.45 uur. *Huldiging* in de aula.

1. Huldigingsmars van E. Grieg. Orkest o.l.v. J. Noé.
2. Vers Ger. Cremers.
3. Lof van den Heer — Rob. Franquinet. Hub. Penders.
4. Marinarella, ouverture van J. Fucik. Orkest.
5. Felicitatie namens de leerlingen. P. van den Baar.
6. Sint Cecilia.
Bewaart, Heer, Holland. (Canon) } Koor van
Wie was diegene, die die } Theologanten.
loverkens brak.
7. Interview Leerlingen van V.H.B.S.
8. Slavische Rhapsodie van J. Friedeman Orkest.
9. Toespraak door den Zeer Eerw. Hooggel. Heer Directeur.
10. Jubilaris.
11. Lève Rolduc. - Aan U, o Koning der Eeuwen.

3.45 uur. Zanguitvoering door De Nachtegalen
van Meerssens Basiliëk onder leiding van
Huib Voncken, Pr.

PROGRAMMA:

1. Sacerdos in aeternum *A. Smijers*
ter ere v. d. jubilaris.
2. Hodie Christus natus est. *J. P. Sweelinck*
3. Quem vidistis. *O. Lassus*
4. Adoramus (3 st. Knapenk.) *O. Lassus*
5. Verbum Caro (3 st. Mannenkoor). *O. Lassus*
6. Laudate Dominum. *J. P. Sweelinck*
7. Justorum animae *O. Lassus*
8. Ave Maria. *Max. Celis*

NA DE PAUZE:

1. Jubileumlied *Max. Celis*
2. Wiegeliëd *W. A. Mozart*
3. Ten little nigger boys
4. Des winters als 't regent
5. Some where (duo)
6. Viele goldne Sternlein (solo)
7. Die winter is vergangen
8. Den Uil *Alph. Diepenbrock*
9. Donau-Wals *J. Straus*
10. Mars *H. Voncken*

Aan de vleugel Max. Celis.

Zondag 1 Juli

Toneel, Muziek, Zang, Voordracht
aangeboden door de leerlingen
van Rolduc

PROGRAMMA.

Opening.
Adieu Rolduc — In memoriam W.E.Z.G.
Heer Paul Geurts en Martin van den Broek.

1. Norma, ouverture van Bellini.
Orkest o.l.v. J. Noé.
2. Wilhelmus van Nassouwe — Voordracht.
Hub. Penders.
3. *Wie waagt, die wint*. Klucht in een bedrijf.
Opgevoerd door leerl. van Gym. en H.B.S.
4. Wiener Blut van J. Straus Orkest.
5. Behang. — Voordracht: Steef v. Amersfoort.
6. Kerkraads Praatje. — Dialoog.
Henk van Oorschot
en Toon Vercauteren.
7. Neapoliani — Ständchen Orkest.
8. Dona nobis pacem }
Allen die willen naar Island } Koor van
gaan } Theologanten
Ik voer laatst over zee }
9. *De tolk die geen Engels kent*.
Blijspel in een bedrijf door Tristan Bernard,
opgevoerd door studenten in de filosofie.

Rolduc's leerlingen danken Kerkrade.

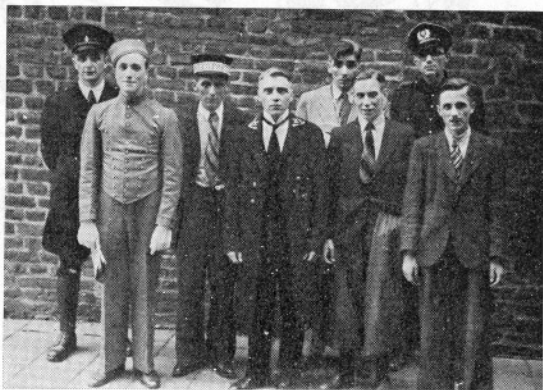
Eén bijzondere toon weerklonk door de muziek en zang, één woord overstemde toneel en voordracht: dank! Zowel de president van de filosofen bij de opening als Mhr. de Directeur aan het slot legden er de nadruk op, dat toneel en muziek niet het voornaamste waren van deze avond, maar dat het ging om de uiting van onze dankbaarheid. Mgr. Lemmens, Directeur en leraren van Rolduc, priesterstudenten en niet-priesterstudenten, allen waren even blij met de gastvrijheid door Kerkrade aangeboden.

En als een klein bewijs hiervan werd deze avond gegeven, een afwisseling van ernst en vrolijkheid.

Na het Wilhelmus, dat langzaam en met slechts enkele gebaren zeer goed werd voorgedragen, kwam een klucht in één bedrijf: *Wie*

waagt, die wint. Een goed gespeeld stuk, dat vooral bij de jongens in de smaak viel en waarvan we de spelers nog graag eens op het toneel terug zien. Een volgende voordracht ging over behang. Wat zeg ik? Behang? Was het maar behang! Het was een samensmeltel van ronde rollen visgraat met vierkante bloemenmatjes of iets dergelijks. Maar de zaal heeft gebruld van het lachen. Goed zo, Steef! Het Kerkraads praatje, dat toen volgde, ging, daar ik me

pas een week aan de bronnen van deze taal had mogen laven, boven mijn pet. Maar enige deskundigen hebben me verteld, dat de twee linguïsten heel goede moppen hebben verteld. Op verdienstelijke wijze zong daarna het Groot Seminarie-koor het *Adieux à Rolduc*; *Dona nobis pacem* en twee meer wereldlijke liedjes. Als het laatste, maar zeker niet het minste nummer werd opgevoerd het blijspel van Tristan Bernard: *De tolk, die geen Engels kent*, vertaald en up to date bewerkt door een der leraren van Rolduc. Een bijzonder goed en vlot gespeeld stuk, waarmee de filosofen een flink applausje binnenhaalden. De verschillende nummers werden prettig afgewisseld door enkele mooie nummers muziek van een orkest onder leiding van Mhr. J. Noé.

Alles bij elkaar een avond die bewees, dat Rolduc met zijn „Alaaf Kirchrão" geen holle phrase bedoelde, maar een uiting van werkelijk oprechte dankbaarheid.

SCHOOLJAAR 1944—1945

Lerarencorps

I. Priesterleraren.

van der Mühlen Drs. H. J., Directeur.
(Benoemd 1913, Dir. 1940).

Jacobs Dr. J. W. J. J. 1905.

Everts Dr. P. S. 1912.

Deumens Dr. A. L. I. 1913.

Sittarz Drs. W. F. J. 1914.

Reijnen Drs. H. M. H. 1915.

Smits A. M. I. H. 1916.

Zuylen A. H. H. J. 1922.

Stroux Drs. F. A. A. 1923.

Boosten Dr. J. P. 1924.

Turlings H. J. H. 1924.

Pop Dr. L. J. J. 1926.

Huysmans Dr. R. H. A. 1927.

Castermans Drs. P. G. F. 1928.

Janssen A. J. A. 1928.

Titulaer Drs. J. J. B. 1929.

Bohnen J. H. J. 1930.

Damen J. W. L. 1932.

Geurts Dr. P. H. J. M. 1932. †

Janssen J. A. E. J. 1932.

Jansen J. E. P. M. 1933.

Meisen P. J. W. 1934.

Flecken J. J. 1935.

Vogels Drs. J. A. H. 1935.

Waterval J. M. J. 1935.

Senden Drs. J. F. J. E. 1936.

Coenen H. C. 1937.

Houben P. J. 1937.

Heynen P. J. H. 1938.

Schrijen J. H. 1938.

Beiten G. C. J. 1940.

Janssen Ch. A. I. 1942.

Meys Drs. W. 1943.

Franssen H. G. J. M. 1940.

Bessemers H. L. 1941.

Meertens A. H. Chr. 1941.

Lemmens H. H. 1942.

Timmermans A. B. J. 1942.

van Hees G. 1944.

Hommes G. P. 1944.

II. Lekenleraren.

Eck P. J. A. 1910.

Willems G. H. 1926.

van Can Dr. H. L. M. 1928.

Burgers Dr. W. A. M. 1929.

de Groot C. A. J. 1930.

Selman Dr. J. 1933.

Léger G. J. M. 1935.

van Loo E. M. 1939.

Smeets W. H. 1941.

Zwanikken Drs. J. G. C. 1943.

Müller W. Ch. E. 1944.

III. Onderwijzer voorb. school.

van der Heyden A. C. J. 1922 (Hoofd).

IV. Muziekleraren.

Zeyen P. 1901.

Noé J. H. 1937.

Leerlingen van het schooljaar 1944—1945

Philosophie Supérieure

Cursus gegeven te Rolduc

van den Baar Piet, Sittard.
Bauwens Martin, Meerssen.
Coenen Harry, Sittard.
Crijns Leo, Nuth.
Diederens Jan, Schinveld.
Eggen Hub, Hoensbroek.
Hamers Hub, Maastricht.
Houben Hubert, Heerlen.

Kremer Joseph, Vaals.
Lücker Martin, Heerlen.
Moonen Joseph, Hulsberg.
Quaedvlieg Joseph, Noorbeek.
van Ratingen Jan, Sittard.
Simons Jo, Maastricht.
van Sloun Henri, Born.
Smeets Dolf, Roermond.

Cursus gegeven in het Bisschoppelijk College te Weert

Adams Frits, Hunsel.
 Crasborn Hub, Thorn.
 Geelen Leo, Hunsel.
 Gerardts Ben, Meterik (Horst).
 Haenen Jacques, Sevenum.
 Hendriks Piet, Venray.
 Henkens Chris, Weert.
 Janssen Ben, Meterik (Horst).

Lemmen Matthieu, Meterik (Horst).
 Lenders Jan, Kessel.
 Meeuis Piet, Ospel.
 Okhuysen Harry, Venlo.
 Raemaekers Leo, Weert.
 Sillekens Harry, Leveroy.
 Steerneman Henny, Venray.
 van Tuel Frits, Weert.

Philosophie Inférieure

Cursus gegeven in het Bisschoppelijk College te Weert

Brentjens * Harry, Haelen.
 van den Eijnden * Jan, Weert.
 Goumans Ben, Venray.
 van Kempen Wim, Leunen (Venray).
 Kierkels * Gerard, Heythuizen.

Lemmen Piet, Venray.
 Teuwen * Jan, Stramproy.
 Timmermans Ben, Horst.
 Visschers * Piet, Budel.
 van de Wouw * Gos, Nederweert.

Cursus gegeven te Heerlen

Benders Piet, Heerlen.
 Crolla George, Valkenburg (L.).
 Frenken * Joop, Oirsbeek.
 Haas Harry, Schaesberg.

Laudy * Theo, Sittard.
 Schmitz * Jacques, Heerlen.
 Schröder André, Heerlen.
 Spiertz * Jos, Nieuwenhagen.
 Wiertz Peter, Schaesberg.

*) Nieuwe leerlingen van het schooljaar 1944-45.

Cursus gegeven te Maastricht

Cobben Pierre, Maastricht.
Heijns Ben, Maastricht.

Ruland * Louis, Maastricht.

Seminarie-Gymnasium

6de Klas.

van Amersfoort Steef, Den Helder.
Augustus Jan, Kerkrade.
Bergstein Nico, Kerkrade.
Bergstein Peter, Lutterade (Geleen).
Castro Jan, Maastricht.
Crapels Jozef, Vaersrade (Nuth).
Crijns Alfons, Voerendaal.
Frantzen Joseph, Kerkrade.
Huijts Frans, Voerendaal.

Hoefnagels * Albert, Bleyerheide (Kerkrade).
Knops Matthieu, Sijpeld.
Lemmens * Frans, Maastricht.
Penders Hubert, Voerendaal.
Poeyck Guus, Kerkrade.
Ritzerfeld * Frans, Kerkrade.
Ruiters Joseph, Kerkrade.
Schneider Laurent, Delden.
Widdershoven Guy, Hoensbroek.

5de Klas.

Bergsma Joop, Rotterdam.
Buck Joseph, Bleyerheide (Kerkrade).
Dohmen Guus, Kerkrade.
Drenth Jan, Kerkrade.

Essink Jan, Oldenzaal.
Frantzen René, Kerkrade.
Goossens * Albert, Clinge.
Huntjens Harry, Valkenburg (L.).

Lenders Hubert, Eygelshoven.
 Matti Jo, Kerkrade.
 Oomen Kees, Den Hout.
 Ringens * Willy, Chèvremont (Kerkrade).

Simons * Leo, Chèvremont (Kerkrade).
 Sprokel Nico, Kerkrade.
 Sterk * Frans, Kerkrade.
 van Wersch Jan, Kerkrade.

4de Klas.

Billekens Jan, Sevenum.
 Held Jacques, Bleyerheide (Kerkrade).
 Hulsman Willy, Welten (Heerlen).
 Janssens Servais, Schaesberg.
 Kallen Denis, Noorbeek.
 Michels Leo, Terwinselen.
 Minke Frans, Waalwijk.

Offermans Justin, Kerkrade.
 Ploemen Willy, Mechelen (Wittem).
 Veraart * Han, Kerkrade.
 Vercauteren Antoon, Clinge.
 Vliegen * Hein, Kerkrade.
 Vijgen Gerard, Ubach over Worms.
 Widdershoven Jos, Hoensbroek.

3de Klas.

Berger Paul, Terwinselen.
 Botterweck Joseph, Mechelen (Wittem).
 Bück * Hein, Kerkrade.
 Fey * Ton, Kerkrade.
 Frantzen Joseph, Kerkrade.
 Goltstein Gerrie, Kerkrade.
 Hoefnagels * Willy, Bleyerheide (Kerkrade).
 Leijgraaf Frans, Oosterhout.

Limpens Hub, Chèvremont (Kerkrade).
 Oomen Wim, Den Hout.
 Roelofs Michel, Sittard.
 Rompen Louis, Mamelis (Vaals).
 Sterk Jo, Kerkrade.
 Vliexs Hubert, Simpelveld.
 Vroemen René, Valkenburg (L.).
 Waelen Matthieu, Kerkrade.

2de Klas.

Beeker * Wim, Kerkrade.
 van de Boel Harry, Thorn.
 van den Bosch Jan, Liempde.
 Delnoy * Hubert, Terwinselen.
 Douven Joseph, Mechelen (Wittem).
 Habets Leo, Gronsveld.
 Janssen Willy, Vijlen (Vaals).
 Jaspers Theo, Klimmen.
 Knubben Joseph, Brunssum.
 Leemreis * Wynand, Kerkrade.
 van Leeuwen Ton, Haarlem.
 Lemlijn Eugène, Noorbeek.
 Lennarts * Jo, Kerkrade.

Martens Jan, Hoensbroek.
 Massaro Remo, Heerlen.
 Notermans Jos, Kerkrade.
 Paulussen Jan, Bergeijk.
 Pinckaers Hubert, Epen (Wittem).
 Snackers Willy, Eygelshoven.
 Sniijders Jo, Kerkrade.
 Stouthart * Wim, Eygelshoven.
 Veraart Ben, Kerkrade.
 Verwiël Leo, Oisterwijk.
 Widdershoven Rard, Hoensbroek.
 Wouters Guus, Limmel (Maastricht).

1ste Klas.

Bergstein Tonny, Kerkrade.
 Bischoff * Nico, Kerkrade.
 Bloemen * Jan, Chèvremont (Kerkrade).
 Brassé * Martin, Heerlen.
 Brenninkmeijer Gerard, Lichtenvoorde.
 Brenninkmeijer Herman, Lichtenvoorde.
 Brinkman Wim, Vaals.
 Bröcheler Hendrik, Vaals.
 Crémers Gerard, Heerlen.

Crijns Arthur, Rumpen (Brunssum).
 van den Eertwegh * Leo, Kerkrade.
 Engelen * Joseph, Heerlen.
 Engelen Wim, Belfeld.
 Eussen * Hubert, Eygelshoven.
 Frantzen * Tonny, Kerkrade.
 Lanckohr * Eugène, Kerkrade.
 Limpens Guus, Chèvremont (Kerkrade).
 Lucassen * Fred, Kerkrade.

Mertens Colla, Mechelen (Wittem).
 Michels * Jan, Terwinselen.
 Moers Jo, Kerkrade.
 Notermans * Hubert, Kerkrade.
 Oomen Walter, Den Hout.
 Pötgens * Paul, Kerkrade.
 Pouls Henri, Rumpen (Brunssum).
 Robbertz * Matthieu, Kerkrade.
 Scheepers * Jean, Epen (Wittem).
 Slenter Ernest, Noorbeek.

Sprokel * Jo, Kerkrade.
 Stohr * Piet, Kerkrade.
 van Stratum Piet, Horst.
 Tielen Eed, Sevenum.
 Turlings Joseph, Echt.
 Voncken * Leo, Terwinselen.
 Vijgen* Jacques, Kerkrade.
 Vijgen Pierre, Kerkrade.
 Willems * Wally, Kerkrade.
 Wolters Harry, Haanrade (Kerkrade).

Hogere Burgerschool A

5de Klas.

Vacat.

4de Klas.

Ernst * Louis, Kerkrade.
 van den Hoef Hubert, Valkenburg (L.).
 Hoefsloot Nico, Kerkrade.
 Hupperts * Alfons, Gulpen.

Huijts Huub, Heerlen.
 Mengelers * Eddie, Doenrade.
 Penners * Bob, Heerlen.
 Vaessen Karel, Kerkrade

Hogere Burgerschool B

5de Klas.

de Bakker Piet, Walsoorden (Hontenisse).
 Bergstein Aloys, Kerkrade.
 Bögels Joseph, Rumpen (Brunssum).
 Hermanns Otto, Kerkrade.
 van der Heyden * Leo, Kerkrade.
 Kaldenbach Piet, Hoorn.
 Leemreis * Jan, Kerkrade.
 van Loo Eduard, Kerkrade.
 Mali Carel, Emmastad (Curaçao).

van Oorschot Henk, Heeswijk.
 Opfergelt Frits, Eygelshoven.
 Schlösser * Jo, Kerkrade.
 Vorage Constant, Kerkrade.
 Wiertz * Gerard, Kerkrade.
 Windels Piet, Heerlen.
 Wortelboer Gerard, Groningen.
 Wijffels Jacques, Westdorpe.

4de Klas.

Vacat.

3de Klas.

vacat.

2de Klas.

Bergstein Peter, Kerkrade.
 Bögels Theo, Rumpen (Brunssum).
 Buck Hans, Bleyerheide (Kerkrade).
 Hamers Leo, Simpelveld.

Huberts Louis, Harderwijk.
 Sniijders Fons, Kerkrade.
 Stassen Aloys, Kerkrade.
 Wijffels * Paul, Brunssum.

1ste Klas.

Dohmen * Joseph, Rimbürg.
 Eggen * Willy, Bleyerheide (Kerkrade).
 Gilissen * Joseph, Rimbürg.
 Höppener Joseph, Ubach over Worms.
 van der Leek Jo, Terwinselen.

Lipperts Thijs, Spekholzerheide (Kerkrade).
 Opfergelt Theo, Eyselshoven.
 Schönefeld Joop, Kerkrade.
 Senden Jan, Bocholtz (L.).

Voorbereidende Klas.

Berger * Wilbert, Terwinselen.
 Bertholet * Heini, Spekholzerheide (Kerkrade).
 Boumans * Johnny, Heerlen.
 Buck * Frans, Kerkrade.
 Couwenbergh * Antoon, Lutterade (Geleen).
 Cremers * Frans, Heerlen.
 van Deursen * Louis, Heerlen.
 Dirven * Jos, Heerlen.
 Drenth * Herman, Kerkrade.
 de Groot * Gerrit, Kerkrade.
 Henquet * Jean, Eysden.
 van der Heyden * Gerard, Mechelen (Wittem).

Janssen * Pierre, Kerkrade,
 Opfergelt * Piet, Wijnandsrade.
 Ploum * Jo, Chèvremont (Kerkrade).
 Retera * René, Spekholzerheide (Kerkrade).
 Roex * Harry, Heerlen.
 Ruiters * Gerhard, Kerkrade.
 Savelsberg * Pierre, Haanrade (Kerkrade).
 Senden * Jozef, Spekholzerheide (Kerkrade).
 Slenter * Victor, Noorbeek.
 Steenaert * Benno, Heerlen.
 van Stratum * Thijs, Horst.
 Wullenweber Hans, Eyselshoven.

Personalia 1944—1945

De *H. Priesterwijding* ontvingen :

Matthieu Berkels.
Pierre Bindels.
Frans Bosch.
Peter Camps.
Jan Edixhoven.
Theo Engelen.
Dominique Frencken.
Jacques Geurts.
Henri Hoogers.
Pierre Kallen.
Jo Kerckhoffs.
Frans van der Meulen.
Louis Theunissen.
George Tielens.
Harry Vaessen.
Willy Wiertz.
Pierre Zeyen.

van het Bisdom Roermond.

Frans van der Heyden.

van het Bisdom 's-Hertogenbosch

P. Reinoud (Antoon) Weijenborg O.F.M.
van de orde der Franciscanen.

P. M. Joannes O. C. R. (Wim Coenegracht)
monnik van de S. Benedictus Abdij te Achel.

Gerard Lenders

van het Aartsbisdom Auch (Frankr.).

De volgende examens werden afgelegd * :

R.K. Universiteit Nijmegen :

P. J. H. Heijnen, cand. ex. Ned. lett.
J. H. J. Drijkoningen, cand. ex. rechten.
J. V. Nolet, doct. ex. rechten.
Fr. Verheyen, cand. ex. rechten.
H. H. L. Roumen, doct. ex. klass. lett.

Werden benoemd :

tot Minister zonder portefeuille :

Jhr. Mr. E. F. M. J. Michiels van Verduynen,
H. M. Ambassadeur te Londen.

*) Oud-leerlingen worden verzocht opgave van de door hen afgelegde examens te zenden aan : Redactie van Rolduc's Jaarboek te Rolduc.

tot Directeur-Generaal van Onderwijs aan het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen :

Dr. F. L. R. Sassen, Hoogleraar aan de R.K. Universiteit te Nijmegen.

tot Directeur van het Bisschoppelijk College te Roermond :

A. J. M. van Thiel, leraar te Roermond.

tot Secretaris van het Bisdom Roermond :

W. P. H. Delhooven, leraar van het Bisschoppelijk College te Roermond.

tot Lector aan de R.K. Universiteit te Nijmegen :

Dr. A. M. J. Chorus.

tot Pastoor-Deken

te Heerlen : Ir. J. H. H. Bemelmans.

te Meerssen : E. V. H. Steegmans.

te Gennep : W. H. M. Janssen.

te Horst : L. J. H. M. Debije.

OVERLEDENEN

(achter de naam zijn de jaren aangegeven waarin zij als leerling op Rolduc verbleven).

Nicolas Eg. Erkens (1913—1915), Reservekapitein. † gefusilleerd 9 October 1943 te Utrecht.

J. A. L. van Soest (1876—1884), oud-pastoor te Broekhuizenvorst. † 11 Juli 1944 te Lottum.

Dr. Paul H. J. M. Geurts (1926—1928), leraar van Rolduc (1932—1944). † 12 October 1944 te Horst.

Jos Lemmen (1909—1912). † 12 October 1944 te Horst.

J. J. M. den Boer (1935—1939), kapelaan te Bergen (L.). † 12 October 1944 te Goch.

G. A. H. H. Olieslagers (1931—1933), kapelaan te Venray. † 23 October 1944 te Venray.

Jan A. F. van Rooy (1927—1932). † gefusilleerd 24 October 1944 te Amsterdam.

- E. A. George van den Boorn (1929—1931), rector te Posterholt. † 5 November 1944 te Effelt (Duitsland).
- J. P. A. Simons (1921—1925), leraar van het Bisschoppelijk College te Sittard. † 19 November 1944 te Sittard.
- Martin L. C. A. van den Broek (1938—1944), leerling van Rolduc. † 24 November 1944 te Venlo.
- Th. H. F. Alberts (1901—1903), oud-pastoor te Eygelshoven. † 27 November 1944 te Meerssen.
- J. M. A. van de Venne (1877—1883), oud-pastoor te Monfort (L.). † 4 December 1944 te Maasbracht.
- Leonard J. Thomas (1906—1913), pastoor te Bocholtz (L.). † 5 December 1944 bij Eys (Wittem).
- Albert J. J. Tjihuis (Maart 1943—1944). † 7 December 1944 te Almelo.
- P. J. Adams (1896—1898), oud-provisor van het Bisschoppelijk College te Weert, pastoor te Ospel. † 15 December 1944 te Weert.
- F. L. H. Veugelers (1897—1900), pastoor te Middelaar. † 26 December 1944 te Mijdrecht.
- Leonard J. Houben (1878—1886), oud-leraar van Rolduc (1890—1913), oud-pastoor te Rimborg. † 5 Januari 1945 te Kerkrade.
- Martin H. Driessen (1937—1943). † Januari 1945 te Neue Gamme.
- H. H. Willemsen (1876—1878), oud-pastoor te Buggenum. † 4 Februari 1945 te Roermond.
- J. J. Hendrix (1919—1921), rector te Beek (Maasbracht). † 9 Februari 1945 te Buchenwald.
- Frans M. J. Helwegen (1930—1932), Russisch missionaris. † 13 Februari 1945 te Buchenwald.
- G. H. H. Hermkens (1924—1927), kapelaan te Montfort (L.). † 24 Februari 1945 te Buchenwald.
- Hein J. Lochtman (1932—1936), kapelaan te Limmel. † 27 Februari 1945 te Bergen-Belsen.
- L. M. Verdonshot (1936—1938), kapelaan te Echterbosch. † 2 Maart 1945 te Bergen-Belsen.
- J. H. Kallen (1897—1900), pastoor te Neeritter. † 5 Maart 1945 te Neeritter.
- V. L. S. Ramakers (1925—1927), kapelaan te Heerlerheide. † 9 Maart 1945 te Bergen-Belsen.
- H. Verheijen (1896—1903), Burgemeester van Erp, oud-lid van de Provinciale Staten van Noord-Brabant. † 12 Maart 1945 te Buchenwald.
- J. G. Berix (1927—1929), kapelaan te Heerlen. † 13 Maart 1945 te Bergen-Belsen.
- E. J. P. H. Vossen (1890—1893), oud-pastoor te Slenaken. † 21 Maart 1945 te Maastricht.
- P. P. Windhausen (1911—1913), pastoor te Steyl (Tegelen). † 28 Maart 1945 te Buchenwald.
- Drs. J. L. Moonen (1917—1919), secretaris van het Bisdom Roermond, posthuum begiftigd met het verzetskruis. † 2 April 1945 te Bergen-Belsen.
- H. J. Vullinghs (1896—1904), pastoor te Grubbenvorst. † 9 April 1945 te Bergen-Belsen.
- J. J. Naus (1932—1934), kapelaan te Venlo (S. Martinus). † 15 April 1945 te Bergen-Belsen.
- L. M. H. Penders (1926—1934), kapelaan te Gulpen. † 24 April 1945 te Bergen-Belsen.
- J. Th. Nicolaï (1898—1903), chirurg te Hilversum. † 15 Mei 1945 te Hilversum.
- P. H. H. Houben (1936—1938), kapelaan te Epen (Wittem). † 19 Mei 1945 te Ludwichslust.
- W. J. Krijns (1895—1897), pastoor-deken te Meerssen. † 20 Juni 1945 te Meerssen.
- H. J. Keybets (1875—1884), oud-pastoor te Klimmen. † 27 Juni 1945 te Terwinselen.
- M. J. Brouwers (1889—1891), oud-pastoor te Scheulder. † 16 Juli 1945.

IN MEMORIAM

Pastoor L. Houben †

Aan de westelijke voet van het plateau, waarop Kerkrade gebouwd is, ligt de boerderij „De Brill”, waar eertijds de voerlui een voerspan haalden om hun karren over de steile helling van de Wijngracht te brengen.

Daar zag Leonard Houben het levenslicht op 28 Januari 1864 als het 19de kind van een rijkgezegende moeder. In dat diep gelovig gezin, waar de zorgen niet ontbraken, rijpte zijn roeping tot het H. Priesterschap en ontving hij als bijzondere zegen de levensblijheid die hem steeds kenmerkte.

De kleine Leonard ging dan naar Rolduc, waar hij reeds het laatste jaar van de „buitenschool” doorlopen had, om de klassen van „le séminaire” te volgen. Het Rolduc van die dagen was nog het oude gebouwencomplex, zoals slechts weinigen onder de ouderen het gekend hebben. De kerk had nog het laatgotisch koor, met achter het hoofdaltaar een verbinding naar de herengang. Door het noordertransept liep een arm van de kruisgang met diepe, in de zware kerkmuur uitgespaarde vensternissen, een

voortdurende zorg voor de surveillantten. De klassen waren gemeubeld met banken, waaraan generaties van jongens hun kerfkunst hadden beproefd. Op de onverwarmde slaapzalen bevroor 's winters het water in de waskraantjes. De huishoudelijke zorgen waren tevertrouwd aan enige grote en vele kleine knechten, d.w.z. voor vele dingen moest men zelf zorgen, tot schrik van moeder, als ze de maandelijke wasmand thuis kreeg. Ondanks die primitieve toestanden hing in dat oude Rolduc een sfeer, waarin ieder gevangen werd die er in leefde. Vanwaar die moeilijk te ontleden indrukken? Van de eerbiedwaardige oudheid der gebouwen? Van de prachtige natuur waarin Rolduc gelegen is? Van de vriendschapsbanden, het samen delen van spel en studie, van lief en leed? Van dat alles en nog meer. Vooral ging een onuitwisbare indruk uit van de kerk en crypte met haar onvergetelijke plechtigheden in de loop van het kerkelijk jaar. De alles dominerende persoon in dat laatste kwart van de 19de eeuw was directeur Willem Everts. Nog zien wij voor ons geestes oog zijn hoge gestalte met de eerbiedwaardige Franse prelatenkop, waarop stalen energie maar ook goedheid te lezen was. Hij was het die den bezoeker innam door zijn fijne geest, door zijn „culture latine”, die hij over Rolduc liet uitstralen.

Toen Leonard Houben, na zijn priesterwijding te Roermond in 1890, door Mgr. Boermans benoemd werd tot leraar te Rolduc, moet zijn vreugde groot zijn geweest te mogen terugkeren naar „le séjour de mon enfance”. Gedurende 23 jaar heeft hij daar gewerkt aan de opvoeding der jeugd onder het directeurschap van Everts, Corten en Schrijnen. Het kostte hem geen moeite zijn gezag bij de jongens te vestigen, want hij was geen domper op hun levensblijheid, hij was geen strenge censor van hun jongensstreken. Door zijn opgewekte en stipte plichtsbetrachting bereikte hij meer dan door strengheid. Als student had hij door een ongeval een oog verloren. De ondeugende jongens gaven hem daarom een klassieke bijnaam, maar hadden daarvan overigens weinig plezier, want algemeen werd beweerd, dat professor Houben met één oog meer zag dan anderen met twee. Buiten de lessen was Houben een natuurkind. Op de vrije namiddagen was het voor hem het grootste genot de schilderachtige omgeving van

Rolduc te doorwandelen. Ook onder de grote vacantie, als de professoren uitzwermden naar alle richtingen om het stof der boeken af te schudden, voelde hij zich niet getrokken naar de grote steden, maar tot de grootte bergnatuur van Tirol, Zwitserland, Noorwegen. Hoe kon hij dan genieten van Gods heerlijke schepping! Daarbij was hij een uiterst prettige reisgezel, die op alles raad wist en nooit uit zijn humeur geslagen werd als het weer tegenviel. Zo gingen de Rolducse jaren voorbij met vele vreugden en zonder grote zorgen. Het waren wel de schoonste jaren van zijn leven.

In 1913 werd Houben benoemd tot pastoor te Rimburch, een klein historisch plaatsje, schilderachtig gelegen tussen de beboste heuvelranden langs de Worm, op slechts 1½ uur gaans van Rolduc. In die kleine parochie, groot genoeg voor zijn krachten, heeft pastoor Houben 16 jaar zegenrijk gewerkt. Hij won de harten zijner parochianen door zijn priesterlijke ijver en zijn altijd blijmoedige omgang. Door zijn voorzichtige terughouding en openhartigheid wist hij de ingekankerde veten, die vaak in zulke afgelegen dorpen van geslacht op geslacht voortwoekeren, tot zwijgen te brengen. De banden met Rolduc waren niet verbroken, de afstand was immers gering. De oude vrienden maakten dikwijls de prachtige wandeling door het Wormdal om dan een uurtje uit te rusten in de ouderwetse, maar altijd gastvrije pastorie. Op Zondag na Sacramentsdag mochten een paar oud-collega's nooit ontbreken om de plechtige processie te helpen opluisteren. Wanneer de Rimburchers in de vroege Zondagmorgen de laatste hand legden aan de erebogen en versieringen, wisten zij, dat de heren van Rolduc op komst waren. Dat was dan het grote feest in dorp en kerk en op de pastorie.

In 1929, op 65-jarige leeftijd, legde pastoor Houben de herdersstaf neer. De oude liefde voor Rolduc deed hem een rustplaats zoeken in de schaduw van de abdij. Hij vestigde zich halverwege tussen Kerkrade en Rolduc in de nieuwe parochie van de Holz. In een zonnig huisje, met een keurig verzorgd tuintje, onder de goede zorgen van zijn trouwe huishoudster, ging hij een idyllische levensavond tegemoet. In de parochiekerk verleende hij gaarne hulpdiensten en was hij de trouwe steun van den pastoor. Hij was altijd bereid met raad en daad te helpen, waar

hij kon, en menigeen maakte dankbaar gebruik van zijn ervaren wijsheid in moeilijke gevallen. Rolduc met zijn kerk en zijn bosquet was het gewone doel van zijn dagelijkse wandelingen. Omgekeerd waren de vrienden van Rolduc, oud-collega's en oud-studenten, steeds hartelijk welkom in zijn woning. Vele gezellige uren zijn doorgebracht in dat kleine huis bij het ophalen van de oude herinneringen. En de oude abdijs beantwoordde de gehechtheid van den pastoor met moederlijke zorgen.

Maart 1940 vierde pastoor Houben zijn gouden priesterfeest, als „oudste kapelaan" van S. Catharina, zoals hij schertsend genoemd werd. Hij verheugde zich toen nog in een goede gezondheid. Hij celebreerde zelf de plechtige Hoogmis als dankzegging aan den goeden God, „qui renovat juventutem meam", die hem de blijheid van de jeugd had bewaard op zo hoge ouderdom. De hele parochie vierde mee en bewees door haar meeleven hoezeer Houben zich aller sympathie en vriendschap verworven had.

Het waren de laatste zonnige dagen in dat zonnig leven. Op 10 Mei kwam de gruwel van de oorlog over het vreedzame Kerkrade. Toen volgden de maanden van spanning, van telkens herlevende hoop en teleurstelling. De last der jaren begon zich te doen gelden, de wandelingen werden moeizamer, het gezicht verzwakte, zodat hij weldra de H. Mis niet meer kon opdragen. Pastoor Houben droeg die zware beproeving zonder klagen. Op 28 Januari 1944

bereikte hij zijn 80ste jaar. Hij zag zijn huis nog eens in de bloemen gezet en verheugde zich in de belangstelling van familie en vrienden.

Hij bleef met intense aandacht de gebeurtenissen volgen die het einde van de oorlog en onze bevrijding aankondigden. Die bevrijding bracht hem echter grote bitterheid. Kerkrade lag in de vuurlinie en toen de toestand onhoudbaar werd, moest hij zijn woning verlaten. Met de Zusters Ursulinen, bij wie een zijner nichten religieuse was, nam hij op 25 September 1944 aan de evacuatie van Kerkrade deel en werd liefderijk opgenomen in het klooster te Maas-tricht.

Zodra echter het oorlogsfront zich verschoven had en Kerkrade weer veilig was, keerde hij terug naar het huis dat hem zo lief was. Maar zijn krachten waren uitgeput. Op 5 Januari 1945 ontsliep hij rustig in de woning waar hij zo vele gelukkige jaren had geleefd. Volgens zijn wens werd hij begraven op het kerkhof van de parochie, in het Rolducker veld, in het gezicht van Rolduc's toren.

Het landschap lag roerloos onder de zware sneeuwvacht, toen wij ons naar Kerkrade begaven om den ouden trouwen vriend naar zijn laatste rustplaats te begeleiden. In de verte dreunde het geschut, maar de aarde waarin pastoor Houben werd ter ruste gelegd was bevrijde grond. Moge zijn ziel zich verblijden in het Licht van de eeuwige vrede.

N.

Martin van den Broek †

Een onzer gezondste en meest vitale leerlingen eiste het oorlogsgeweld voor zich op. Granaatscherven, enkele uren lijden, ... weg.

Martin werd 14 September 1924 te Venlo geboren en kwam in September 1938 te Rolduc op de tweede klas van het Gymnasium.

Van af zijn prille jeugd wilde hij priester worden ; met de jaren nam dat verlangen scherper vormen aan, werd het 't ideaal waarvoor hij streed en offers bracht. Zoals ieder ideaal was 't werkelijker dan de werkelijkheid zelf en gaf het vorm en inhoud aan zijn leven. Op het Gymnasium verlangde hij naar de Philosophie, op Philosophie naar het Groot Seminarie, want dat zou de vervulling brengen van zijn wens.

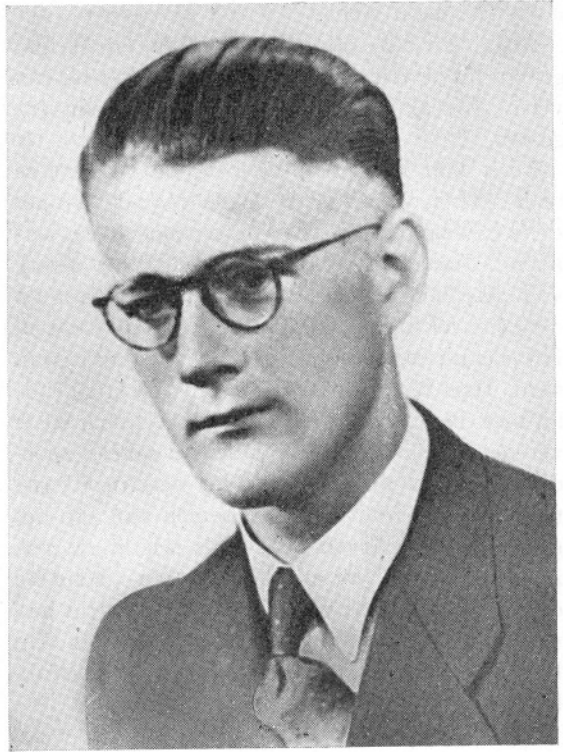
Martin was een levensgenieter in de Franciscanse zin van het woord. Hij kon zo echt in blijheid Gods goede gaven waarden. Na de vakantie vertelde hij stralend van de dagen doorgebracht bij zijn Heerrooms, hoe hij had genoten van al de mooie dingen van den buiten. Als Filosoof mocht hij van de partij zijn bij bezoek van collega's aan Heerroom. Hij vond dat fijn, vooral ook wegens de dergelijke visites begeleidende verschijnselen.

Hij begreep, dat hier gevaren konden opkomen, maar hij was altijd open, vertelde alles, volgde goede raad op en gebruikte dit sympathiek gedeelte van zijn menselijkheid om zich te leren beheersen.

Hij rookte graag, bijzonder waardeerde hij zijn pijp, maar in de vasten beperkte hij dit genot tot de Zondagen. Dat kon lastig zijn, vooral op kostschool, soms werd het hem te machtig, maar hij zette door, zij 't met enkele minuten foeteren tegen een vriend, die hetzelfde deed als hij. Dan was de inzinking weg en kwam de goede zin spoedig terug.

Martin was erg sociaal en kameraadschappelijk, zelfs in zijn offers en gebeden. In de vasten ging hij elke dag met een compagnie-lid de Kruisweg af. Dat voorbeeld werkte aanstekelijk op anderen.

Zijn priester-ideaal hield stand ook toen de groei-jaren een gezonde crisis brachten. Hij leerde de zin van het offer begrijpen dat een priester moet brengen. Hij kwam trouw over zijn moeilijkheden spreken, deed dit ook met zijn

ouders. Deze zonden een bezorgde brief, doch ik kon met volle overtuiging antwoorden : „Ik meen, dat de moeilijkheden over zijn roeping niet van ernstige aard zijn.” Dit bleek spoedig, want de roeping, die nooit weg was geweest, kwam gelouterd en versterkt uit de crisis te voorschijn, dank zijn stipte gehoorzaamheid aan de gegeven wenken, dank zijn volharding in het gebed. Want Martin was trouw in alles ; wat hij beloofde volbracht hij. Op zijn eens gegeven woord kon men bouwen.

Zo ontwikkelde hij zich tot een flinken, degelijken, godsdienstigen kerel, waaruit een praktische priester zou groeien. Helaas, God heeft 't anders beschikt.

Ofschoon hij 't niet gemakkelijk had in zijn studie en hard moest werken, ging hij elk jaar regelmatig over naar de volgende klas. 't Typeert hem wel, dat hij, al had hij niet veel plezier in wiskunde, toch op 5 Gymnasium, afdeling Seminarie, de prijs wist te behalen in dit vak. In 1943 deed hij met goed gevolg zijn toe-

latingsexamen voor de studie van de filosofie. Met goede resultaten werd hij in 1944 toegelaten tot de tweede cursus; het Groot Seminarie kwam in zicht.

Altijd joviaal, opgewekt, vrolijk en eerlijk, genoot hij de vriendschap en het vertrouwen van velen, vooral bij zijn klasgenoten was hij erg gezien.

Toch kon hij tijden hebben, dat de studie hem drukte, vooral in de dagen vóór de composities en examens. Dan kwam hij zijn zorgen verkopen. Naar buiten merkte men daar weinig van. Als hem iets erg tegenviel, dan moest hij dit even fel knetterend, hevig kankerend uiten. Hij was nu eenmaal onstuimig en impulsief van aard. Heel bijzonder heeft 't mij getroffen, hoe hij met de jaren die aard wist te verfijnen en te veredelen. Na zulk een donderbui scheen spoedig weer de zon en strooide hij weer met kwistige hand rondom zich de bloemen van zijn opgewektheid en levenslust. „Als wij in de put zaten”, zei een van zijn klasgenoten, „zong hij er bij ons de moed weer in”. Want Martin had van God een mooie, sonore stem gekregen. Hij kende vele liedjes. Een van zijn lievelingsstukken was het „Ave Maria” van Gounod.

Op Rhetorica en Philosophie was hij voorzanger van het koor. Als hij het „Regina Coeli” inzette, was het stil in de kerk. Kende hij eenmaal zijn partij, dan gaf hij leiding aan al de tenoren. Altijd tijdig aanwezig op de repetities, was hij een grote kracht voor Mhr. Zuylen. Aan de seminaristen van zijn klas leerde hij in de rookzaal de plechtige praefatie, zeggende: „Die zingen wij bij onze eerste plechtige H. Mis.”

Martin was zeer sportief. Als flink zwemmer liep hij tijdens de zware oorlogsmaanden van eind 1944 met het plan rond om over de Maas naar Rolduc terug te keren. Voor alles was hij een enthousiast voetballer. Minor was voor hem jé club, zelfs nog op Philosophie. „Ik geef Pantarei wel mijn krachten, maar Minor houdt de eerste plaats in mijn hart”. Dat bracht wel eens strubbelingen met zich mede. In Rolduc's Elfstal vervulde hij zijn plaats met ere. 't Was een goed, eerlijk speler, geacht door en omgekeerd vol achtung voor zijn tegenstanders. Een tijdlang was hij voorzitter van Minor. Hij speelde altijd rechtsbuiten. Dat eist een goede teamgeest, want hij moest mogelijkheden scheppen om anderen doelpunten te laten maken. Daarom

kreeg men van hem hoge voorzetten welke een medespeler kon koppen. Omdat Martin echter geweldig vlug rende, was hij de goal soms zo dicht met de bal genaderd, dat hij 't dwaas vond om het spel in de lege ruimte voort te zetten. Onverwacht schoot hij dan op het doel af en zo wist hij heel wat puntjes aan zijn elftal te bezorgen. Hij had zijn eigen manier van goal zetten: onverwachte, harde schoten boven in de hoek, net onder en op zij van de lat. In de hitte van de strijd ontsnapten hem wel eens krachttermen. Nadat ik hem daarop had gewezen, leerde hij zich dit geleidelijkaan helemaal af.

Bij al zijn successen in zang en sport bleef hij steeds even bescheiden. Wilde een ander voorzingen, hij vond het best.

Stralend van blijdschap, omdat het studiejaar fijn was verlopen en de heerlijke vakantie begon, is Martin in Juli 1944 van ons heengegaan. Helaas, was dit een afscheid voor goed, althans in deze wereld.

De oorlogsomstandigheden hielden hem vast in zijn geboortestad. „In de tijd, toen de dagen in Venlo bitter werden en zwaar te dragen”, aldus een van zijn beste vrienden, „toen iedereen genoeg te doen had met zich zelf en gauw uitviel, als iemand anders te veel moeite vroeg, was Mart een pracht kerel. Zijn humeur verloor hij niet, en zuigend aan zijn pijp, deed hij zijn plicht, hielp thuis en bij anderen, dook onder, als het nodig was, en leefde verder en bad. Ja, bidden deed hij, dat was een pracht om te zien alleen al. Niets gekunsteld, direct was hij verzonken in zijn kerkboek en meditatie. Thuis bad hij ook veel en zijn avondgebeden waren niet zo kort. Als er bommen vielen, bleef hij kalm en had dan de leiding.” De laatste avond vóór zijn dood sliep deze jeugdvriend met hem en toen hij al lang in bed lag, bad Martin nog steeds zijn avondgebed, zijn laatste, en hij deed het goed.

Tegen twee uur Vrijdag 24 November 1944 vroeg Martin aan zijn moeder om naar zijn klasgenoot Gerard Stroy te mogen gaan, wiens brief ik reeds citeerde. Hij was nog geen vijf minuten de deur uit of er kwam granaatvuur. Dadelijk daarop werd er hard op de deur geklopt; zijn vader rende naar boven en daar stond Martin, die zei: „Ik ben getroffen”. Samen liepen ze nog de trap af de kelder in. Toen viel hij zijn moeder om de hals en zei nog eens: „Ik ben getroffen”.

Aan zijn handen en hoofd gewond, legde men hem neer op een bed. Daarna werd hij direct bewusteloos. Hij ontving het H. Oliesel en de Pauselijke zegen. Tegen acht uur stierf hij, kalm, zonder nog bij kennis te zijn gekomen. 't Was de vooravond van het feest van S. Catharina, de Patrones van de Philosophie te Rolduc. In stilte werd hij begraven op het kerkhof bij het ziekenhuis. In Mei 1945 werd hij overgebracht naar het R.K. Kerkhof te Venlo, waar hij zijn laatste rustplaats vond tussen de oorlogsslachtoffers van zijn vaderstad. 13 November 1945 herdacht Rolduc hem in een plechtige rouwdienst, waarbij zijn diepbedroefde ouders en

dierbaren aanwezig waren.

Zij verloren in hem een liefdevollen en zeer toegewijden zoon en broer, die als priester eens hun trots en vreugde zou zijn. Voor velen ging een trouwe, eerlijke, joviale en blijmoedige vriend heen. Rolduc werd beroofd van een zijner beste en veel belovende leerlingen. Allen wonen in hem een voorspreker in de hemel.

Zijn laatste woorden waren voor zijn vader en moeder, 't waren woorden van vergiffenis. Wij hopen vurig, dat ook God hem reeds alle tekortkomingen heeft vergeven, maar toch zullen wij Martin indachtig blijven in onze H. Mis en gebeden.

A. D.

Dr. W. Jacobs, 40 jaar priester

8 APRIL

„ . . . orator antequam dictator . . . ” (St. Aug.)

Er zijn mensen, aan wie men voorbij leeft. Men leeft met hen in eenzelfde gemeenschap, men ziet ze dag aan dag in hun gewone doen, maar door omstandigheden heeft men nooit méér contact met hen dan door een vluchtige begroeting. En toch, wanneer men over zo iemand een lofrede moet gaan houden, kan men zonder veel moeite een volkomen verantwoorde en ongedwongen typering geven van zulk een persoon. Zo is het ook gesteld met de figuur van Dr. Jacobs. Slechts weinigen van de vele jonge mensen, die Rolduc bezochten of nog bezoeken, kennen hem meer persoonlijk ; de overigen alléén uit de lessen of zoals hij rondging door de vertrouwde omgeving van Rolduc. En nu, bij het veertig-jarig priesterjubileum van dezen, met de oude abdij zo vergroeiden priesterleraar, vinden wij juist in die onopvallendheid, in die absolute terughouding van zichzelf, de voorname inhoud van onze hulde.

Immers een mens is niet groot door wat hij zegt en zelfs niet door wat hij doet, maar alleen door dat wat hij is. Was de nederigheid van de H. Maagd recht evenredig aan haar grootheid, is zij groot, juist omdat zij als de moeder van God, de nederige dienstmaagd bleef, zo vinden wij de grootheid van deze priesterziel weerspiegeld in de diepte van zijn eenvoud, in de bescheidenheid van zijn verschijning, in de pretentieloosheid van zijn woord en gebaar. IJdelheid in welke vorm ook, is geheel vreemd aan zijn persoon. De klare eenvoud van zijn wezen staat daar borg voor, immers „c'est la vanité qui n'est pas simple”, zo leert ons Bourget. En juist de ongekunsteldheid van die eenvoud bewijst, dat hier geen sprake is van die gewilde soberheid, welke een karakteristiek vormt van den hoogmoedige, die geen behoefte heeft aan effectbejag, omdat hij voor zich zelf is „son juge et son public”.

Ondanks deze ontkenning van elk vertoon heeft hij over zich de zuivere geur van de priestertelijke waardigheid, die familiariteit uitsluit, maar tegelijkertijd door haar echtheid er voor zorgt, dat deze waardigheid niet kwetsend wordt.

Nooit toonde hij de sier van een groot geleerde, maar alleen al de mooie kenmerken van een meditatief gemoed, dat ervan overtuigd is, dat elke vooruitgang in de kennis der Goddelijke Wijsheid meer waard is dan de grootste vooruitgang in de wetenschap.

L'homme n'est grand qu'à genoux . . . daarin ligt zijn schoon priesterschap, in zulk een sfeer zijn de 40 jaren van priesterleven voor hem verlopen. Niet als een krachtig rondtrekkend volksredenaar, niet als invloedrijk bestuursman, niet in het drukke vaak bewogen leven van een

parochie-geestelijke, maar in de rust van de oude abdij, in dienst van het onderwijs en een van de schoonste taken, die een priester vervullen kan, de opvoeding der jeugd. Geheel past zijn persoonlijkheid in de stijl van Rolduc's traditie, van de vrome spiritualiteit, die er eeuwen bloeide. Voor iemand met een Americanistische geest is zulk een priesterschap misschien een probleem, maar dan zou ik dezen Rolducsen priester als antwoord in de mond willen leggen, hetgeen Dostojewsky den vromen Russischen monnik Sossima laat zeggen: „Voor veel dingen blijft men in twijfel staan, vooral wanneer men ziet op de zonden der mensen en dan vraagt men zich af: zal ik het met geweld aanpakken of met liefde? Mijn vrienden, besluit altijd tot de deemoedige liefde . . . deze is een ontzaglijke kracht en heeft geen weerga”.

Daarin vinden, vooral wij priesterstudenten, bij dit jubileum de grond van onze dankbaarheid jegens dezen priester. Heel zijn figuur immers spreekt die „deemoedige liefde” en daarin ligt, naast de persoonlijke heiligingswaarde, de grote waarde van het zuivere en ongewilde, maar sterke voorbeeld. En als het waar is wat ligt uitgedrukt in het woord van den wijzen man: woorden wekken, maar voorbeelden trekken, dan geldt dit eens te meer voor de jeugd; deze immers zoekt altijd naar een concretisering van zijn idealen in een bepaald persoon, die in zich dat ideaal verwerkelijk heeft. Naast de grote dank voor zijn lessen, is dat onze hulde aan Dr. Jacobs: we zien in hem wat we zo graag zelf wilden bereiken, een Godverbonden en in God gevormde priesterziel. Dit toont zijn hele persoon, als ook de diepe eerbied van zijn H. Misoffer, de innige devotie van zijn breviergebed. Over heel zijn optreden ligt dat fijne, dat zuivere, wat u aanstonds den inwendigen mens doet herkennen.

Daarom hebben wij de gelegenheid aangegrepen om hem na de Paasvacantie op 2 Mei hartelijk te huldigen.

Is een veertigjarig priesterjubileum geen dagelijks gebeuren, de omstandigheden waarin dit feest gevierd werd, waren uniek.

Dit feest viel op de kentering van twee tijden, de tijd van oorlog en de tijd van vrede. Het was in de dagen, dat wij met stijgend enthousiasme de grandiose opmars volgden van de geallieerde

legers naar Berlijn. Enkele weken later zou over heel de aarde de juichkreet opgaan van de vurig verlangde vrede.

Het was in de dagen van Rolduc's dubbele leven, het leven van een onderwijsinstituut, weggedoken in de uithoeken van het gebouw, en het leven van een ontspanningsplaats voor frontsoldaten. Naast de gewone roep van den jongen student en de eeuwige docententoon klonk over cour en door gang de branie van het gekauwde Amerikaans.

Het was in die ellendige dagen, dat Nederland gespleten lag in twee delen, bevrijd en niet-bevrijd, herademend en doodhongerend; in de dagen, dat Rolduc slechts een klein aantal van haar gebruikelijk leerlingencontingent binnen haar muren borg en wij nog bezorgd waren voor het lot van zovelen van onze vrienden. Over heel Rolduc lag nog de beklemming van de pas voorbijge strijd en dit maakte dat de feestviering voor Rolduc zeer bescheiden bleef.

Een andere bijzonderheid vormt het feit, dat een groot aantal theologanten van het Groot-Seminarie tegenwoordig waren, die voor een gedeelte dat jaar hun toevlucht hadden gevonden op Rolduc. Deze theologanten voerden 's morgen op zeer verdienstelijke wijze, samen met de andere studenten, de „Missa in festis duplicibus” van Refice uit, onder de krachtige leiding van Mhr H. Zuylen. Na de plechtige Hoogmis opgedragen door den jubilaris volgde de huldiging in de aula, voor die dag door de Amerikanen vrijgegeven.

Bekend is, dat deze huldigingen op Rolduc steeds spontaan zijn en nooit stijf-officieel, maar waarschijnlijk door de uitzonderlijke omstandigheden won deze huldiging het in intimiteit en hartelijkheid. Een orkestje uit Kerk-rade o.l.v. Dhr Noé verhoogde de gezelligheid. Het programma was een bonte afwisseling van muziek, toneel, zang, declamatie en toespraken, waarin de dank 's morgens aan God gebracht, nu aan den jubilaris werd doorgegeven en hem hulde werd gebracht uit naam ook van de afwezige en oud-studenten. En het was met grote ontroering, dat deze zo bescheiden priester zijn dankwoord sprak.

Rest nog te vermelden, dat in de namiddag de op Rolduc welbekende Nachtegalen van Meerssen o.l.v. Huib Voncken ons enige aangename

uren bezorgden met hun vrolijke, vlotte zang.

Aan het einde van de dag was den jubilaris nog een grote vreugde bereid. Tegen de avond namelijk arriveerde geheel onverwacht Mgr. Lemmens op Rolduc, die juist enige dagen tevoren uit Friesland van zijn evacuatie was teruggekeerd. Dit was ongetwijfeld voor den jubilaris de schoonste bekroning, die hij zich wensen

kon van deze mooie dag, nu hij zijn geliefde bisschop weer gezond en wel voor zich zag en zijn persoonlijke gelukwensen in ontvangst mocht nemen.

Laten wij ook hier niet eindigen, alvorens den jubilaris Gods milde zegen te wensen en tevens ad multos annos.

v. d. B.

Als de sirenen loeien

Het geluid van de bel kondigt het einde van de dag en het begin van de nacht aan. Op dortoir IV neemt het gestommel langzaam af; 'n kastdeur slaat dicht, 'n bed kraakt, 'n schoen valt op de grond. Langzaam wordt het stil. De rustige ademhaling, die overal opstijgt, is het bewijs, dat de jeugd de zorgen van de dag heeft op zij gezet en vertoeft in een andere wereld.

Geleidelijk groeit de rust, alleen onderbroken door de geluiden, die een slapende gemeenschap kenmerkt; geluiden, veroorzaakt doordat hier een jongen zich wild omdraait en met zijn hand tegen het planken tussenschot van zijn chambrette slaat; doordat ginds een ander begint te snurken of zijn innerlijke gevoelens uit in spraakklanken met meer of minder betekenis. Voor de afwisseling de kalme, ingehouden stap van een surveillant, het getik van zijn rozenkrans.

Een diep gebrom van buiten komend, verbreekt plotseling de stilte, wordt onheilspellend sterker en hoger van toon, blijft enkele tientallen seconden constant en sterft dan weer uit. Nog tweemaal herhaalt zich het zelfde monstergeluid, „De koe van Herzogenrath”, zoals die sirene in de Rolducse volksmond gedoopt is om haar donker gekleurd timbre, heeft haar waarschuwing weer uitgestoten.

Als een echo weerklinkt nu van heinde en ver eenzelfde geloei uit alle sirenenmonden van de omliggende plaatsen. Duitsland maakt zich gereed weer een vijandelijke bomaanval op te vangen.

Op dortoir IV worden sommigen wakker en uiten hun gevoelens over deze verstoring van hun slaap; de meer romantisch aangelegden laten enkele krijgshaftige uitdrukkingen horen of bootsen het geluid van vallende bommen en het geknal van explosies na; anderen, meer nuchter van aard, luchten in enkele korzelige woorden hun ontevredenheid en de ruk, waarmee ze zich omgooien, verraadt de vastheid van hun voornemen om zo gauw mogelijk hun onderbroken slaap voort te zetten. Weer anderen

blijven stil liggen luisteren, het zachte gekraak van hun bed verraadt hen.

Buiten is het na de laatste sirenestoten weer stil geworden. Maar lang duurt het niet. In de verte brengt het geflikker van het afweergeschut afwisseling in een duisternis, waarin zwak-flonkerende sterren de enige lichtpunten vormen. Het lichten komt naderbij, vergezeld van doffe slagen. Steeds sterker worden de slagen. Opnieuw stoot de „koe” haar loeiend geluid uit over de kom van Herzogenrath. Nu wordt ze jankend vlug sterker en zwakker, hoger en lager. In de verte weerklinkt het zoeimerige golvende gebrom van de motoren der overvliegende escadrilles, dat geleidelijk sterker wordt en uitgroeit tot een donderen in donkere onheilspellende cadans. Granaten van het afweergeschut ontploffen in de nabijheid met een harde droge plof, het weerlichten wordt scherper, schijnwerpers in de buurt springen aan.

Op dortoir IV neemt de onrust toe. Er zijn er die al enige kledingstukken aanschietsen, enkele nieuwsgierigen gaan eens een kijkje nemen aan het raam, om te zien of ze soms richting en doel van de „raid” kunnen bepalen. Allen zijn nu wakker. Het is goed te merken, dat allen het gevoel, gewekt door het overzweven van honderden tonnen bommen, die ook hier ieder ogenblik kunnen ontploffen, niet zo licht van zich af kunnen zetten.

Boem! Boem! Bommen vallen in de buurt! Wild wordt er aan de bel getrokken; de heftigheid, waarmee geluid wordt, verraadt, hoe critiek de situatie geacht wordt. Kerkrade geeft alarm. Granaatvuur neemt in hevigheid toe; lichtkogels zetten de omgeving in een laaiende lichtgloed.

Voeten ploffen op de grond; zenuwachtig worden jassen en broeken aangeschoten, zaklampen weerkaatsen flikkerend tegen het plafond, gordijnen worden met een ruk opengeslingerd, vlugge voetstappen op het linoleum. Surveillanten razen langs de chambretten, brengen enkele slapers ruw van uit de droomwereld in de koude werkelijkheid rondom,

manen treuzelaars tot grotere spoed aan.

In de gangen, waar even te voren nog de stilte van de nacht heerste, weerklinken nu de voetstappen van honderden jongens. Verduisterde lampen werpen een schemerachtig licht over verwarde haren en slaperige gezichten. Ieder gaat naar de aangewezen schuilkelder.

Branddeuren en het opschrift „Wees kalm, voorkom paniek” scheppen een echte schuilkeldersfeer. Slechts enkele minuten zijn verlopen sinds de bel wekte en allen zitten nu veilig onder de betonnen vloeren van Roda's gebouwen. Allereerst nemen de Philosophen appèl af. Het stemmengegons wordt even minder. Een meer of minder onverschillig „ja” is het antwoord op het afroepen van ieders naam.

Het stemmengegons klinkt daarna weer op. Jongenskoppen bewegen heftig op en neer bij het geven van een relaas van de nachtelijke gebeurtenissen. Uit ogen van sommigen blinkt een zweem van teleurstelling niet te behoren tot die „gelukkigen” die alles gezien hebben. Andere groepjes hebben meer belangstelling voor de gewone Rolducse problemen, hier en daar stijgt een geschater op, de reactie op een geslaagde mop. Dit lachen werkt aanstekelijk en na een kwartier heerst er een onbezorgde en

opgewekte stemming; dat kan ook niet anders, zorgeloze jeugd kan zichzelf niet verloochenen en reageert niet op gevaren, die niet direct tastbaar zijn.

Het Rozenhoedje, dat nu door een van de Heren in elke afdeling gebeden wordt, herinnert even aan wat gebeuren kan en is een bede om Rolduc daarvoor te behoeden.

Na de Rozenkrans wordt het verlangen om het bed weer op te zoeken sterker; de vochtige kou trekt langzaam door de kleren heen. Sommigen zien wit van de slaap en zitten stil in een hoekje. Toch bereikt de stemming in sommige kringen zulke hoogtepunten, dat er surveillanten aan te pas moeten komen.

Handgeklap maakt eindelijk een einde aan de ondergrondse bijeenkomst. De mededeling, dat de verloren tijd vergoed zal worden door drie kwartier later opstaan wordt met vreugde begroet. Allen trekken nu naar boven.

Even buiten de kelder staat de directeur; in zijn jas gedoken inspecteert hij de langs hem drommende „troepen”. Een klein tevreden glimlachje verraadt zijn blijdschap, dat alles vannacht weer zo goed is afgelopen

Rolduc — Groot-Seminarie

Het leven van een Seminarist is zonder kant, zal menigeen denken. Zijn leven verloopt als dat van een monnik, vreedzaam en rustig, tussen veilige kloostermuren, verdiept in gebed en studie. Zo zal het moeten zijn, maar zo was het, heel begrijpelijk, allerminst de laatste jaren. Voor ieder mens is een leven buiten zijn eigen huis, met zijn heel bepaalde sfeer, iets, wat zijn vorming en ontwikkeling bemoeilijkt. De periode, die het Seminarie doormaakte in ballingschap buiten het Seminariegebouw, — hoe schoon en in veel opzichten buitengewoon leerzaam deze ook geweest moge zijn — was een tijd, die vreemd is in de geschiedenis van het Seminarie. En voor onze klas, — wij zijn de enige klas, die nooit in het Seminarie zelf geweest is — blijft die tijd verbonden met de irriterende gedachte, waarin dan toch dat bijzondere van het Seminarie moge bestaan.

Geen enkel jaar is echter voor het Seminarie zo merkwaardig geweest als het jaar 1945. Niet zoeer omdat dat jaar ons de bevrijding gebracht heeft, maar juist omdat die bevrijding voor Limburg met zo uiterst pijnlijke herinneringen is doorweven. Een gedeelte zonder slag of stoot bevrijd, het andere na een maandenlang front, met zeer veel leed en met verwoestingen, waarvan de ernst eerst in ware grootte duidelijk werd na de bevrijding en die nu gevoeld wordt.

Ook in dat jaar ging het Seminarie zijn gang, weliswaar langzaam en geleidelijk, — herinner U hoe voor en na Professoren en Seminaristen binnenliepen, — maar toch zo dat ook 1945 Priesters heeft opgeleverd, en dat is de taak van 't Seminarie.

Na September bleef het front in Midden-Limburg liggen en toen gebeurde het dat grote groepen van het Limburgse volk moesten evacuëren, ook de Bisschop met zijn staf en verschillende Professoren. In het bevrijde deel van ons Bisdome werd een voorlopige Geestelijke Overheid geformeerd en omdat daar het leven geleidelijk weer zijn gewone verschijningsvorm ging aannemen, werd besloten ook met het Seminarie

door te gaan. Dank zij de energie van Directeur en Professoren van Rolduc, werden in begin December de Seminaristen van de hoogste klas bijeengeroepen op het hun van binnen en buiten bekende Roda. Wij hebben ons toen niet afgevraagd, hoeveel en welke moeilijkheden er in die dagen moesten overwonnen worden, maar dit is zeker, dat wij allen, die daardoor ons Priesterschap hebben kunnen bereiken, Rolduc en zijn Professoren dankbaar zullen blijven uit de grond van ons hart.

Er was in de omgeving van Rolduc flink gevochten en daken en muren droegen daarvan de sporen, maar Rolduc was toch Rolduc gebleven. Hoe anders echter was er het leven geworden! Altijd door droeg Rolduc een cosmopolitisch karakter, maar toch nooit zo als in het frontjaar 1945. Luister wat we aantreffen bij onze komst. We zagen er vreemden, mannen en vrouwen in uniform, „Amerikaans” was de voertaal. Ook de keuken had een Amerikaans accent en dat was in die tijd lang niet slecht. Onder de vreemden waren ook gentlemen. Verder was er een staf van dienstpersioneel, Limburgers en Limburgsen, in dienst van leger en soldaten. Er waren professoren en zusters, studenten en seminaristen, met één woord: er heerste bedrijvigheid op Rolduc.

Het leven van een Seminarist behoort te verlopen tussen veilige kloostermuren, omdat in het algemeen alleen in afzondering de liefde voor God en de mensen kan uitgroeien tot die grote liefde, zonder welke een priester slechts een invalide is.

Verwondert 't U nog, dat ook wij werden meegezogen in dat bedrijvige leven? Zij, die de verantwoordelijkheid droegen, weten wat het gekost heeft om de sfeer Seminariaans te houden en toch is dat gelukt, al duurde het even, voor wij, uit de schommelingen die de oorlog in ieder gemoed teweeg brengt, weer in ons gewone doen kwamen. En dat was, toen de tijd besteed werd aan gebed en studie en de vrije uren aan de traditionele waterfesteinen; want ook op Rolduc kende het Seminarie de vreugde

van het waterscheppen en dat was begrijpelijk want nooit had men op 't Seminarie een zo uiterst geschikte gelegenheid daartoe.

In het begin was 't moeilijk, want wie van dichtbij de hardheid van het leven van een leger

Door de gangen schreeuwden luidsprekers, op het plein en de speelplaats zetten zware trucks zich in beweging. Wij deden ons morgengebed.

Wie ooit goed de grommende kracht van een army-truck in zijn volle vaart op de weg heeft

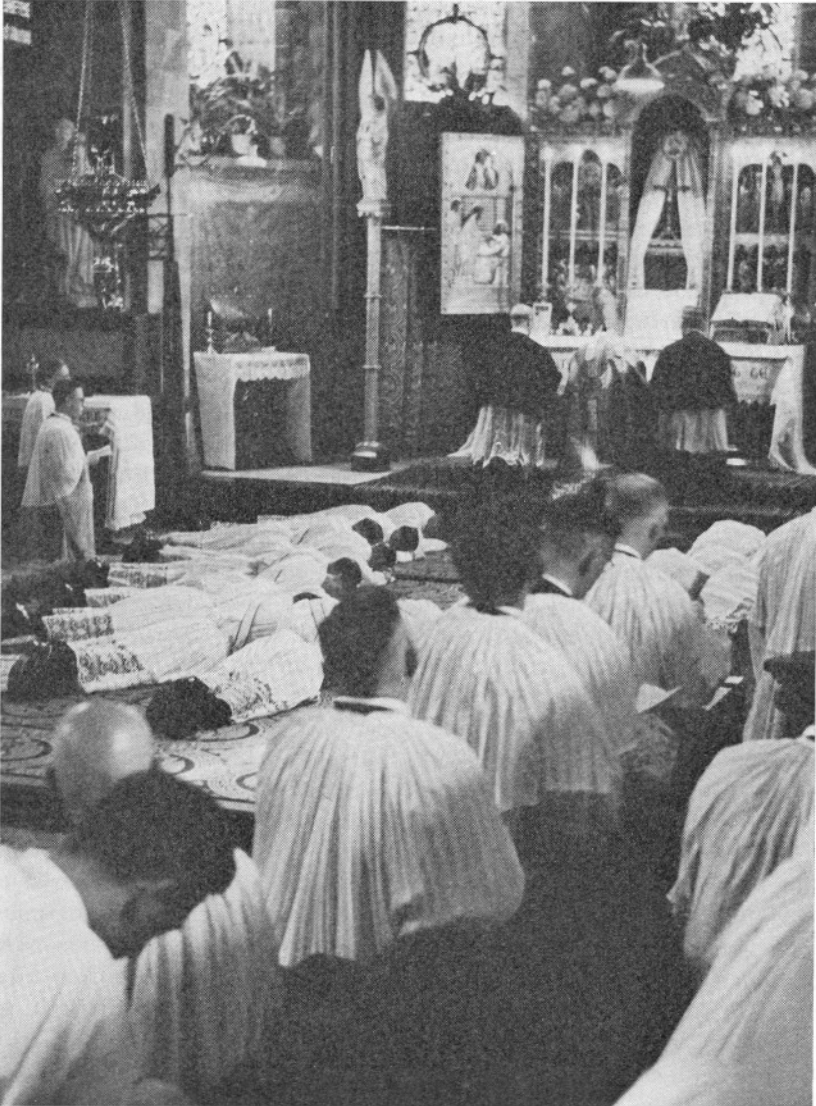

Foto J. Bonke, Heerlen

in oorlogstijd meemaakt komt onder invloed daarvan. Stel U voor dat we 's morgens naar de kleine kapel gingen, terwijl duizend tot tweeduizend mannen in rijen op de zalen en zelfs in de gangen lagen te slapen, in een deken gewikkeld, op de keiharde grond. Laarzen, kleren en bagage, rations en sigaretten, alles lag naast en door elkaar tot voor de deur van de kapel.

gezien, weet, dat daaraan geen ontkomen is, ook niet voor Seminaristen, zeker niet, wanneer deze bij tientallen aan het raam van hun studielokaal voorbijdenderen. Wie zag de zakelijke sierlijkheid van een commandercar en was niet benieuwd naar het leven van de mannen die erin af en aan reden? Bij honderden denderden deze camions de Rolducse wegen op en af, dertig

om hun mannen te brengen naar het gevaar, of van daar terug naar veiliger oord, Rolduc restcenter, niet voor Seminaristen.

Zo worstelden wij daar in het begin met het Amerikanisme. Voor het kleine getal uitverkorenen was het verblijf op de Herengang een ware heer-lijkheid maar men moet dan dat woord in zijn meest letterlijke betekenis verstaan. De geest echter zweefde boven de studie. Was het toen een symbool, dat 't Seminarie met het opdringen der Amerikanen verhuisde naar de regionen van Olympus en Sterrentoren? In ieder geval : de lucht was er zuiverder, men haalde vrijer adem en de geest kwam in de maat van de studie.

Begin Februari kwamen ook de tweede en derde jaars, die tot nu toe in kleine groepen op diverse plaatsen studeerden, bij ons op Rolduc. Omdat alleen de kleine slaapzaal (1) vrij was gebleven, konden niet allen op Rolduc zelf geherbergd worden, waardoor ook in Kerkrade een beroep op de inwoners moest worden gedaan, om Seminaristen op te nemen. Merkw aardig, ook nu weer, evenals in Roermond, werden meer Seminaristen gevraagd dan er aangeboden konden worden. Het was een teken, dat men de belangrijkheid van het Seminarie begreep ; en wij hebben die gastvrijheid met graagte dankbaar aanvaard.

Professor Terstappen was de enige van de eigen professoren, die bevrijd was ; en naar Rolduc getrokken, kreeg hij de leiding over het Seminarie, terzijde gestaan door een college van uitstekende Professoren, die uit alle mogelijke richtingen naar Rolduc togen om onze studies mogelijk te maken. Ook aan hen allen — niet het minst aan de Rolducse Professoren — een woord van welgemeenden dank.

Eindelijk kwam 't front steeds meer in beweging en zo werd op 1 Maart ook de rest van Limburg bevrijd. Helaas, zeer velen wachtten nog als evacués in het hoge Noorden op de bevrijding. Prof. Keulers, die in Roermond was gebleven, haastte zich nu naar Rolduc en kreeg de leiding over 't Seminarie, want Prof. Terstappen lag in het Ziekenhuis te Kerkrade. Was hij ziek geworden, om daar in alle stilte zijn veertigjarig priesterfeest te kunnen vieren? Het zal niet vaak zijn gebeurd in de Seminariegeschiedenis, dat de 4e jaars hun procure Dogmatiek maakten in een ziekenhuis aan het ziekbed van hun Professor.

Ofschoon men de ergste perikelen al te boven gekomen was, toen Prof. Keulers de leiding kreeg over 't Seminarie, moet hij toch vele zorgen hebben gekend, want dikwijls zagen wij hem afdalen van de Olympus, „gelijkend op den nacht”.

Direct na deze machtsovername maakten we van 24—31 Maart een schone retraite die zou gelden voor de Diakenwijding en daarna gingen we, al liftende, op vakantie. Pasen 1945.

Daarna, het was op een Zaterdag midden in April ging plotseling het bericht van mond tot mond : de President op Rolduc. Hij was er, geheel onverwacht, en een daverend gejuich steeg op uit de menigte. We hoorden bijzonderheden over de evacuatie, over onze Seminariebroeders in de diaspora (allen maakte het goed) en in enkele diplomatieke volzinnen stipelde hij 't verdere verloop van het Seminarie uit, waaruit deze ene conclusie algemeen was : de wijdingen gaan door, maar wanneer? De Praeses zelf ging terug naar het Noorden, tot de reëvacuatie — o desillusie ! — geregeld zou zijn, maar hij zou toch van tijd tot tijd naar Rolduc komen, om zijn lessen te geven. Prof. Janssen had de leiding over de 1e jaars, voor wie ondertussen een keurig onderkomen gevonden was bij de Zusters van Simpelveld. Er kwam een geregelde verbinding van professoren en studenten tot stand tussen Simpelveld en Rolduc.

Enkele dagen later verscheen, weer geheel onverwacht, onze Bisschop op Rolduc. Welk een gejubel ! Het was in die tijd telkens een nieuw evenement een dierbare, na zo'n lange tijd van scheiding, behouden terug te zien.

De legers trokken verder, Nederland en Duitsland brok voor brok veroverend. Het einde van de oorlog was reeds in zicht, toen de dood van Pres. Roosevelt de wereld in verslagenheid bracht. Wij hebben die dood herdacht met een H. Mis opgedragen door den Chaplain in de grote kerk van Rolduc. Maar het leven ging door. 4 Mei werd ons Vaderland vrij. Wij hesen de driekleur hoog uit het dak van de tekenzaal, ons verblijf ; de volgende morgen hadden we een plechtige Mis tot dankzegging en de verdere dag trokken we uit. Men merkte toen, dat Limburg nog leefde.

Wereldschokkende gebeurtenissen maken weinig indruk op mensen die ze beleven. 't Drong

nauwelijks tot ons door, dat 7 Mei Duitsland capituleerde. Europa bevrijd! Wat hadden we er lang op gehoopt. We waren bang gek te worden van blijdschap, als we dat zouden beleven. Nu was het gekomen, voor ons bijna onmerkbaar.

alle Heiligen"; plat ter aarde liggend smeekten wij de Heiligen voor ons te bidden, want we gingen een stap nader naar het altaar. Welke indrukken na zo'n tijd! Op het laatste moment kwam nog een enkele van onze geëvacueerden

Foto J. Bonke, Heerlen

Een kort halftrimester bracht ons de Diakenwijding. De Bisschop met de cappa magna, een vrij vorst in een vrij land, wijdde zijn Diakens en Minoriten. Wat dachten de Amerikanen op de rand van het vijvertje in het carré, toen wijdelingen, Bisschop en Hoogwaardigheidsbekleders in processie voorbijtrokken? Weer klonk het „Ecce Sacerdos” en de „Litanie van

binnen en in der haast werden de formaliteiten voor de wijding vervuld. Ook hij werd met ons gewijd.

Weken verliepen in razende vaart. Er werd met zeer grote ijver gestudeerd, ondanks Amerikanen en jazz-klanken (hoeveel moest nog worden ingehaald!), de „Leo” zorgde voor de Zondagsprogramma's, de vijvers voor de ont-

spanning. De laatste geëvacueerde Professoren en studenten kwamen weer. Een blij terugzien telkens, en vele verhalen. Lesroosters werden herzien, uitgebreid en hoe langer hoe meer geconformeerd aan vooroorlogse activiteit. Professoren en Seminaristen werkten onder hoogspanning.

29 Juni was de Subdiakenwijding, voorafgegaan door een driedaagse retraite in lesverband van den President. In die dagen slaagde 't meest onmogelijke prachtig. De geest onder de Seminaristen was werkelijk Seminariaans, daarin ligt de verklaring. Op die dag werd het Seminarie toegewijd aan O.L. Vrouw.

De grote dag, de jubeldag van het Seminarie kwam in zicht. Het stond vast: 5 Aug. zou de priesterwijding zijn. Een zucht van verlichting steeg op uit het hart van zeventien jonge mensen vooral. Maar er was nog veel te doen. 30 Juli begon de concursus, overgangsexamen voor de meesten, voor ons het jurisdictie-examen.

2 Aug. ontruimden de Amerikanen Rolduc. Bergen werk voor Zusters en personeel. 't Leek wel of alles ging in die tijd. Rolduc zou en wilde de gasten der wijdelingen ontvangen op de dag van de wijding.

5 Aug. Feest van O.L. Vrouw ter Sneeuw, dag van de wijding. Voor het eerst sinds vele

jaren had de wijding der Limburgse Priesters plaats buiten de Bisschopsstad. Wijdingen zijn aan geen plaats gebonden! Onvergetelijk schoon was dat gebeuren in de oude Abdijkerk van Roda. Priesters, sommigen na jaren verblijf in een concentratiekamp, legden nieuwe Priesters de handen op. Tijd en ellende raakten vergeten, de zon straalde schuin door de ramen, weerkaatste in de harten; jongensstemmen verklonken langs de gewelven. „Cantate Domino canticum novum”.

Zo was het einde van het Seminarie op Rolduc. De volgende generatie zou weer leven in het Seminariegebouw. Allen waren dankbaar en blij. Voor de nietgewijden begon de vacantie. Wij werden nog tien dagen in stilte voorbereid op onze taak, die nu moest beginnen. Dat waren de wonderlijkste dagen van heel ons leven. Een mens draagt God in zijn handen.

Zestien Priesters werden gedood in de kampen. Alle Seminaristen bleven behouden. Zeventien Priesters werden gewijd en wachtten hun taak, vol idealisme; het bloed der Martelaren maakt hun werk licht.

15 Aug. Overal in Limburg, in kerken en noodkerken werden nieuwe Priesters ingehaald.

Rolduc — Restcenter

Voorjaar 1945: Vrachtwagens en jeeps stormen de Rolducse poort in en uit, gedirigeerd en getemperd door een wachtpost met rood-witte band, geflankeerd door een flegmatische Amerikaan met de eeuwige Camel of Lucky Strike. Op het voorplein een en al leven en beweging. Uit het verkennerslokaal klinken de

strijdkreten van die leden van de bewakingsdienst, die rust hebben en er dus een levendig gebruik van maken. Links uit de aula-minor daveren de tonen van een enthousiaste jazz-band. Verderop, in de spreekkamers en in Sjjang's heiligdom, is het Amerikaanse stafkwartier gevestigd. Goedmoedige Yanks liggen of staan op het deerlijk gehavende grasveld rondom Ailbertus, die met zeker onbehagen vlugge serveuses ziet rondtippelen. Klein-Rolduc ziet zijn entree tot „aid-station” en „Supply-room” gemetamorphoseerd, in de studiezaal is een complete „P-X” (post-exchange), de klassen liggen vol bedden en matrassen. We trekken nu naar boven en bij de tekenzaal lopen we de seminaristen tegen het lijf; ook hier klinkt vrolijke muziek, want de radio is nog niet verdwenen. Terug naar beneden: in de gang staan de soldaten in lange rijen te wachten tot de deuren van de eetzaal opengaan; de trap af naar beneden: in de keuken werken Amerikaanse koks en Rolducse zusters broederlijk (of moet het zijn: zusterlijk) naast elkaar. Over

de basse-cour de stenen trap op naar boven: „News-room” prijkt er met grote letters op de deur, die in gewone tijden slechts „inferieure” filosofen doorliet, en in de speelzaal nodigen zachte sofa's en diepe fauteuils tot een zalig nietsdoen, aan welke uitnodiging velen gevolg zullen geven, wanneer het „dinner” is afgelopen. De gymnastiekzaal blijkt in een benzine-depot veranderd, op tennisbaan en speelveld wordt er een soort handbal gespeeld, waaraan voor onze begrippen geen touw is vast te knopen. Straks tegen twee uur is er movie of show in de aula, voor de Amerikanen wel te verstaan en niet voor de Rolduciens, want die zijn er werkelijk ook nog. Waar, en hoe, achteraf beschouwd is me dat eigenlijk het grootste raadsel van die tijd, maar een feit is, dat bij een bezetting van honderden soldaten, waartussen door een groot aantal van een witte band voorziene burgers en burgeressen opereerde, nog altijd verschillende klassen „draaiden” en de heren werkten, studeerden of baden, althans trachtten zulks te doen. Wanneer het hun niet in alle opzichten gelukt is, treft hun voor ditmaal geen schuld, want Rolduc heeft meer van een luidruchtige kazerne dan van een aloude abdij. Het moet evenwel tot hun eer gezegd, dat sommige heren in die tijd meer aanleg toonden voor het aalmoezenierschap dan voor het beschouwende leven der monniken.

We zullen niet meer door het gebouw terug wandelen, maar de uitgang bij de aula nemen. Dat blijkt evenwel niet zo maar te gaan: aan de verwarmingskelder staat weer zo'n rood-witte band, die ons achterdochtig aankijkt. Als wij hem echter vertellen, dat wij van het Jaarboek zijn, klaart zijn gezicht enigszins op. „Ja mijnheer, als het Rolduc niet was, stond ik hier niet, maar als Rolducien kun je niet aanzien, dat alles naar de knoppen gaat, en daarom proberen wij de zaak een beetje op orde te houden”. „Dat levert copie”, dachten wij en vroegen dus belangstellend naar zijn ervaringen. „Och mijnheer, als ik daarover begin . . . Duvelstoejagers en uitsmijters zijn we, een fijn baantje . .

Ziet U daar die twee kerels komen?, het zijn Italianen, ze proberen steeds maar binnen te komen." En inderdaad, allermijnzaamst glimlachend komen ze naderbij. — „Badoglio! Badoglio!" Maar ook dat toverwoord kan hun de toegang tot de zo zeer begeerde sigarettenpeukjes niet ontsluiten en met een zwierige zwaai van hun gerafelde hoed verdwijnen ze weer.

„Morgenvroeg om vijf uur komen ze terug" voorspelt de wacht, „onze nachtpost heeft ze al vaker moeten wegjagen." „Doen ze dan zo veel kwaad?" vroeg ik onnozel. „Orders zijn orders", is het resolute antwoord, „zolang er oorlog is, komt er niemand binnen. De Amerikanen vertrouwen niemand en ze hebben schoon gelijk. De soldaten die hier zijn komen rechtstreeks van het front en de minste onvoorzichtige uitlating . . . bovendien, U neemt het nu op voor de Italianen, maar weet U wel dat die macaronichinezen — ze hebben een kamp in Herzogenrath — het halve „Duitse bosquet" omgekapt hebben. — We hebben er al tussen moeten schieten" voegt hij er vertrouwelijk bij (ik beloofde dus van die wetenschap geen gebruik te zullen maken), — „maar het helpt niets." — „Hebben jullie geweren?" „Ja mijnheer de press, sinds wij 's nachts op wacht moeten staan. De Oubaas vindt het maar half goed, maar al meent hij ons nog als Rolduciens te kunnen behandelen, de Amerikaanse officieren zijn geen kinderen meer en hij heeft er zich bij neer te leggen. Die Oubaas! — U heeft hem zeker zien rondlopen, laarzen en verkennerhoed en daartussen allerlei uniformstukken — denkt, dat wij nummers zijn (zo ben ik bijvoorbeeld No. 6) misschien heeft ie gelijk". — „Hoe lang staan jullie al hier?" — „Sinds Rolduc — in October — bevrijd werd. Toen de Amerikanen hier binnen trokken, werd onmiddellijk assistentie gevraagd voor de bewaking en toen waren direct een vijftiental Rolduciens en oud-Rolduciens bereid, dat zaakje op zich te nemen. Ik geloof dat de Provisor — en hier daalde zijn stem weer, hetgeen vertrouwelijkheid beduidde — erg blij is, dat wij hem in zijn verantwoordelijke taak terzijde staan. En de Directeur ook, want het blijft tenslotte hun Rolduc, al doen wij wel eens, of wij er de baas zijn. Wij hebben een „nice time" gehad, vooral in het begin. De granaten vlogen je af en toe om de oren en als de Ameri-

kanen dan dekking zochten, bleef de wacht ijskoud op post". Ik knikte bewonderend, (alsof ik het geloofde). „Deze weg hier hebben we „Chesterlaan" gedoopt, naar een van onze beste vrienden, die hier maanden met ons op wacht heeft gestaan. Een reuzevent, altijd goed gehumeurd, altijd goedgeefs, — hij gaf zelfs meer dan hij had en wat hij niet had, kreeg hij wel van anderen. Een andere vriend van ons is de „Chaplain", hij is kolonel, de hoogste in rang hier in huis, maar hij behandelt ons als zijn „jongens". Wanneer er eens een „trouble" is, zoals laatst, toen een man uit Yperen de radio uit ons wachtlokaal had weggesleept, dan is hij het, die alles in orde maakt. Trouwens ook met de gewone G.I.'s van de 30e kunnen wij het uitstekend vinden. U weet toch, dat de 30e divisie de beste is van het hele Amerikaanse leger?". Ik vond de gelegenheid te mooi om er niet op in te gaan, en zijn persoonlijke wacht-gewichtigheidjes op de koop toenemend — het was immers alleen maar om copie te doen — informeer ik: „Hoe is het met die — hoe noem je ze ook weer zo gauw?" — „G.I.'s, mijnheer. 't Zijn kerels waar je bewondering voor krijgt. Praat eens met de soldaten, die van het front komen. Ze scheppen niet op, maar hun sober verhaal zegt genoeg. Koelbloedig en altijd goedgehumeurd. Laatst moest een hele groep, die 's avonds op rust was gekomen, midden in de nacht opstaan en weer naar het front. Je hoorde geen woord, behalve dan de gebruikelijke „Cheese and Crackers", en alsof het de gewoonste zaak van de wereld was, klommen ze op hun vrachtwagens en vertrokken. Nou U mijnheer!". Mijnheer zei niets en luisterde geïnteresseerd verder:

„Ze maken van hun hart geen moordkuil en vertellen je letterlijk alles, van Amerika, van hun vrouw en kinderen, van hun heimwee naar huis, soms zijn het net grote kinderen, zo oprecht en ongekunsteld. Onze wacht mijnheer . . ." Toen hij daarover begon, heb ik „I see you later" gezegd en ben gegaan.

In de zomer van 1945 ben ik nog eens terug gegaan. De oorlog was afgelopen, discipline en alles wat er mee samenhang, was lossier geworden. Rolduc had zijn bestemming als „Restcenter" verloren, het was nu een doorgangsstation geworden en dat drukte zijn stempel op het geheel. Het burgerpersoneel was verdubbeld, maar ver-

toonde een zeer vlottend karakter. Ook in de vaste staf en leiding was er elk ogenblik een mutatie, hetgeen niet bevordelijk was voor een goede gang van zaken. De Amerikanen die er nu waren, hadden nog slechts een verlangen: „Back to the States”.

Eind Juli begonnen ze in te pakken en begin Augustus, juist voordat de priesterwijding op

Rolduc zou plaats hebben, verlieten zij het oord waar zij negen maanden gastvrijheid, rust en vriendschap gevonden hadden.

Alleen de Rood-Witten bleven nog wat na-kaarten en wachten nu op de fuif van den provisor en op het zomerkamp in Margraten.

Verslaggever „Number ZERO-ONE”

Het Rolducse rookzaaltje

„Ga jij vanmiddag mee met de promenade ?”
„Eerlijk gezegd voel ik er maar heel matig voor, ik zit liever in het rookzaaltje”.

„Je bent toch niet ziek ?”

„Gelukkig niet, maar ik kan toch best tegen tweeën een verstuipte voet hebben ; de laatste keer, dat ik om die reden ben thuis gebleven, is wel een jaar geleden ; toen lukte het ook, al vertrouwde de prefect het maar half ; ik moest tenminste mijn kousen en schoenen uittrekken, en het was heus niet zo lollig, want ik had een paar voeten, zo zwart als een zondaarsziel tegen Pasen !”

„Wat zei de prefect toen ?”

„Nou, je kent hem toch ook. Eerst wachtte hij opzettelijk een tijdje, tot er rond mijn voeten een ooploepje gegroeid was als bij een verkeersongeluk, toen zette hij bedaard zijn bril op en zei zo langs zijn neus weg, je weet zelf hoe goed hem dat afgaat : „Nou Jan, of je voet ernstig verstuipt is, kan ik zo op het eerste gezicht niet met wiskundige zekerheid constateren, maar dat je ze wel eens mag wassen of beter nog, in de week zetten, lijkt me niet helemaal overbodig”. Natuurlijk sloeg ik een figuur als een kalf op een ijsbaan, maar ik mocht tenminste thuis blijven. De hele promenade is die middag kletsnat geworden, en terwijl het buiten regende dat het rookte zat ik in het rookzaaltje en rookte de ene Couvet na de andere, luiierend als een rentenier en mijmerend over het grillige lot dat jongens met schone voeten door de plensende buien liet marcheren, terwijl ik zelf met mijn inktzwarte onderdanen laag maar droog vóór het achterste raam van het rookzaaltje een onverwachte kans zat te verluieren en te verroken. . . . Maar voor vandaag heb ik mijn maatregelen beter genomen, ik heb gisterenavond een serieus voetenbad met Sunlight genomen, maar je zult zien, dat ik me de moeite best had kunnen besparen, de werkelijk-originele invallen van onze prefect zijn eenmalig !”

Men proeft uit deze historisch verantwoorde dialoog — behalve de listige onoprechtheid van een jeugdigen Rolducien, die trouwens later

advocaat-procureur geworden is — de grote genegenheid, die Rolduc's studerende jeugd rond 1920 zijn rookzaaltje toedroeg. En geen wonder ! Geen vertrek van het kamer-rijke Rolduc had zoveel sfeer, zoveel echte gezelligheid. . . . De klas bracht z'n afwisseling van taaie en minder taaie lessen in Wiskunde en Oude Talen, van boeiende Geschiedenis van de Guasco en onvergetelijk voorlezen van „de Lins”, het voetbalveld gaf sportieve, maar met zweet doordrenkte en met stof bestrooide vreugde, de cour leverde ontspanning maar zonder de daarbij behorende nicotine, de refter een nooit eindigende strijd tegen de chronische honger van honderden jongens, de dortoir verkwikte je, maar die verkwikking genoot je slapend en dus onbewust, de promenade was fijn als je er maar niet bij lopen moest. . . . De knusse gezelligheid van het rookzaaltje kende geen „maren” of beperking, zij was volmaakt-compleet als een boordevolle emmer, voordat de beroemd-geworden druppel hem doet overlopen ; als je voor de openstaande deuren even wachtte alvorens binnen te stappen kwam de echt-huiselijke sfeer al op je af, alsof je met de Kerstvacantie, 's morgens om acht uur thuiskomend, in de gang al de reuk van spek met eieren uit de huiskamer in je snuivende neusgaten zoog ; je stapte er binnen „vol verwachting klopt ons hart”, als een peuter van zes, die nu met Eindhoven-kermis voor het eerst in zijn jonge leven aan moeder's hand de poffertjeskraam binnenstapt, om voor het eerst dat bijna legendarisch geworden gebak zonder bon te genieten. Aan je tafeltje, en op je stoel — wee hem, die je moeizaam bevochten rechten niet voldoende eerbiedigde — ging je zitten als een stamgast in zijn soos

In het rookzaaltje leerde je de betekenis van het woord privilege savoureren als een visliefhebber de eerste Hollandse nieuwe Anno 1946, want het rookzaaltje was uitsluitend toegankelijk voor de hoogste klassen zowel van Gymnasium, als van H.B.S. en H.H.S. ; een filosoof mocht al capabel zijn om je op de slaapzaal

of in de kerk op de bon en in de strafstudie te zetten, boven het rookzaaltje las ieder casino-bewoner de vlammeende woorden : „Wanneer gij hier binnentreedt, laat alle hope varen”. De leerlingen der lagere klassen, ook de brutaalsten onder hen, waagden zich nooit over de drempel, het was al erg genoeg als ze 's zomers door de wijd-openstaande deuren een blik naar binnen durfden werpen. De cour-surveillant verscheen zelden of nooit in het zaaltje ; slechts een hoogst enkel keertje, wanneer in de grande salle de punition een habitué ontbrak, kwam hij, op de drempel staande, eens kijken of de delinquent misschien hier trachtte onder te duiken. Slechts eenmaal heb ik een surveillant tijdens een ware wolkbreuk zien binnen vluchten, maar hij vroeg met zoveel beminnelijke vriendelijkheid asyl, dat alle aanwezigen geveid waren door zoveel respect voor Rolducse traditie ! Alleen de prefect had ten alle tijde vrije toegang, en was zelfs meestal erg welkom, omdat hij de altijd welkome post liefst in het rookzaaltje scheen te willen distribueren ; maar ook hij bleef zelden langer dan strikt nodig was, overtuigd als hij was, dat ook tijdens zijn afwezigheid geen al te zware vergrijpen tegen het reglement gepleegd werden. En naar de letter der wet gebeurde dat ook eigenlijk niet. Zo mocht er in het rookzaaltje niet zichtbaar om geld gekaart worden ; dat gebeurde natuurlijk ook niet ; wij kaartten om centen, en rekenden later op de cour, dus buiten de plaats van het misdrijf, af. Er mochten geen sigaretten gerookt worden, en ook dat kwam nooit voor, aangezien geen Rolducien meer dan één sigaret tegelijk zou roken . . .

O, onvergetelijke uren in het rookzaaltje ! Hoe levendig staat de herinnering me nog voor de geest van die lange Zondagmiddag, toen de voorjaarsstormen de aloude abdijgebouwen met gierend geweld van wind en regen bestormden ; joelend floot de storm langs de rammelende deuren, dikke regendruppels gleden traag langs de gladde ramen, als toneel-tranen over het gezicht ener film-actrice. De cour lag verlaten in de neerzwiepende regen, de bladerloze bomen langs de ijzeren weg hadden zwarte vochtlierten langs hun grijskleurige stammen. Maar in het rookzaaltje was de gezelligheid te gast ; de grote kachel stond te blozen als een Zeeuwse boerin, kaarten werden geschut, een mondharmonica zong een sentimenteel wijsje over

een zeeman „die was de wereld rondgerezen”, men las Streuvels en van Deyssel, er klaterde gelach en er fluisterde gepraat, en door de nevel van voor-en na-oorlogse rook zag alles er nog tienmaal gezelliger uit, dan het in werkelijkheid was. Mijn vulpen wordt dichtertlijk bij de herinnering, haar stroeve prozapas wordt rhytmische maatgang :

Muze, bezing mij de lof en de vrolijke vreugde des rookzaals, waar de gezelligheid huisde, onder Roda's jeugdige knapen, die er studierend en lezend veel vrolijke uren verpoosden, kaartend en dammend of schakend, al naar de aard van eenieder ; houtsnijwerk ook beoefenend, als volleerde meesters der zage ; of alleen maar bepratend hun eeuwige strijd met hun leraars, of over voetbal en boogsport, (het tennis gold nog verwijfd toen) ; en de strijd met de stokken, dat hockey men pleegt nu te noemen, had nog geen aanhangers gevonden onder Roda's jeugdige knapen.

Dikwerf zat ik te peinzen, in het laatste lustrum van jaren, nadat mannen van over de grenzen, de zwaargelaarsde Germanen, ironisch zich noemend beschermers, ons dierbaar landje bezetten, verdrijvend de rust en de welvaart, verrokend ons heerlijk tabakskruid, voor ons zelf slechts latend, hetwelk surrogaat op de bonnen genoemd werd. Vragend sprak dan mijn dochter, de tranen bedauwden haar kaken :

„Vader, wat rookt gij toch weer voor vrese-
„lijk mengsel van kruiden
„dat mij doet hoesten voortdurend en tranen
„mij perst in de ogen ?
„Is het weer Shag, die gij rookt, gekweekt
„in het land van de Belgen ?
„of zijn het planten geteeld in het eigen land
„onzer vaderen ?
„Reeds ligt een aantal van vliegen te stuip-
„trekken hier op de tafel,
„stervend als motten, geraakt door dodelijk
„vergif van de flitspuif”

Hoestend sprak zij de woorden, die spijkers sloegen met koppen.

Haar ten antwoord sprak ik de volgende vreselijke woorden :

„Kindlief, je weet niet hoe bitter mij wonden
„je hatelijke woorden,

„want wat ik smoor is nog erger, ik schaam
 „mij haast het te zeggen.
 „Buck-Shag noemt het de Piet, de zwarte,
 „die het mij levert,
 „maar Bocht-Shag mag het wel heten, zowaar
 „hem straffe god Hades.
 „Als ik nu denk aan weleer, aan mijn kost-
 „schooljaren op Roda
 „en de tabak en sigaren, nog ruik ik hun
 „zachte aroma,
 „die het zaaltje doorzweefde als wierook de
 „tempelgewelven ;
 „De sigaren waren met bandjes en verasten
 „met liefelijke geuren.
 „Kilometers sigaren, ja meer nog; hebben de
 „wentelende jaren
 „daar zien verglimmen tot asse, over ciga-
 „retten wil ik niet spreken,
 „en niemand dacht aan de hamster, het ver-
 „nuftigste onder de dieren ;
 „ieder teerde en smeerde, en rookte en
 „smoorde, of het niet op kon,

„en als een straf à la Tantalus rook ik, en
 „ruik jij, dees Buck-Shag”

Begrijpend sprak toen mijn dochter, als bal-
 sem waren haar woorden :

„Betere tijden gaan komen, Radio Londen
 „zegt het al jaren ;
 „dra komen de ware bevrijders, en vast niet
 „zonder sigaren
 „subsidiar cigarettens of tabak in blikken
 „verpakking :
 „Begrijpend zullen zij zeggen : Yes we know,
 „niks in de winkels !
 „samen roken wij dan uit sierlijk geronde
 „blik-busjes
 „de heerlijke Amerikaantjes, een kermis voor
 „ons verhemelt’
 „en een festijn voor de zenuw, die woont
 „in de snuivende neusschelp.
 „En zonder somber gepeins zult gij Roda’s
 „rookzaal herdenken !”

Eindhoven.

J. P. BOYENS.

INHOUD

1945

	blz.
Ter inleiding	3
Dr. Paul Geurts (J. Janssen)	5
Kroniek 1944—1945	9
De Philosophie te Weert (Dr. Ferd. Sassen)	50
Einddiploma's	52
Jaarverslagen :	
Maria-Congregatie (A.D.)	53
Missievereniging „Rolduc”	54
Toneel, muziek en film :	
Plechtige viering 40-jarig Priesterfeest van Dr. W. Jacobs	57
Toneel, muziek en zang, Rolduc's leerlingen danken Kerkrade (Joop Bergsma)	57
Lerarencorps	59
Lijst van leerlingen	60
Personalia.	66
In memoriam :	
Pastoor L. Houben † (N.).	68
Martin van den Broek † (A.D.).	71
Dr. W. Jacobs, 40 jaar priester (v.d. B.).	74
Als de sirenen loeien (H.).	77
Rolduc — Groot Seminarie (Th. E.).	79
Rolduc — Restcenter (Number Zero-one)	84
Het Rolducse rookzaaltje (Dr. J. P. Boyens)	87